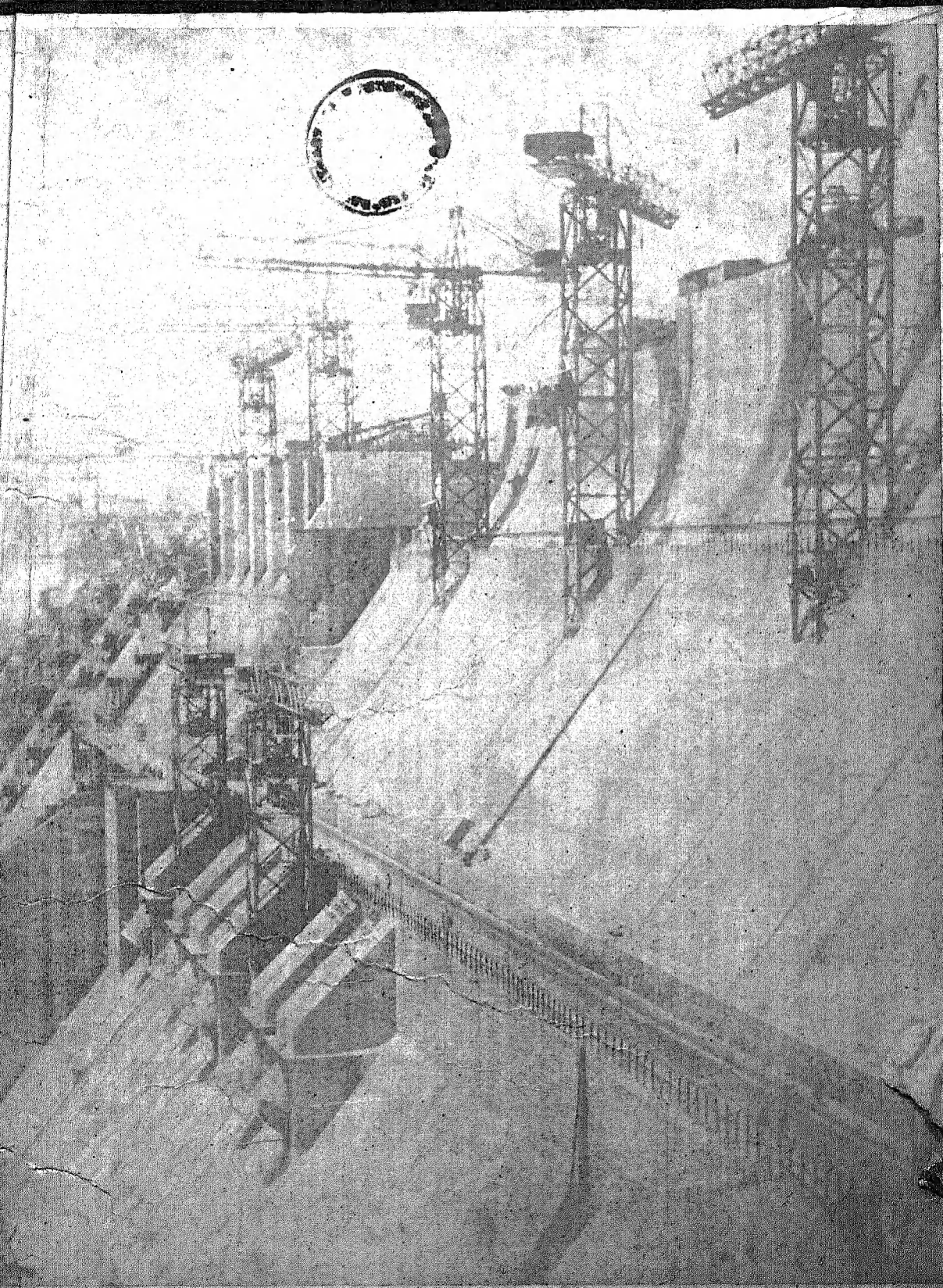
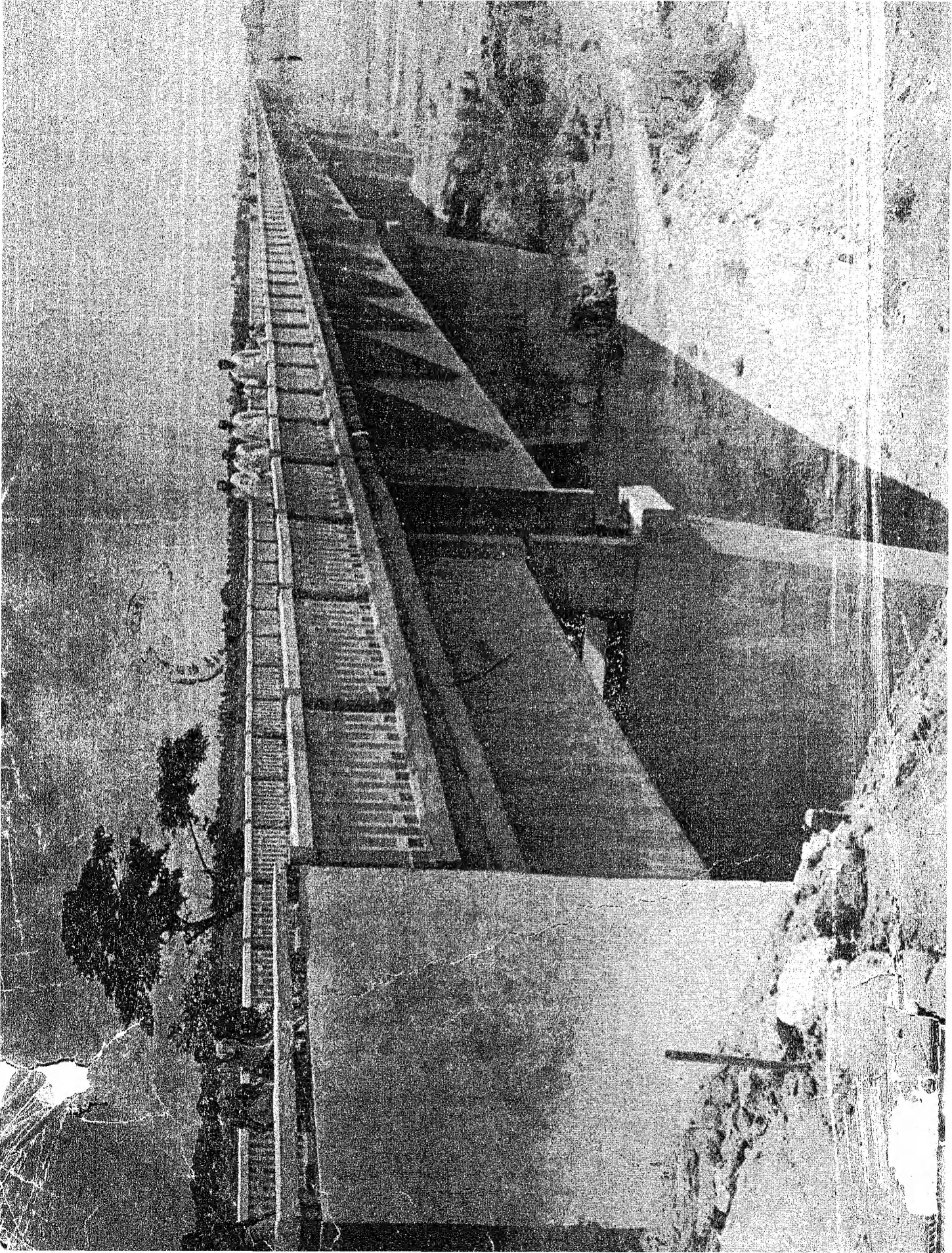

ఆంధ్రప్రదేశ్

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

సంపుటి. 11]

జూన్-1967

[సంచిక: 8

జ్యేష్ఠ-అషాఢ 1889 శా.శ

ప్రధాన సంపాదకులు

సంపాదకులు

బి. ఆర్. కె. శాస్త్రి,

ఏం.ఎ , ఐ.ఎ.ఎస్

ఈ సంచికలో

చదువుల రంగనాథం

ముఖచిత్రం: సౌభాగ్యవిక్రి సప్తాక్షరి

ఫోటో: వై. రామారావు

రెండవ చిత్రం: వసిష్ఠనదిపై రోడ్డువంతెన

మూడవ చిత్రం: గౌతమీనదిపై రోడ్డువంతెన

ఫోటోలు : సయిదుద్దీన్

నాలుగవ చిత్రం: వరుసలు

ఫోటో : సితు

నీహారు సహాయకవిది

... 2

—ముఖ్యమంత్రి విజ్ఞప్తి

మన నూతనరాష్ట్రపతి

... 3

మన ఉపరాష్ట్రపతి

... 5

ప్రణాళికా మంత్రి ఉవాచ

... 8

మానవుడి కోపం

... 9

—కులపతి

ముఖ్య వార్తలు

... 10

అమీ బియాసిక్ వ్యాధి

... 11

భాగ్యచక్రం (సీరియల్)

ఆరెకపూడి కౌసల్యదేవి

... 13

చలన చిత్ర పరిశ్రమ

... 19

—కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ

మహాభారతము (సీరియల్)

... 21

—కప్పగంతుల లక్ష్మణశాస్త్రి

మూడు రంగులు

... 27

—వేగుంట మోహనప్రసాద్

చరిత్రలో నిల్చినది

... 29

—బిలివాడ కాంతారావు

శ్రీ, శిశు సంక్షేమం

... 32

మనరైల్వేలు-స్వయంసమృద్ధి సాధన

... 35

—జి.డి ఖండేల్ వార్

గృహిణి (సీరియల్)

... 37

—పిలకా గణపతిశాస్త్రి

పంచతంత్రము (సీరియల్)

... 42

—కప్పగంతుల లక్ష్మణశాస్త్రి

దోకియో శిఖలు

... 45

—అటూరి వెంకటేశ్వరరావు

దేశోద్ధారక-విశ్వదాత

... 48

కష్టసుఖాలు కవలపిల్లలూ

... 49

—బుడంపాటి రామకృష్ణశాస్త్రి

గోదావరిపై రెండు కొత్తవంతెనలు

... 52

* ఈ సంచికలోని రచయితల అభిప్రాయాలు ప్రభుత్వానికి సంబంధించినవి కావు

బీహారు సహాయకనిధి

—ముఖ్యమంత్రి విజ్ఞప్తి

బీహారులో కరువుకాటక పరిస్థితులు చాలా తీవ్రస్థాయిలో వున్నాయి. వేలాది, లక్షలాది ప్రజలకు తినడానికిలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. శ్రీ జయప్రకాష్ నారాయణ్ అధ్యక్షతన బీహారు సహాయకనిధి సంఘం ఒకటి ఏర్పడి: జామానికిగురిఅయిన బీహారు ప్రజలనిమిత్తం నిధులను, ఆహారధాన్యాలను, మందులను సేకరిస్తూ ఎంతగానో సేవచేస్తున్నది. ఇటీవల జయప్రకాష్ నారాయణ్

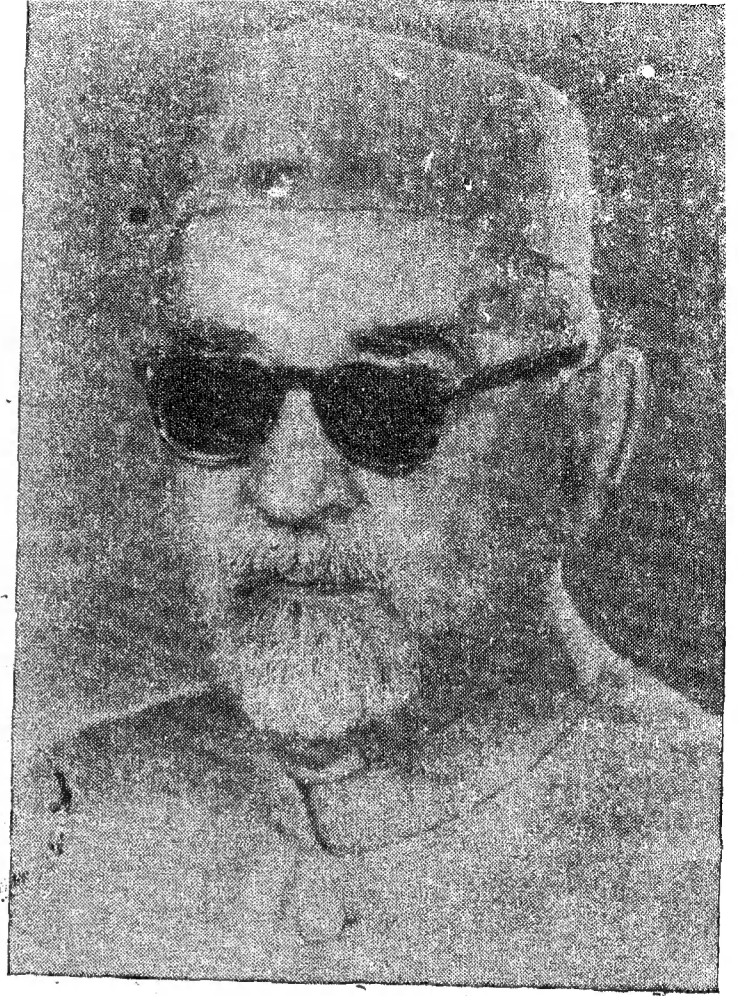
హైదరాబాదు వచ్చినప్పుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో సహాయక నిధుల్ని సేకరించే నిమిత్తం యిక్కడొక కాఖను ఏర్పాటు చేశారు. ఈ నిధికి ఉదారంగా విరాళాలు యివ్వవలసిందిగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని ప్రతిపౌరునికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. క్లిష్టపరిస్థితుల్లో మునిగివున్న బీహారుకు సహాయపడదామని దేశమంతా ముందుకు వచ్చింది. మనం కూడా యీ సహాయక కృషిలో వెనుకబడకూడదు.

కమ. ఆర్.ఎం.ఎం.

విరాళాలను:— “ఆంధ్ర ప్రదేశ్ చాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కార్యాలయం, శంకర్ భవన్, నిజాంపుగర్ ఫ్యాక్టరీ బిల్డింగ్, ఫతే మైదాన్ రోడ్డు, హైదరాబాదు” చిరునామాకు పంపించండి. మీరు యిచ్చేవిరాళాలు ఆదాయపు పన్నునుండి మినహాయించబడతాయి. మీరు పంపే నగదు, పస్తువులపై తపాలాచార్జీలు, రైలుచార్జీలు, విమానచార్జీలలో రాయితీ సౌకర్యంకూడా కల్పించబడుతుంది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

మన నూతన రాష్ట్రపతి

డాక్టర్ జాకిర్ హుస్సేన్

మన జాతి ఐవిష్యత్తును తీర్చిదిద్దిన రాజనీతిజ్ఞులను, అర్థిక వేత్తలను, విద్యా వేత్తలను, సాంఘిక వేత్తలను, ప్రజాజీవా సృష్టలను పెక్కుమందిని గాంధీయుగం మనకు ప్రసాదించింది. అయితే ఏకకాలంలో వివిధ రంగాలలో కృషిచేసిన ఖ్యాతి వీరిలో కొందరికే దక్కినది. బహుముఖ ప్రతిభాశాలియైన డాక్టర్ జాకిర్ హుస్సేన్ తాను ప్రవేశించిన పెక్కు రంగాలలో ప్రశంసా పాత్ర మైన రీతిలో కృషిచేసి తన జీవితకాలంలోనే కీర్తి శిఖరాన్ని చేరుకున్నారు.

హైదరాబాదులో జననం

శ్రీ జాకిర్ హుస్సేన్ 1897 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 8వ తేదీన హైదరాబాద్ లో ఒక మధ్యతరగతి పఠాన్ కుటుంబంలో జన్మించారు. ఆయన తండ్రి న్యాయవాది. జాకిర్ హుస్సేన్

8వ యేట ఆయన కుటుంబం ఉత్తర ప్రదేశ్ లోని ఇటావాకు తరలినది. అడిగ్లో ఉన్న పాఠశాలలోనే ఆయన విద్యాభ్యాసం చేసారు. అతరువాత అలీగఢ్ విశ్వవిద్యాలయంలో ఉన్నత విద్యపూర్తి చేసుకొని జర్మనీ వెళ్లి బెర్లిన్ విశ్వవిద్యాలయంలో పి. హెచ్. డి. పట్టా పుచ్చుకున్నారు.

కార్యదీక్ష

రాజకీయాలలో మతాభేద దృక్పథమనేది మన దేశానికి కొత్తరాదు. పెక్కుమంది జాతీయవాద ముస్లిం మహానాయకులు స్వాతంత్ర్య సమరంలో ఇతర మతాలవారితో భుజంకలిపి అగ్రశ్రేణిలో నిలచి పోరాడారు. ఇతరులెవరికి తీసిపోని విధంగా త్యాగాలు చేసారు. ఇటువంటి సాంప్రదాయాలుగల వాతావరణంలోనే జాకిర్ హుస్సేన్ రాజకీయ దృక్పథానికి, ఆశయాలకు, ఆదర్శాలకు పాత్రుడైనదిక ఎర్పడింది. మౌలానా

అటులే కలామ్ అజాద్ సేవాతత్పరత, కార్యదీక్ష, కృమిశిక్షణా యుత జీవితంవల్ల జాకీర్ హుస్సేన్ ప్రభావితులై ఈ గుడాలన్నిటిని ఆయననుండి పుడిచి పుచ్చుకున్నారు.

దేశవర్తిత్వలనుబట్టి మన జాలలో స్వక్తిత్వవికాసానికి తోడ్పడేందుకై గాంధీజీ 1910 ప్రాంతంలో చేసిన విద్యావ్యవస్థాని రూపొందించారు 1937 లో శ్రీ జాకీర్ హుస్సేన్ జాతీయ విద్యా సంఘం అధ్యక్షుడుగా నియమింపబడినారు. జాతీయ విద్యాసంఘం ఆయన నాయకత్వాన బేసిక్ విద్యా విభానం మూలం మూత్రాలను వివరాలను రూపొందించినది 1938 సంవత్సరం నుండి దాదాపు పదేళ్ళ పాటు ఆయన హిందుస్తాని తారీఖు సంఘ అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు.

ప్రముఖ విద్యావేత్త

డాక్టర్ జాకీర్ హుస్సేన్ మనదేశంలో అగ్రశ్రేణి విద్యా వేత్తలలో ఒకరు. ఆయనకు విద్యార్థులంతో చాలా కాలంగా సంబంధంఉన్నది ప్రాంతీయ భాషలలో విద్య బోధించడానికి ప్రయోగాలు, ప్రయత్నమూ చేయాలని ఆయన చాలాకాలంగా వాదిస్తున్నారు. ఢిల్లీలో గల మిలియా విశ్వవిద్యాలయానికి జామె మిలియా ఆయన 1916 ఏళ్ళపాటు వైస్ చాన్సలర్ గా కొనిసాగారు. ఈకాలంలో ఉర్దూభాషపట్ల ప్రజలలో ఆదరణ, అభిమానం పెంపొందడానికి ఈవిశ్వవిద్యాలయంలో విశేషకృషి జరిగింది 1948 సంవత్సరం నుండి పదేళ్ళ పాటు అలీగఢ్ ముస్లిమ్ విశ్వ విద్యాలయానికి వైస్ చాన్సలర్ గా ఉన్నారు. ఈ కాలంలో ఆయన ఈ విశ్వవిద్యాలయంలో పాతపద్ధతులను మార్చి కాలానుగుణమైన సంస్కరణలను తెచ్చారు.

విద్యారంగంలో ఉన్నతస్థాయి సంస్థలయిన యూనివర్సిటీ గ్రాంటిన్స్ కమిషన్, సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్ లో కూడా శ్రీజాకీర్ హుస్సేన్ కొంతకాలం సభ్యులుగా ఉన్నారు. డాక్టర్ తాదాకృష్ణ అధ్యక్షతన ఏర్పడిన యూనివర్సిటీ విద్యారమిషన్ లో

సభ్యులుగా ఉంటూ ఈ కమిషన్ సమర్పించిన చరిత్రాత్మక నివేదికను రచించడంలో జాకీర్ హుస్సేన్ ప్రముఖపాత్ర పోషించారు. ప్రెస్ కమిషన్ సభ్యుడుగా ఆయనచేసిన సేవను పత్రికల వారు విస్మరించ జాలరు. చిన్నపత్రికల అభివృద్ధికి సంబంధించిన సమస్యల పట్ల అధికంగా శ్రద్ధచూపారు

ఘనసత్కారాలు

జాకీర్ హుస్సేన్ చేసిన సేవను గురించి దేశం ఆయనను పెక్కు విధాల సత్కరించింది 1957లో ఆయనకు ఏహార్ గవర్నర్ గా నియమించారు. ఐదేళ్ళ పాటు అవధిలో ఉన్నతర్వాత 1962 డాక్టర్ తాదాకృష్ణ స్థానంలో ఉపరాష్ట్రపతిగా ఎన్నికైనారు రాజ్యసభచైర్మన్ గా ఉంటూ ఆయన సభలోని అన్నివర్గాలవారి ఆదిరాజీమానాలకు పాత్రులయినారు. సభ గౌరవమర్యాదలను అరిచిఉత్తరం కాపాడి కృతకృత్యులైనారు. చైర్మన్ గా ఉంటూ ఆయన ఎంతో హుందాతో నిష్పాక్షికంగా, సదవగాహనతో వ్యవహరించారు ఇటీవల ఆయనకు వీధీల చివరల వైపుల వైస్ చాన్సలర్ పదవిని ప్రసాదించారు ప్రతి పక్ష నాయకులకూడా ఆయన నిష్పాక్షిక దృష్టికి, న్యాయశీలంకి జోషిల్ల ర్పించారు.

1961 లో ఆయనకు ఎడ్యుకేషనల్ బిరుదును ప్రధానం చేసారు తొమ్మిదేళ్ళ తరువాత భారతరత్న బిరుదు ఇచ్చారు దేశంలోని పెక్కు విశ్వవిద్యాలయాలు ఆయనకు గౌరవ డాక్టరేట్ ప్రధానంచేసి సత్కరించినవి విదేశాలలోకూడా ఆయనకు మంచి గౌరవప్రతిష్ఠలు కలవు 1965 నుండి 68 వరకు రెండేళ్ళ పాటు యునైటెడ్ కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యుడిగా ఉన్న కాలంలో ప్రపంచంలోని వివిధ జాతుల సాంస్కృతికాభివృద్ధికి విశేష కృషిచేసారు. భారతజాతి ఉత్తమ సాంప్రదాయాలు, ఓర్వీ, కార్యదీక్ష, స్వయమత సహిష్ణుత, మతాతీతదృక్పథం మూర్తీభవించిన వ్యక్తి డాక్టర్ జాకీర్ హుస్సేన్.

[ఆంధ్రభూమి సౌజన్యంతో]

మ న

ఉప రాష్ట్రపతి

శ్రీ వరహగిరి వెంకటగిరి ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో గంజాం జిల్లాలోని బరంపురంలో 1891 ఆగష్టు 10వ తేదీన జన్మించారు. వారి తండ్రి శ్రీ వి. వి షోగయ్య పంతులుగారు స్థానికంగా బాగా పేరు మోసిన న్యాయవాది. శ్రీ గిరి బరంపురంలోని కళా కోట కళాశాలలో ప్రారంభ విద్య అభ్యసించారు. చిన్నతనం లోనే వారికి గ్రంథాలయోద్యమం పట్ల ప్రీతి ఏర్పడింది. తమ పట్టణంలో ఒక గ్రంథాలయాన్ని నెలకొల్పి తరువాత దానికొరకు ఒక విశాలమైన భవనాన్ని కూడా సమకూర్చారు.

శ్రీ గిరి ఉన్నత విద్యాభ్యాసానికి ఐర్లాండ్ వెళ్లి 1916 వ సంవత్సరంలో బ్యారిష్టర్ (అనర్స్) అయ్యారు. అయితే 1918 జూన్ లో వారిని యు.కె నుంచి బహిష్కరించి ఇండియాకు పంపివేయడంవల్ల వారు తమ డిగ్రీని పుచ్చుకొనలేక పోయారు. ఐర్లాండ్ జాతీయ విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థిగావున్న రోజులలోనే శ్రీ గిరి 'సెన్ ఫీన్' ఉద్యమపు రాజకీయ కార్య కలా

పాలలో ప్రముఖ పాత్రవహించినందుకు ఈ కారణం చేత అనాటి ప్రముఖ మేధావులు కాలిన్స్, పియర్స్, డీవెలెం, ఫిట్, గెరార్డ్, స్విఫ్ట్ మెకనీల్, స్కిపింగ్స్, ఆసల్ కన్నల్లీ, జీమెంరిన్ కౌంటెస్ మార్కోవిచ్ ప్రభుత్వంలో వారికి పాన్సిపాత్యం ఏర్పడింది. ఈ పరివరాలవ విభిన్న రాజకీయ సిద్ధాంతాలన అపగావాస చేసుకోవడానికి శ్రీ గిరికి అవకాశం కలిగింది.

రాజకీయ చంగం

గిరి 1916 వ సంవత్సరంలో భారత దేశానికి తిరిగి వచ్చారు. అప్పుడే దేశంలో రాజకీయ చరిషితులు ఒక ముఖ్య ఘటానికి చేరుకున్నాయి. అప్పటికే రాజకీయ చంగంలో ప్రాముఖ్యం లోనికి వచ్చిన కాంగ్రెసులోనూ, షకౌరూబ్ రిగ్ లోనూ శ్రీ గిరి తక్షణమే చేరారు. అరువాత రెండు సంవత్సరాలకు గాంధీజీ సత్యాగ్రహోద్యమం ప్రారంభించడంతో శ్రీగిరి

ఆ ఉద్యమంతో సంబంధం ఏర్పర్చుకున్నారు. మహాత్మాని పిలుపు ననుసరించి 1921 వ సం. లో బాగా లాభపాటియైన న్యాయవాది స్పృత్తిని త్యజించి ఉద్యమానికి పూరితంగా అంకితులయ్యారు. తత్ఫలితంగా నిర్బంధించబడి కొద్ది కాలంపాటు జైలు శిక్ష అనుభవించారు.

భారత దేశంలో మార్గదర్శకులైన కార్మిక నాయకులలో శ్రీ గిరి ఒకరు ఈ రంగంలో వారు ఎల్లప్పుడూ నిర్మాణాత్మకంగా, ఫలప్రదంగా కృషి జరిపారు. 1912వ సంవత్సరంలోనే వారు కార్మిక సంస్థలతో సంబంధం ఏర్పర్చుకున్నారు. కార్మికోద్యమ పీఠి శ్రీ ఎన్. ఎం. జోషికి ముఖ్య ఆయుధంగా రూపొందారు ఒక సంవత్సరం పిమ్మట కొంతమంది ముఖ్యతో కలిసి అఖిల భారత రైల్వే ఎనివారల సంఘాన్ని స్థాపించారు. రైల్వే ఉద్యోగుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికే ఏర్పడిన సంస్థలలో బహుళం ఇదే పెద్దది. శ్రీ గిరి 1926 వ సం. వత్సరంలోనూ 1942 వ సంవత్సరంలోనూ—రెండు పర్యాయాలు—ప్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా ఎన్నికయ్యారు. ప్రముఖ కార్మిక నాయకునిగా శ్రీ గిరి అనేక అంతర్జాతీయ సమావేశాలకు హాజరయ్యారు 1927 వ సం. లో జెనీవాలో జరిగిన అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభలో ప్రతినిధిగా పాల్గొన్నారు. నాలుగు సంవత్సరాల తరువాత రెండవ రౌండ్ టేబిల్ కాన్ఫరెన్సుకు గాంధీజీతో పాటుగా కార్మికుల ప్రతినిధిగా హాజరయ్యారు.

నిషేధాజుల ఉల్లంఘన

నాలుగవ దశాబ్ది ఆరంభంలో దేశంలో సహాయ నిరాకరణోద్యమం తీవ్రంగా సాగిన రోజులలో శ్రీ గిరి తొందరయి, మైసూరు, మద్రాసు వంటి ముఖ్య నగరాలలో నిషేధాజులను ఉల్లంఘించారు. అయితే వీరు ప్రసిద్ధ కార్మిక నాయకులైనందున, కార్మికులు ప్రతీకార చర్యలకు దిగగలరన్న భయంతో అధికారుల వీరిపై చర్య తీసుకోలేదు. కార్మిక జనులకు శ్రీ గిరి ఎంత ప్రేమపాతుగ్రో తెలుసుకోవడానికి ఇంతకంటే ప్రబల నిదర్శనం అవసరం లేదు.

శ్రీ గిరి, 1934-47 సంవత్సరాల మధ్య కాలంలో కేంద్ర శాసన సభ సభ్యులుగా వున్నారు. ఆ కాలంలోనే శ్రీయుతులు సత్యమూర్తి, భూలాభాయ్ దేశాయ్, జిన్నా, వంత్, మాలవ్య, ఆసఫ్ అలీ వంటి ఉద్బంధులు కూడా కేంద్ర శాసన సభ సభ్యులుగా వుండేవారు. శ్రీ గిరి గంజాం—నిశాపట్నం నియోజక వర్గం నుంచి ఎన్నికయ్యారు.

శాసన సభముందు కార్మికసమస్య చర్చకు వచ్చినప్పుడల్లా సామ్రాజ్యవాదులకు అసంతృప్తికలుగుతుందనే భయంలేకుండా తన అభిప్రాయాలను నిష్కర్షగా పెట్టించేవారు.

మంత్రివర్గంలో ప్రవేశం

1937లో అప్పటి మద్రాసు రాష్ట్రంలో రాజాజీ నాయకత్వంలో ఏర్పడిన ప్రథమ కాంగ్రెసు మంత్రివర్గం భవిష్యత్

పరిపాలకులు, స్వచ్ఛంద కాంగ్రెసు సభ్యుల ప్రతినిధింగా ఉండి రాజాజీ మంత్రివర్గంలో ప్రకాశం, గిరివంటి ప్రఖ్యాత నాయకులు ఉండడంపై ఆంధ్రులదృష్టిలో మంత్రివర్గం గౌరవ ప్రతిష్ఠలు బలపడినవి. శ్రీగిరి తన కిష్టమైన కార్మిక, పరిశ్రమలు, సహకారం, వాణిజ్యశాఖ ను నిర్వహించారు. తన మంత్రిత్వశాఖ ఎదుర్కొనే కార్మిక సమస్యలను సత్కారాత్మకంగాను, పురోగమన దృష్టిచుంటోను పరిష్కరించారు.

1946లో మద్రాసు రాష్ట్రంలో స్వల్పకాలం మనగలిగిన ప్రకాశం మంత్రివర్గంలో గిరి అదే పోర్ట్ బోర్డును నిర్వహించారు కిష్టమైనవిలో నీటి, కార్మిక శాఖ ఎంతోమంది గౌరవ ప్రతిష్ఠలను మట్టి పాలుచేసింది. అయితే కార్మిక పిషయాలకోసం సన్నిహిత సంబంధంగా గిరి, కార్మికుల న్యాయమొర కోరికలను, మన్నింపడంతోను, మరోవైపు అధికారుల గౌరవ ప్రతిష్ఠలను కాపాడడంతోను సామరస్యంగా పట్టపహరించి తమభృతిని నిలబెడుతూ వున్నాడు

కార్మిక సంఘం నాయకత్వం

రెండవ ప్రపంచయుద్ధ జ్వాలలు ప్రజ్వలిల్లుతున్న సమయంలో భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలకుల వమననీతికి వ్యతిరేకంగా ఆందోళన వ్యాపించింది. ఆరంభస్థంలో సయుక్త కాంగ్రెసు ప్రేద్ యూనియన్ అధ్యక్షులుగా శ్రీగిరి బ్రహ్మాండమైన కార్మికోద్యమాన్ని నిర్వహించారు.

1947లో దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించినప్పుడు ప్రజా సేవకు అనేక నూతనావకాశాలు ఉద్భవించాయి. ప్రకాశం మంత్రివర్గంనుండి రాజీనామా యిచ్చిన తర్వాత నెహ్రూ ఆశీస్సులతో సిలోన్ లో భారతదేశ మొదటి రాయబారిగా నియమితులైనారు. ఆ పదవీకాలంలో ఆయన భారత సిలోన్ దేశాల మధ్య పటిష్టమైన సన్నిహిత సంబంధాలను ఏర్పాటు చేయడంలో తీవ్రంగా కృషిచేసి కృత కృత్యులైనారు.

చార్మికుల వార్డు సమస్య

1952లో ప్రథమ పార్లమెంటుక ఎన్నికలు జరిగిన తర్వాత గిరి, నెహ్రూ మంత్రివర్గంలో కార్మిక మంత్రిగా, రి రెండు సంవత్సరాలు ఆ పదవిలో ఉన్నారు. అయితే బృలకు అవార్డు సమస్యపై రాజీనామాచేశారు. అరర్వాత పరిజామాయి, ఆయన నిర్ణయం సహేతుకమైందని నిరూపించడమేగాక ఆయన రాజ్యయ దూరాలోచనలు నెహ్రూ అంతటి వారి ప్రశంసలకు పాత్రములైనాయి.

రాజకీయ అస్థిరతకు పేరొందిన కేరళలోను, ఉత్తర ప్రదేశ్ లోను గవర్నరు పదవిని సమర్థవంతంగా, చాక చక్కంగా నిర్వహించారు.

చారు. 1957-1960 మధ్యకాలలో పరిస్థితి విరుద్ధ ఆధిపత్యాలకు నిలయమైన ఉత్తర ప్యరీడేస్ లో గవర్నరుగా ఉన్నాడు.

కేరళ రాష్ట్రంలో రాష్ట్ర పరిపాలన తర్వాత 1965 సూర్యలో ఎన్నికలు జరిగాయి. ఎన్నికల సమయంలోను ఆరవ రాష్ట్రంలో పరిపాలనా సుస్థిరతను ఏర్పరిచి రాష్ట్రపురోధిత్వానికి కృషి చేసి చాచికి మార్గాలను అన్వేషించడంలో గిరి కీలక పాత్ర వహించారు.

1965 ఏప్రిల్ లో “అదర్బ రాష్ట్ర” మైన మైనూరులో గవర్నరుగా నియమితులైనారు.

భారతదేశంలో కార్మిక ఉద్యమాలకు గిరి పట్టుగొమ్మ దేశ పునర్నిర్మాణంలో కార్మికులు కూడ భాగస్వాములు కాగలిగే రీతిగా ఆయన వారికి మారదర్శకత్వం వహించి, కార్మికులు పెద తోగ్రహన కడకుండా శ్రద్ధవహించారు.

స్వర్గంలో సంభాషణ

ఇద్దరు సుప్రసిద్ధులు, లేదా సందితులు, అరస్మాత్తుగా ఒకరికొకరు ఎదురుపడితే వాళ్ళ సంభాషణ ఎలా సాగుతుందో ఏప్పుడైనా మీరు ఊహించారా? ఆ సంభాషణల్లో మీకు కావలసినంత కాలక్షేపం, వినోదం, విజ్ఞానం లభిస్తాయి. యిప్పుడు ఉత్తమమైన కల్పనకు తగు పారిపోషికం కూడా లభిస్తుంది మీకు. ఎక్కడో తవ్వగా దొరికిన ఓ చిన్న ఎముక ముక్కనుబట్టి శాస్త్రజ్ఞుడు ఆ జంతువు రూపకల్పన చేస్తున్నాడుకదా. అలాగే పరిసిద్ధకవి రచనలను బట్టి ఆతని వ్యక్తిత్వాన్ని ఊహించడం ఏమంత కష్టంకాదు. భిన్న భిన్న కాలాలకు చెందిన కవులు యిద్దరు చొప్పున గొంత మందిని యిక్కడ ఉదాహరణగా యిస్తున్నాం.

ఆ యా కవుల వ్యక్తిత్వాలను, వారి యేకత్వాలను, భిన్నత్వాలను ఊహించి వారి మధ్య సంభాషణ కొన సాగి తీ ఆది ఎలా నడుస్తుందో ఊహించి, “ఆంధ్రప్రదేశ్” మాసపత్రికలో మూడు పేజీలు మించకుండా వ్రాసి పంపించండి ఈ క్రింది ఉదాహరించిన జంటలు మచ్చుకు మాత్రమే. మీరు యే యిద్దరు ప్రఖ్యాత కవులనైనా ఎన్ను కోవచ్చు. పచ్చిన రచనలలో ఉత్తమమైనవి నిర్ణయించడంలో సంపాదకునిదే తుది నిర్ణయం.

సన్నయభట్టు—శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి
 శ్రీనాథుడు—శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
 బమ్మెరపోతన—త్యాగరాజు
 పరవస్తు చిన్నయసూరి—గిడుగురామమూర్తి
 తెనాలిరామకృష్ణ కవి—పసుపులేటి రంగాజమ్మ
 ధూరటి—పాల్కురికి సోమనాథుడు
 వేమన—గురజాడ

“విశ్వసనీయమైన గణాంకములను సకాలంలో రూపొందించడం అవసరం”

ప్రజాశాసనసభలో, ఆర్థిక విషయాల మంత్రి శ్రీ తె.వి. నారాయణ రెడ్డి ఏప్రిల్ 28న ఉత్తర అర్ధగణాంక శాఖాధికారుల తృతీయ వార్షిక సమావేశానికి అధ్యక్షత వహిస్తూ, ఏ బోగట్టనైనా ఎంత జాగ్రత్తగా తయారుచేసినప్పటికీ వాటిని సమయానికి ప్రభుత్వానికి అందజేయకపోతే నిరుపయోగమే అన్నారు. ఈ సమావేశానికి పంచాయతీరాజ్ మంత్రి శ్రీతోట రామస్వామి పాగ్గిరంబోర్నవం చేశారు. ఈ యిద్దరు మంత్రులు కూడా ఖచ్చితంగా అర్ధ గణాంకాలను సేకరించబలసిన అవసరాన్నిగూర్చి, తగిన సమయంలో రూపొందించ బలసిన అవసరాన్నిగూర్చి ప్రస్తావించారు.

అర్ధగణాంక శాఖ అధికారులు, అవసరమైన వివరాలను సేకరించి తగినవిధంగా, ప్రయోజనాయితంగా ఆ వివరాలను రూపొందించాలని, తప్పుడు లెక్కలవల్ల అనేక విపరీత పరిస్థితులు ఏర్పడవచ్చునని, ఉదాహరణకు వ్యవసాయ అర్ధగణాంక విషయంలో రూపొందించిన లెక్కలు తప్పు అని తేలితే ప్రజలు వ్యవసాయోత్పత్తికి సంబంధించిన ఆ లెక్కలు చూసి బెదిరి పోవడమో, లేదా చురీ సంతోషపడిపోవడమో జరుగుతుందని ప్రజాశాసన మంత్రి తెలియజేశారు.

రాష్ట్ర అర్ధగణాంక శాఖ ప్రధురణలను గూర్చి పంచాయతీ రాజ్ మంత్రి ప్రస్తావిస్తూ యీ ప్రశ్నలలో ముఖ్యమైనవి కొన్ని తెలుగులో కూడా రావాలని సూచించారు.

ప్రజాశాసనసభ ప్రవచనము :

“అచరణ యోగ్యమైన లెక్కలతో ప్రమేయంలేకుండా ప్రజాశాసన కార్యక్రమాలను సంబంధించిన అర్ధగణాంక విషయాలను రూపొందించడంగాని, అమలు పరచడంగాని, మదింపు వేయడం గాని సాధ్యమని నేను అనుకోవడంలేదు. శక్తి వంతమైన ఒకనౌక విధానాన్ని రూపొందించడంగాని, ఒకనౌక నిర్వహణను తీసుకోవడంగాని ఖచ్చితమైన, అచరణ యోగ్యమైన లెక్కల ప్రమేయంలేకుండా పీలుకాదు. విధానానికి, పరిపాలనకు సంబంధించిన విషయాలలో, ముఖ్యంగా ప్రజాశాసనాధిపత్యం సంబంధించిన విషయాలలో మామూలుగాకాక అసక్తి ధోరణి అనుసరించేటప్పుడు అర్ధగణాంక వివరాలపై ఆధారపడక తప్పదు. అయితే తాగుబోతు దీపస్తంభాన్ని ఉపయోగించే తీరుగా యీ లెక్కలను మనం ఉపయోగించకూడదు. మార్గాన్ని కనుక్కోవడానికి కాకుండా ములిపిపెట్టేటట్లుగా ఆధారంగా పట్టుకోవడానికి దీపస్తంభాన్ని తాగుబోతు ఉపయోగిస్తాడు. క్రితం శతాబ్దంలో ఇంగ్లాండు ప్రజలు గావున్న బెంజమిన్ డిస్రావీ ఒకసారి యిలా అన్నాడు-

అబద్ధాలు మూడరకలు:- మామూలు అబద్ధాలు, అభూతకల్పనలు, అర్ధగణాంకాలు.

అర్ధగణాంకాలను అబద్ధాలుగా ఆయన ప్రస్తావించాడంటే అర్థంలేకపోలేదు. అర్థంలేకపోతే అర్ధగణాంకాలు అంటే కేవలం అంకెలతో కూడిన స్టేట్ మెంట్స్ మాత్రమే. అయితే యీనాడు మనదేశంలోనూ, ప్రపంచ మంతటాకూడా అర్ధగణాంక విషయాల సేకరణకూ, వాటిని రూపొందించడానికి బాగా అభివృద్ధిచెందిన వ్యవస్థలు వున్నాయి. ఆమనిక పదతులను యివి అమలుపరుస్తున్నాయి. అయితే యింత మాత్రంచేత ఏ ప్రయోజనమూ చేకూరదు. ప్రభుత్వం ప్రజాశాసనాలను, విధానాలను రూపొందించుకోవడానికి అవసరమయ్యే ఖచ్చితమైన అర్ధగణాంక సమాచారాన్ని ప్రభుత్వానికి అందివ్వలేకపోతే ఎంత అభివృద్ధి చెందిన వ్యవస్థవుండినా లాభంలేదు.

మన విజయాలను, పరాజయాలను మదింపు చేసుకోవడానికి యీనాడు జరుగుతున్న యీవిధమైన వార్షిక సమావేశాలు అవసరం. దీనివల్ల వ్యవస్థలోని లోటుపాటలను సరిదిద్దుకోవడానికి, మనశక్తి సామర్థ్యాలను మెరుగు పరచుకోవడానికి యిదొక చక్కటి మార్గం. అవసరమైన అర్ధగణాంక విషయాలను సేకరించడం, వాటిని తగు విధంగా రూపొందించడం మాత్రమే మీరు చేయాల్సి వస్తోంది కాదు. ప్రభుత్వానికి ఆ సమాచారాన్నీ, ఆ లెక్కలనూ తగు సమయంలో ముందుగా అందజేయడంకూడా మీ బాధ్యతే. ప్రభుత్వం ఏదర్హ తీసుకోవాలన్నా మీరు అందజేసే లెక్కలు సమయానికి అందకపోతే ప్రయోజనంలేదు. తప్పుడు లెక్కల వల్ల, నిర్లక్ష్యంగా రూపొందించిన వివరాలవల్ల ఎలాంటి ప్రమాదాలున్నాయో ప్రత్యేకించి మీకు చెప్పనక్కరలేదు. అటువంటివాటి వల్ల ప్రభుత్వానికి ఏవిధమైన ప్రయోజనమూలేకపోగా అనేక ప్రచూద పరిస్థితులు ఏర్పడడానికి కూడా కారణమౌతాయి. అలెక్కల ఆధారంగా ప్రభుత్వం ఏదర్హనైనా తీసుకుంటే అది అంత సమర్థవంతంగా వుండదు. పైగా ప్రభుత్వానికి భంగకరంగాకుడా వుండవచ్చు. వ్యవసాయ అర్ధగణాంక విషయాలే తీసుకోండి. తప్పుడు లెక్కల వల్ల వ్యవసాయోత్పత్తి పరిస్థితులు చాలా క్లిష్టంగా వున్నట్లయినా తెలియజేయవచ్చు లేదా మరీ సంతోషాన్నయినా కలిగించవచ్చు. వాస్తవం తెలిసిననాడు ఈ రెంటివల్లా అవాంఛనీయ పరిస్థితులు ఏర్పడడానికి అవకాశం వుంది.

అందుచేత అర్ధగణాంక వివరాలను జాగ్రత్తగా, సమగ్రంగానూ రూపొందించవలసిన, అవసరాన్ని గూర్చి, మీ కృషిని యిటుగా కేంద్రీకరించవలసిన అవసరాన్ని గూర్చి నేను (తరువాయి 12 వ పుటలో)

మానవుడి కోసం

మొదటి

ప్రస్తుతము ఉన్నంతగా దుఃఖింపబడి
ఘోరముగా ఉన్న దేవుని పేరు
నమ్మడంలోకి విడిచిపెట్టండి
అతనికి మహా చెడ్డకోసం వచ్చింది -
నిజంగా గుండ్రంగావున్న తను
బల్లపరువుగా కనిపించడం దేనికి ?
అంతవేగంగా తిరిగి తను
స్థానముగా నటించడం దేనికి ?

ఒక్కసారి చిక్కులు పక్కటిలే కేసీ
అనంతం ఆకాశాన్ని చాపచుట్టి
గాలిలోకి విసిరేశాడు మానవుడు
అతనికి మహా చెడ్డకోసం వచ్చింది -
నిజంగా అకారంలేని తను
నీలంగావున్నట్లు కనిపించడం దేనికి ?
అంతటా ఆవరించుకున్న తను
అంత దూరభూమిగా నటించడం దేనికి ?

నిశితంగాచూసి కళ్ళల్లో నిప్పులు చెరుగుతూ
సముద్రాన్ని దోసిట్లోపట్టుకొని
గుక్కలో జతలాగ్నిమీద కురిమ్రురించాడు మానవుడు
అతనికి మహా చెడ్డకోసం వచ్చింది -
నిజంగా చల్లగావుండే తను
కడుపులో బదలాగ్నిదాచటం దేనికి ?
దూరాన తీరాలు కట్టిన తను
అపారమని నటించడం దేనికి ?

విశ్వాన్ని క్షణంలో కార్చే ఒక వేడినిట్టూర్పు గాలి
గాలిని మెదపట్టిగంటుతూ
పృథ్వి మీదికి ఊదేశాడు మానవుడు
అతనికి మహా చెడ్డకోసం వచ్చింది -
ఉన్నానని చెల్లాలకులు ఊహిస్తూనే తను
దొంగలా దాక్కివడం దేనికి ?
ఊపిరి పోతున్నారే చెప్పకుండా
ఉరుకులు పేరాలు పెట్టడం దేనికి ?
హఠాత్తుగా లేచి పదిదిక్కులూ పరికించి
నిప్పుముద్దలను బంతులాడుతూ
అకాశంలోకి విసిరేశాడు మానవుడు.
అతనికి మహా చెడ్డకోసం వచ్చింది -
లేనివారి కడుపులో ఇల్లుకట్టుకొని
పున్నట్లు కనిపించడం దేనికి ?
అయిందీ కానిదీ స్వాహా చేసే తను
పరమ పవిత్రంగా నటించడం దేనికి ?
లేస్తే మనిషికాని మానవుడికి
తనమీద తనకేకోసం వచ్చింది
అణువును గోటితో చిట్టించాడు
ఆచేయి శిరస్సున పెట్టుకొన్నాడు
భగ్గునమండి భస్మమైపోయాడు.

ముఖ్యవార్తలు

12 ఏప్రిల్ : హైదరాబాదులో మూడు రోజులపాటు జరిగిన జిల్లా రైతు సమావేశాన్ని ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభించారు. రాష్ట్రంలో తొలి సంచార తహసీల్దార్ కార్యాలయానికి ముఖ్యమంత్రి హైదరాబాదులో ప్రారంభోత్సవం చేశారు.

19 ఏప్రిల్ : శ్రీ తమ తెలుగు చరిత్ర చిత్రాలకు రాష్ట్ర బహుమతులను, ముఖ్యమంత్రి హైదరాబాదులో జరిగిన ఒక కార్యక్రమంలో అందజేశారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆస్థానకవి శ్రీ కాశ్యప దామరై వారు గుంటూరులో నిర్యాణించెదారు.

20 ఏప్రిల్ : సిద్ధాంతం పద్దెనిమిది రూ. 95 లక్షల వ్యయంతో నిర్మించిన సంతకను ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభోత్సవం చేశారు.

23 ఏప్రిల్ : ఆంధ్రప్రదేశ్ సంచార జాతుల తొలి మహాసభ గుంటూరులో ప్రారంభమైంది.

25 ఏప్రిల్ : ఆఖిల భారత సర్వోదయ సమ్మేళనం శివరాంపల్లిలో మొదలయింది.

26 ఏప్రిల్ : విశాఖపట్టణం రేవు పక్షిను భాగంలో కొత్తగా ఏర్పాటుచేసిన 'ఫెర్టిలైజర్ డెపో' కు కేంద్రరవాణా, నౌకాయాన శాఖల మంత్రి ప్రారంభోత్సవం చేశారు.

హిందుస్తాన్ నౌకానిర్మాణ సంస్థ నిర్మించిన 48 వ నరుకుల నౌక 'విశ్వనేవ' కు విశాఖపట్టణంలో కేంద్రరవాణా నౌకాయాన శాఖల మంత్రి జల ప్రవేశోత్సవం చేశారు.

2 మే : సూడాన్ రాష్ట్రపతి సయ్యద్ ఇస్మాయిల్ ఎల్ అబ్దీ రెండు రోజుల పర్యటనపై హైదరాబాదుకు విచ్చేశారు.

6 మే : పంచాయతీరాజ్ కరిపాలనకు సంబంధించినవారి మహాసభను హైదరాబాదులో ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభించారు. ఈ సభ రెండు రోజులపాటు జరిగింది.

సాంఘిక కార్యకర్త శ్రీ వి. కె. ధగే హైదరాబాదులో దివంగతులైనారు.

దేశంలో

12 ఏప్రిల్ : జవహర్లాల్ నెహ్రూ తొలి అవధును రాష్ట్రపతి, ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీ ఉతాంబ్ కు న్యూఢిల్లీలో అందజేశారు.

25 ఏప్రిల్ : ఆస్ట్రేలియా గవర్నరుజనరల్ పై. ఎ. వేటు పర్యటనపై న్యూఢిల్లీకి చేరుకున్నారు.

26 ఏప్రిల్ : శ్రీ మోహన్లాల్ సుఖాడియా రాజస్థాన్ ముఖ్యమంత్రిగా జైపూర్లో పదవీప్రమాణం చేశారు.

27 ఏప్రిల్ : ఆఖిల భారత ఉత్పత్తి దార్ల సంస్థ 27వ వార్షిక సమావేశాన్ని ఉప ప్రధాని న్యూఢిల్లీలో ప్రారంభించారు.

28 ఏప్రిల్ : పూడికోజుల పాటు జరిగే రాష్ట్ర విద్యా శాఖ మంత్రుల సమావేశం కొత్త ఢిల్లీలో ప్రారంభమైంది. భారతదేశంలో 8 శాతం పర్యటనపై ఆర్జిహారీ కొత్త ఢిల్లీ చేరుకున్నారు.

29 ఏప్రిల్ : సరిపాలన సంస్కరణల సంఘం అధ్యక్షుడు లిమినివేడికను ప్రధాన మంత్రికి సమర్పించాడు.

1 మే : 1967-68వ సం॥ దిగుమతుల విధానాన్ని ప్రకటించారు. శ్రీ బి. గోపాలరెడ్డి ఉత్తర ప్రదేశ్ గవర్నరుగా పదవీ ప్రమాణ స్వీకారం చేశారు.

2 మే : ఉఖయ దేశాల మధ్య ఆర్థిక, సాంస్కృతిక సంబంధాలను పటిష్ఠ చేసేందుకు వీలుగా భారత-బర్మీయా దేశాల మధ్య రెండు ఒప్పందాలపై సంతకాలు జరిగాయి.

5 మే : ప్రజా శ్రేయస్సు దృష్ట్యా ధరభాస్తుదారుకు ప్యాసు పోర్టు నిరాకరించే అధికారాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కల్పిస్తూ భారత ప్రభుత్వం ఆర్డినెన్సు జారీ చేసింది.

6 మే : శ్రీ వి.వి. గిరి, భారత ఉపరాష్ట్రపతిగా ఎన్నికైనారు.

9 మే : డాక్టర్ జాకిర్ హుస్సేన్ భారత రాష్ట్రపతిగా ఎన్నికైనారు.

విదేశాలలో

19 ఏప్రిల్ : పశ్చిమ జర్మనీ మాజీ చాన్సలర్ శ్రీ డానార్ అడినోవర్ రోహన్డోర్ఫ్ (పశ్చిమ జర్మనీ)లో మరణించారు.

20 ఏప్రిల్ : చంద్రగోళంపై మనుష్యులరేని అంతరిక్ష నౌక ప్రయోగాన్ని అమెరికా విజయవంతంగా నిర్వహించింది.

బ్రిటానియా విమానానికి నికోసీయా వద్ద ప్రమాదం సంభవించి 124 మంది నిహతులైనారు.

21 ఏప్రిల్ : గ్రీన్ లో నైనికాధికారులు పరిపాలనను హస్తగతం చేసుకొన్నారు.

24 ఏప్రిల్ : సోవియట్ అంతరిక్ష యాత్రికుడు శ్రీ వాడిమిర్ కొమరోవ్, తన అంతరిక్ష నౌక సోయిజ్-1 భూమిని ఢీకొన్న పలితంగా మరణించారు.

29 ఏప్రిల్ : ఉపరాష్ట్రపతి, నిరగాన్ విశ్వ విద్యాలయంలో స్వాతంత్ర్యోపన్యాసం చేశారు.

4 మే : భారతదేశ హాకీజట్టు, మాడ్రిడ్ లో వేన్ జట్టును 1-0 గోలుతో ఓడించి అంతర్జాతీయ హాకీ బిరుదును పొందింది.

బ్రిటిష్ బ్యాంకు రేటును 6 నుండి 5 శాతానికి తగ్గించారు.

అమీబియాసిస్ వ్యాధి

నివారణకు హైదరాబాదులో పరిశోధనలు

ఉష్ణదేశాలలో చాలా ఎక్కువగా కనిపించే అమీబియాసిస్ అనే వ్యాధిగురించి హైదరాబాదులో పరిశోధనలు జరుగుతున్నాయి. వ్యాధిని వ్యాప్తం చేస్తున్న జీవాణువులు గురించి నూతన విషయాలు తెలిసాయి. ఈ వ్యాధిని త్వరితంగా కనిపెట్టే నూతన పద్ధతులు అన్వేషిస్తున్నారు.

ఉస్మానియా వైద్య కళాశాల తాలూకు వైద్యశాలలో పరిశోధనాలయంలో ఈ మూడు సంవత్సరాల పరిశీలన 1964 లో ప్రారంభమైంది. ఫేథుల్లా ఖాన్ నాయకుడు, ప్రొఫెసర్ అయి డాక్టర్ పి. గోపాలరావు పరిశోధనలు జరిపిస్తున్నారు. మేరీలెండ్ (అమెరికా) లోని బెకసాలో ఉన్న జాతీయ ఆరోగ్య పరిశోధనాలయంవారు ఓనితో సహకరిస్తున్నారు. ఇండియానా లోని పి. ఎల్. 480 నిధులనుంచి ఈ పరిశోధనలకోసం అమెరికా ప్రభుత్వం రీ లక్షల రూపాయలిచ్చింది.

డాక్టర్ గోపాలరావు 1962 లో ఆరు నెలలు అమెరికాలో పర్యటిస్తున్నప్పుడు ఎన్. ఐ. హెచ్. అధికారులతో జరిపిన ఇష్టాగోష్టి సంభాషణల మూలంగా ఈ ప్రాజెక్టు భావం కలిగింది. అయిన్ని అమెరికా ఆంతర్జాతీయాధివృద్ధి సంస్థవారు అమెరికాకు పంపారు.

డాక్టర్ గోపాలరావుతో ఈ పరిశోధనల సాగుదల గురించి ఇటీవల ఒక ఇష్టాగోష్టి సంభాషణలో, ఆ వ్యాధిలో ఉన్న కొన్ని చిక్కులక్షణాల గురించి ఆయన తెలిపారు. అమీబియాసిస్ వ్యాధి ఎందుకు వస్తుందో ఒక రష్యన్ శాస్త్రవేత్త 1876 లోనే కనుగొన్నప్పటికీ, అచిక్కు లక్షణాలను సవివరంగా పరిశీలించడం చాలా కష్టంగా ఉన్నదని చెప్పారాయన.

ప్రపంచం చుట్టూ ఉన్న ఉష్ణదేశాల్లోను అమీబియాసిస్ వ్యాధి ప్రబలంగా ఉన్నది. సమశీతల దేశాలలో మాత్రం ఇది ఎప్పుడోగాని కనిపించదు. అయితే ఈ వ్యాధిని కలిగించగల జీవాణువులు అమెరికా, యూరప్ ప్రజలలో కూడా ఉన్నట్టు కనిపెట్టారు; అయితే అవి వ్యాధిని కలిగించే స్థితిలోలేవు. ఉష్ణదేశాలలో అమీబియాసిస్ వల్ల వచ్చే వ్యాధులు ఇవి—మనిషిని నీరసించ చేసేజిగట విరేచనాలు (అమిబిక్ డిసెంట్రి); దీర ఆజీర్ రోగం (క్రానిక్ డిస్సెప్సియా); కాలేయం (లివర్) వాపు (హెపటైటిస్); లివర్ అబ్సెస్.

ఆంధ్రప్రదేశ్

వ్యాధిరార శస్త్రన జీవాణువు వేర్వేరు దేశాలలో వేర్వేరు విధాలుగా స్రవ్యలవణానికి కారణమైంది. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం తెలుసుకొనడమే హైదరాబాదులో జరుగుతున్న పరిశోధనల ముఖ్యోద్యమం.

గత రెండున్నర సంవత్సరాలలోనూ డాక్టర్ గోపాలరావు ప్రభుత్వం 250 మంది వ్యాధిగ్రస్తులను పరిశీలించారు. వారి వ్యాధులు వివిధ దశలలో, రకరకాలుగా ఉన్నటువంటివి డాక్టర్ గోపాలరావు ప్రభుత్వం ఆరోగ్యవంతులను కూడా 1500 మందిని పరీక్షచేశారు. తెలుగులు మొదలైన వాటిమీద శాస్త్రంగా ప్రయోగాలు చేశారు. ఉష్ణ సమశీతోష్ణ దేశాలలోని ప్రజల అన్నపానీయాలలో తేదాలున్నాయి కనుక, ఆహార పదార్థాలు కారణమేమోననీ చెప్పి జంతువుల మీద ఆ ప్రయోగాలు చేసి చూశారు.

వాటి ఫలితంగా తేలిందేమిటంటే బలంలేని ఆహారం తినిన జంతువులలో అమీబియాసిస్ వల్ల ఈ వ్యాధుల లక్షణాలు కనిపించాయి. అందుచేత పౌష్టిక ఆహారంలోపం ఈ వ్యాధి కారణంగా కనిపిస్తున్నది. ఉష్ణదేశా లన్నింటిలో ఉన్నదికూడా పౌష్టిక ఆహారంలోపమే.

మరొక విచిత్రమేమిటంటే అమీబియాసిస్ ఒక్కొక్క మనిషిలో ఒక్కొక్క విధంగా వ్యాధులు కలిగిస్తున్నది. ఉదాహరణకు ఒకమనిషి జిగట విరేచనాలతో చాలా బాధపడి కొలు కొంటాడు; మరొకరికి కొండెంగా వ్యాధి వస్తుంది. కాని దానితో జీవితాంతం బాధపడుతుంటాడు. మరొకరికి లివర్ దెబ్బ తింటుంది ఈ విషజీవాణువు ఎవరిని ఏవిధంగా బాధిస్తుందో చెప్పడం కష్టం. అందుచేత అన్నిరకాలలోను హైదరాబాదు శాస్త్రవేత్తలు పరిశోధనలు చేస్తున్నారు.

ఇ. హిస్టో వెటికా, ఇ. హోప్టమన్నిఅనే అమీబా స్వరూపాలను గుర్తించి కూడా డాక్టర్ గోపాలరావు పరిశోధనలు చేస్తున్నారు.

ఈ పరిశోధనలవల్ల త్వరలో కలిగేఫలిత మేమిటంటే అమీబియాసిస్ వ్యాధి నిదానంచేసే పదార్థాలను కనిపెట్టటం, ఇండియాలో ఇటువంటి పదార్థాలు ప్రస్తుతం అట్టే తెలియవు. ఈ పదార్థాలు పరిశోధకులకు ఇందుమించు పట్టుబడినట్టే భావించవచ్చు. అమీబియాసిస్ తీవ్రంగావున్న వ్యాధిగ్రస్తులలో ఆ

జీవించు వారి పేరులలోను, కిడుపులోను నివసిపోయి, కార్మిక్ వ్యాధిగ్రస్తులలో మాటికి 30 నుండి 100 మంది ఆ జీవించువులను నివేదించారు. వారి రక్తాలను పరిశీలించి కనిపెట్టే ఉత్తమ పద్ధతిని హైదరాబాదులో బాహ్య కనుగొన్నారు.

డాక్టర్ గోపాలరావు (ండిన్ యూనివర్సిటీ స్కూల్ ఆఫ్ ట్రాపిక్ షిస్ మెడిసిన్) ఆగ్నేయ భారతంలో ఉన్నత వైద్య విద్యాభ్యాసం చేస్తుండగా ఆయనకు అమీబియాసిస్ వ్యాధిపై పరిశోధనలు జరపాలని ఆసక్తి కలిగింది. ఆ వైద్య కళాశాల లోనే ఆయన ఈ అమీబియాసిస్ విషయంలోనే పిహెచ్. డి. డిగ్రీ సంపాదించారు.

డాక్టర్ గోపాలరావు 1952లో ఉస్మానియా మెడికల్ కాలేజీలో చేరిన తరువాత కూడా ఈ వ్యాధిని గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ

చేసి స్వచ్ఛందంగా ఎన్. 7. హెచ్. (అమెరికా) శాస్త్ర వేత్తల కనిష్ట విషయాలతో కూడిన కనుగొన్న పోల్చుచూడు కొంటుంటారు. ఎన్ 7 హెచ్. శాస్త్రవేత్తలలో ఒకరైన డాక్టర్ లూయీ డై మండ్ గురించి వివరాలను తెలుసుకోవచ్చు. ఔత్సాహిక శాస్త్రవేత్తలు ఇక్కడను సంతకం చేసి రెండు మూడు సార్లు వస్తుంటారు.

హైదరాబాదు శాస్త్రవేత్తల తుది వివేచిక ఈ సంవత్సరం సెప్టెంబరు నెలలో వెలువడగలదు. ప్రపంచ వైద్య శాస్త్ర వేత్తలకు ఇది చాలా ఆసక్తి కలిగిస్తుంది. ఎందుకంటే, ఉష్ణ దేశాలలో అందు చిక్కనూ తప్పించుకొంటున్న ఒక పెద్ద వ్యాధిని నిరోధించడానికి ఈ వివేచిక మార్గం చూపించవచ్చు.

(8వ పుటనుండి)

ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. మీ ఇబ్బందులు, ముఖ్యంగా జిల్లా స్థాయిలో మీరు ఎదుర్కొనే ఇబ్బందులు, నాకు తెలుసు పరిశీలక కృషిలో నిమగ్నమైన జిల్లా ఆరగణాంక శాఖాధికారి రాక పోకలకు తగిన రవాణా, వాహన సౌకర్యాలలేక అనేక ఇబ్బం దులకు లోనుకావలసి వస్తున్న విషయంకూడా విస్మరించలేదు.

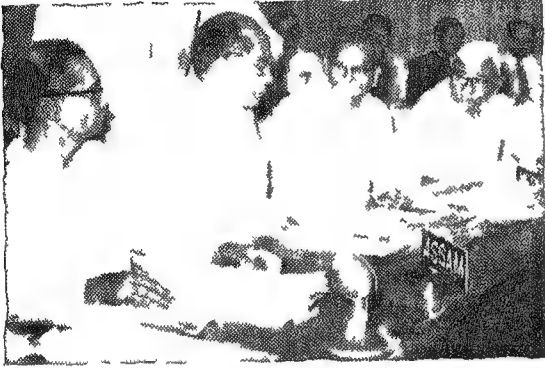
అటు సమితి స్థాయిలో మొదలుకొని యిటు రాష్ట్రస్థాయి వరకు ఈ శాఖను పునర్వ్యవస్థీకరించాలని ఆలోచిస్తున్నాను. అదే సమయంలో అజమాన్య మంత్ర కట్టుదిట్టం చేయడంద్వారానూ,

సరియైన స్కూటిని ద్వారానూ, ఫోగట్టాను ఎప్పటికప్పుడు పరిశీలించే ఏర్పాట్లను ఎక్కువ చేయడంవల్లనూ అర్థగణాంక వివరాలను మరింత వాస్తవంగానూ, సమగ్రంగానూ, సమయానికి విడుదలయ్యే విధంగానూ చేయాలని భావిస్తున్నాను.

ఈ సమావేశంపై జిల్లా ఆరగణాంక అధికారులకు రాజధానిలోని అధికారులతో తమ సమస్యలను గుర్తిచే బర్పించే అవకాశం ఏర్పడమేగాక వారి సమస్యల పరిష్కారానికి కూడా శావు ఏర్పడిందని భావిస్తున్నాను."

వార్తా చిత్రాలు

రెండు రోజులపాటు జరిగే రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రుల, ఆహార మంత్రిల సమావేశానికి కొత్త ఢిల్లీలో పృథాన మంత్రి ఏపిల్ నెలలో ప్రారంభోత్సవం చేశారు.

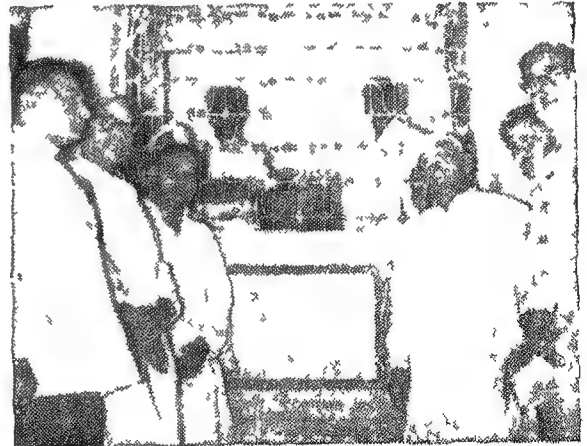
ముఖ్య మంత్రి శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి, రెవెన్యూ మంత్రి శ్రీ వి. వి. రాజు అసానం ముఖ్యమంత్రితో సంతాపించడం ఈ చిత్రంలో చూడవచ్చు

తిరువతిలోని శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామి దేవాలయప్రాంగణంలో ముఖ్యమంత్రి

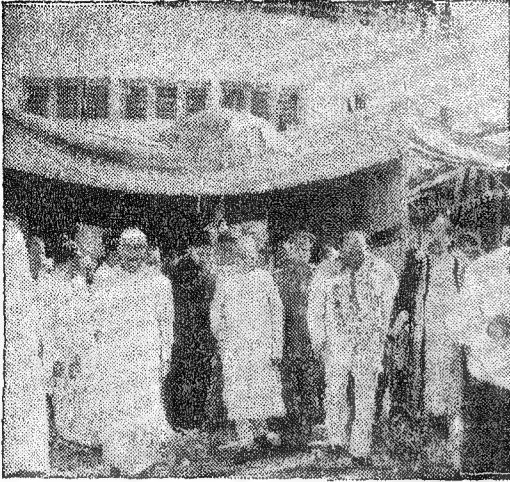

జూబ్లీహిల్స్ మే 4వ తేదీన వందాయతి రాజ్ సంస్థ పరిపాలకులకు సంబంధించిన సమావేశానికి ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

అంధ్ర ప్రదేశ్ ఆయుర్వేద మండలి బాలాకు 'ధన్వంతరి' భవనానికి ప్రాధరాజాదులో మే 4వ తేదీన ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు. ఆరోగ్య, వైద్య శాఖ మంత్రి శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు ఆ సందర్భంలో స్పృహను నేతానికి అధ్యక్షత వహించారు

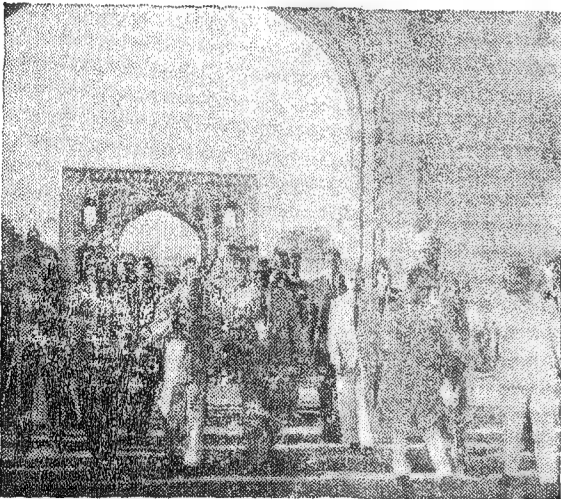
న గ రా ని కి ప్ర ము ఖు ల రా క

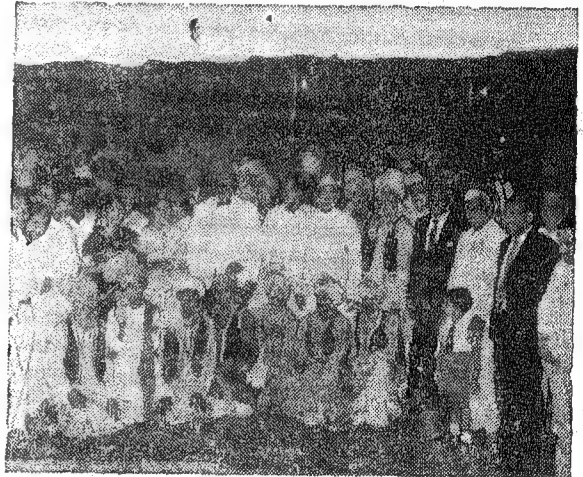
సూడాన్ అధ్యక్షుడు సయ్యద్ ఇస్మాయిల్-ఆలీ-అజ్జారికి బేగంపేట విమానాశ్రయంలో మే 2వ తేదీన స్వాగతం చెప్తున్న గవర్నరు, ముఖ్యమంత్రి ప్రభుత్వం

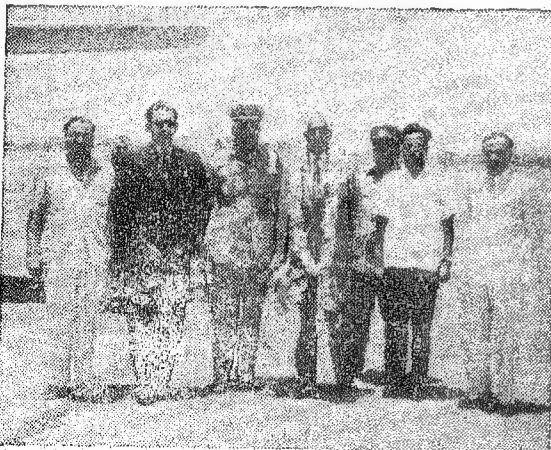
బేగంపేట విమానాశ్రయంలో గవర్నరు, ముఖ్యమంత్రి, మేయర్ ప్రభుత్వంతో సూడాన్ అధ్యక్షుడు

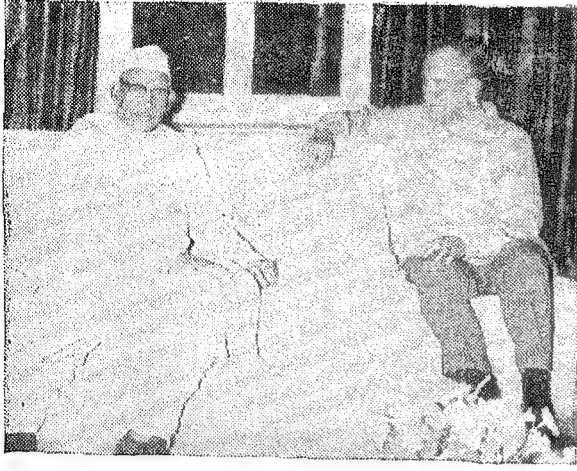
సూడాన్ అధ్యక్షుడు చార్ మినార్ ను సందర్శించినప్పటి చిత్రం

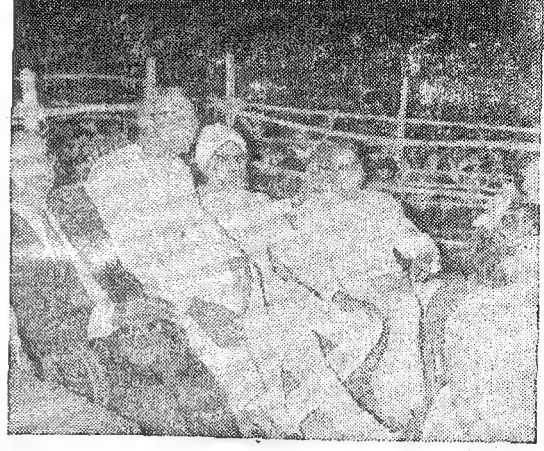
సూడాన్ అధ్యక్షుని గౌరవారం రాజభవన్ లో ఒక సాంస్కృతిక కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేయబడింది. సూడాన్ అధ్యక్షుడు, గవర్నరు, ముఖ్యమంత్రి ప్రభుత్వంతో సాంస్కృతిక బృందం కళాకారులు

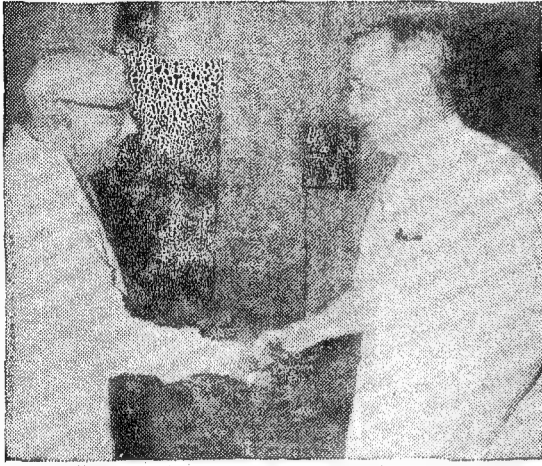
భారతదేశంలో సింహళరాయబారి అమర్ సింఘ్ కు మే 2వ తేదీన బేగంపేట విమానాశ్రయంలో స్వాగతం చెప్తున్న దృశ్యం.

భారతదేశంలో ఆమెరికా రాయబారి చెస్టర్ బౌల్స్ ఏప్రిల్ 18న రాజ్ భవన్ లో గవర్నరును కలుసుకున్నప్పటి చిత్రం

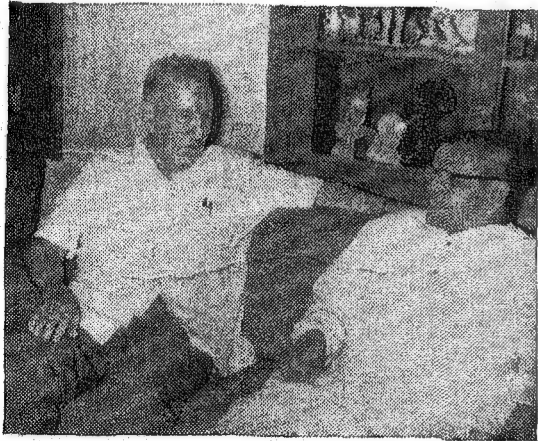
ఎగ్జిక్యూటివ్ గ్రాండ్స్ లో ఏప్రిల్ 18 న జరిగిన బై సాఫ్ట్ మేకాను సందర్భాన్ని కేంద్రీ రక్షణ శాఖా మంత్రి సెరాల్ స్వరజ్ సింగ్, రాష్ట్ర రెవెన్యూ మంత్రి శ్రీ వి. పి. రాజు.

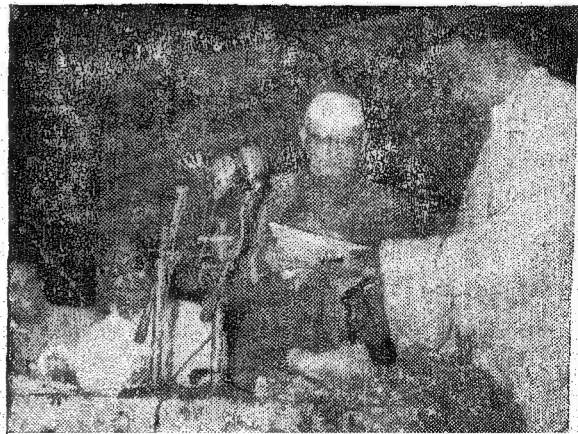
ఆమెరికా రాయబారి ఏప్రిల్ 18 న ఆనంద నిలయంలో ముఖ్య మంత్రి శ్రీ కె. బిర్లానందరెడ్డిని కలుసుకున్నప్పటి చిత్రం

దక్షిణ భారత ఫిలిం వాణిజ్య మండలి ఆధ్వర్యంగా, భారత ఫిలిం సమాఖ్య ఉపాధ్యక్షుడూ అయిన శ్రీ ఎ. ఎల్ శ్రీవాసన్ ఏప్రిల్ 18న తేదీన హైదరాబాద్ లో ఫిల్మ్ ఛాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ రజతోత్సవ సందర్భంగా సావనీర్ ను ఆవిష్కరించారు. కేంద్రీ రక్షణ సమాచార శాఖా మంత్రి శ్రీ కె.కె పా ఆధ్వర్యత వహించారు.

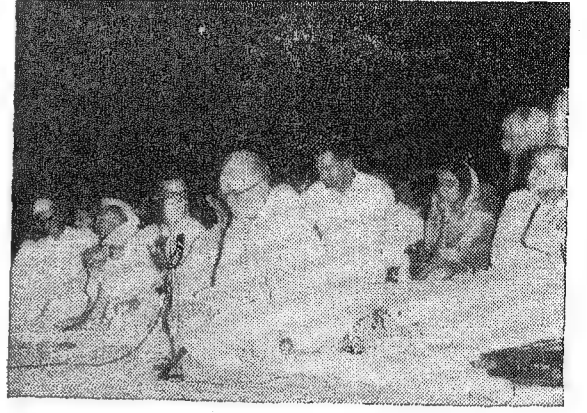
ఆహార, వ్యవసాయ శాఖామంత్రి శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డితో ఆమెరికా రాయబారి.

ఆ సందర్భంలో ప్రసంగిస్తున్న శ్రీ కె. కె. పా →

శ్రీ మాదల వీరభద్రరావు రచించిన 'ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు' అన్న గ్రంథాన్ని కేంద్ర నీటి పారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి శాఖామంత్రి శ్రీ కె. ఎం. రావు హైదరాబాదులో ఏప్రిల్ 21న ఆవిష్కరించినప్పటి చిత్రం. కాసన మండలి అధ్యక్షుడు శ్రీ గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య ఈ కార్యక్రమానికి అధ్యక్షత వహించారు.

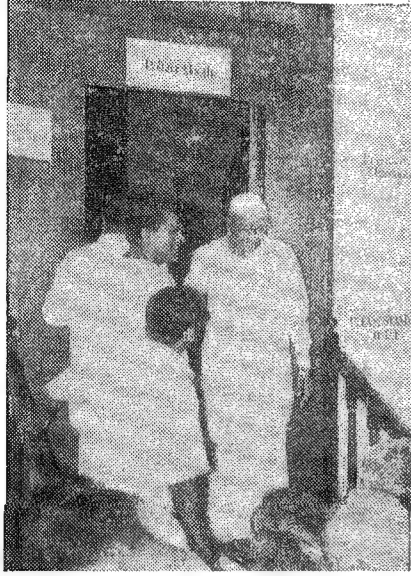
శ్రీ జయప్రకాశ్ నారాయణ్ హైదరాబాదులో ఏప్రిల్ 27 న ఎగ్జిక్యూషన్ గ్రూండ్స్ లో జరిగిన బహిరంగ సభలో ఉపన్యసిస్తున్న దృశ్యం

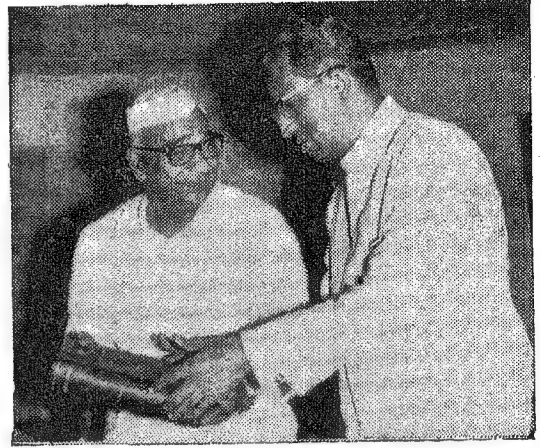
కేంద్ర ఉక్కు, గనులు, లోహాల శాఖామంత్రి డా॥ ఎం. చెన్నారెడ్డి ఏప్రిల్ 11 న పటంచేరులో జిల్లా పరిషత్తు ఉన్నత పాఠశాలకు ప్రారంభోత్సవం జరిపినప్పటి చిత్రం

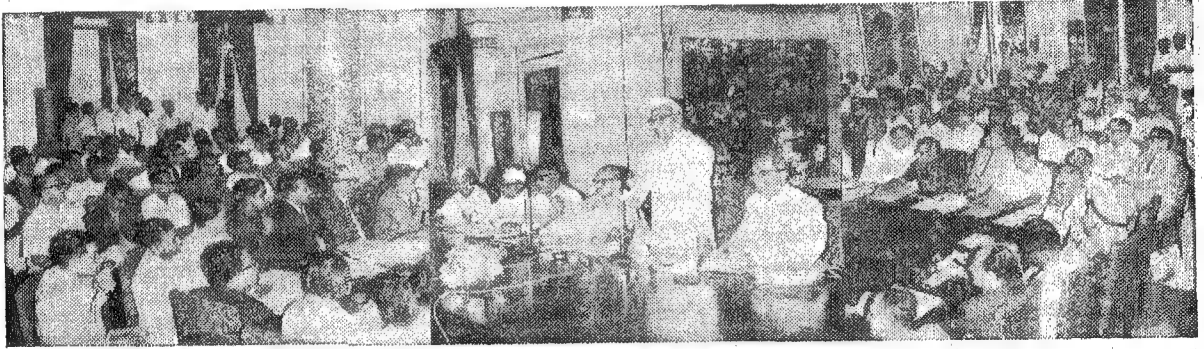
హైదరాబాదులోని అరగజాంకశాఖ కార్యాలయంలో జిల్లా అరగజాంకశాఖాధికారుల శ్రీతీయ వారిక సమావేశానికి ఏప్రిల్ 28 న పంచాయతీరాజ్ మంత్రి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు. సమావేశానికి ప్రత్యాకా మంత్రి శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు.

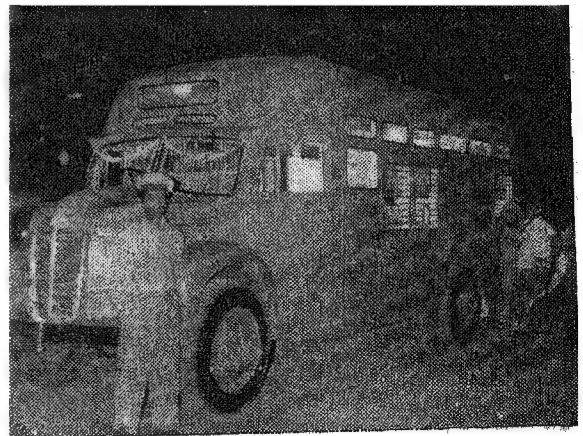
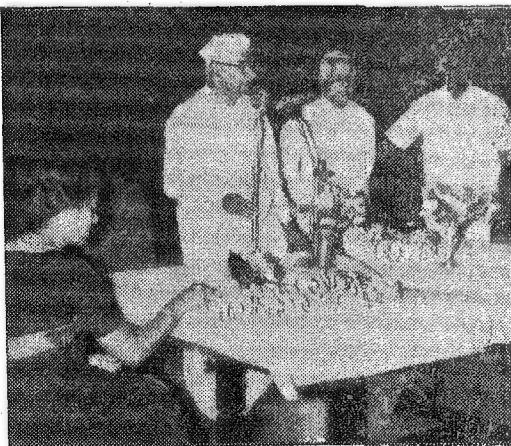
మే 8 వ తేదీన రాష్ట్రవతి ఎన్నికలో తమ ఓటుహక్కును వినియోగించుకొని వస్తున్న ముఖ్యమంత్రి

ముఖ్యమంత్రి ఏప్రిల్ 14 న కడపజిల్లా గజడిరెను ఆవిష్కరించినప్పటి చిత్రం
ఆ సందర్భంలో ఏర్పాటైన సమావేశానికి రాష్ట్ర రెవెన్యూ మంత్రి శ్రీ వి. వి. రాజు అధ్యక్షత వహించారు.

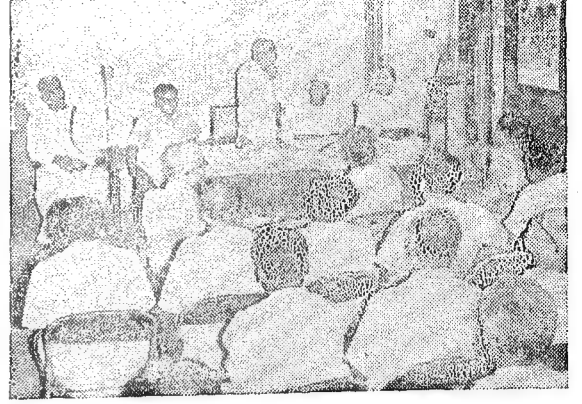
హైదరాబాదులోని జూ బ్లీహాలులో ఏప్రిల్ 12 న కర్ణాటక సమావేశానికి ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభోత్సవం జరిపినప్పటి చిత్రం

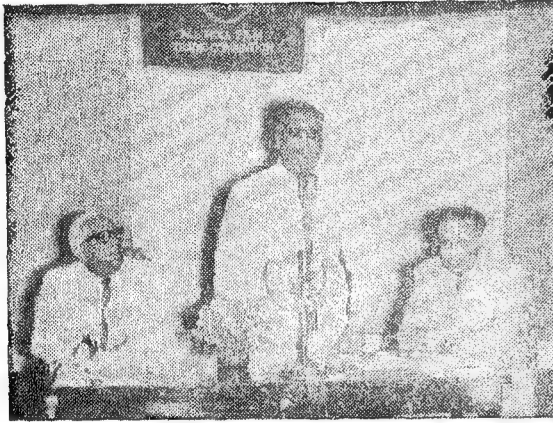
హైదరాబాదులో ఏప్రిల్ 12 న సంచార తపాలా కార్యాలయానికి ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభోత్సవం జరిపినప్పటి చిత్రం

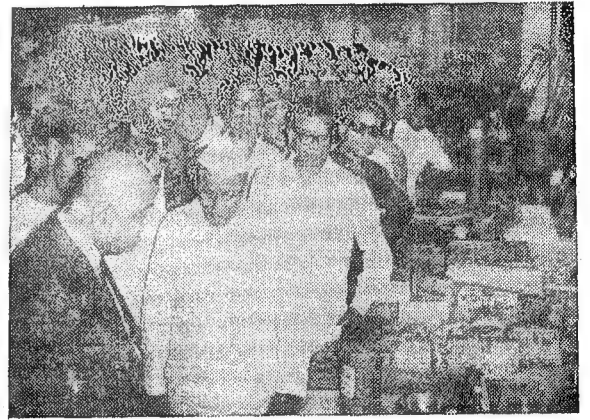
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజారోగ్య, ఆసుపత్రి సిబ్బంది సంఘం 18 వ వార్షిక సమావేశానికి హైదరాబాదులో ఏప్రిల్ 10 వ కమ్యూనికేషన్ల మంత్రి శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు పాల్గొంటున్న చోట

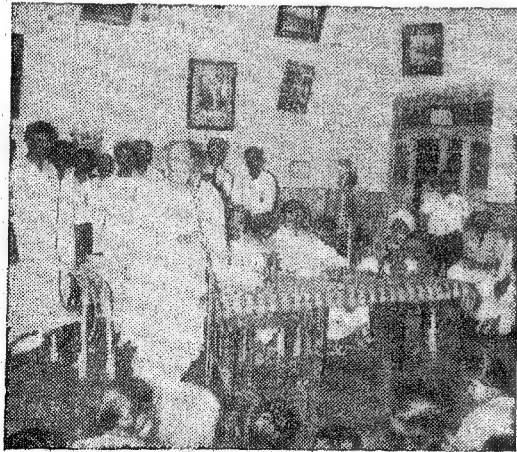
స్వరీయ కాశీప్రస్థాదాస్కు శ్రద్ధాంజలి పుటించేందుకు రాష్ట్ర సమాచార కేంద్రంలో ఏప్రిల్ 23 న ఏర్పాటు చేసిన సమావేశంలో ప్రసంగిస్తున్న విద్యామంత్రి శ్రీ టి. వి. రాఘవులు

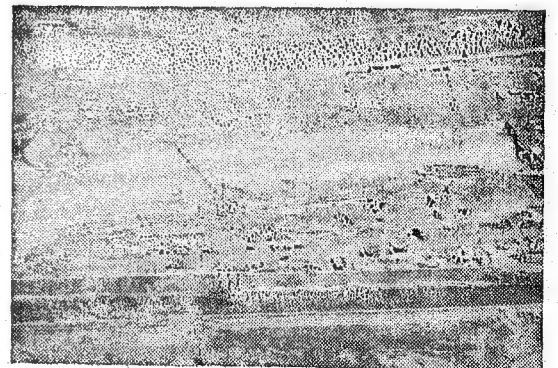
హైదరాబాదులో ఏప్రిల్ 9 న అఖిలభారత ఫిల్మ్ షేర్డ్ కన్వెన్షన్కు అధ్యక్షత వహించిన సమాచార శాఖామంత్రి శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ ప్రసంగిస్తున్న దృశ్యం

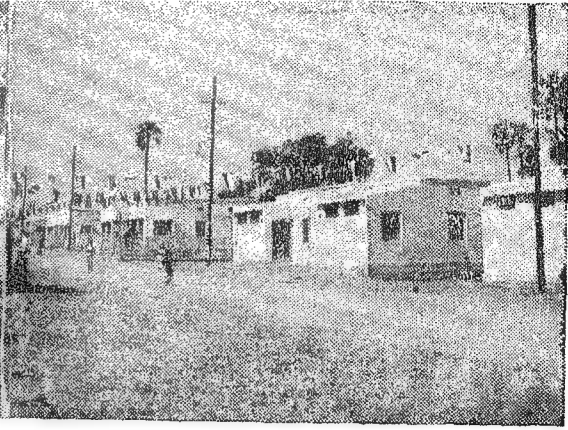
పారిశ్రామికాభివృద్ధి, కంపెనీ వ్యవహారాల కేంద్ర డిప్యూటీ మంత్రి బానూవర్తావసింగ్ లఘుపరిశ్రమల అభివృద్ధికి సంబంధించిన తీర్మానం ఉద్యమానికి ఏప్రిల్ 16 న జూబిలీ హాలులో ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఆనందర్యంలో జరిగిన సమావేశానికి రాష్ట్ర పరిశ్రమల శాఖామంత్రి శ్రీ వి. వి. గురుమూర్తి అధ్యక్షత వహించారు

బూరుగు మహాదేవ హాలులో ఏప్రిల్ 23 న కేంద్ర పార్లమెంటరీ వ్యవహారాల డిప్యూటీ మంత్రి శ్రీ జె. బి. ముత్యాల రావుకు సన్మాన సభ ఏర్పాటు చేయబడింది. ఆ సందర్భంలో విద్యాశాఖా మంత్రి శ్రీ టి.వి. రాఘవులు ప్రసంగిస్తున్న దృశ్యం

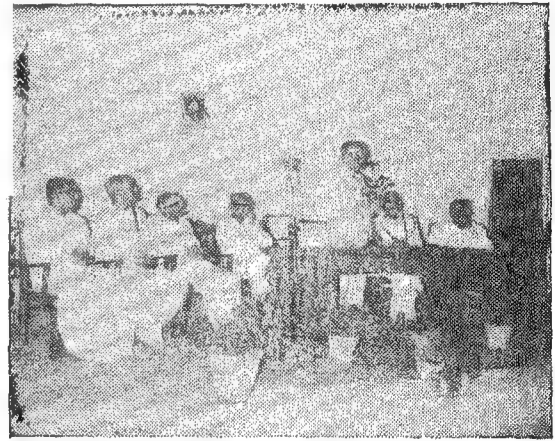
శ్రీలైలం ఆనకట్ట నడిగర్భం. రెండు కాకీర్లు గోడలమధ్య నీటిని తోడివేసిన తర్వాత అడుగుభాగం దృశ్యం

సమాచార, కార్మికశాఖా మంత్రి శ్రీ కాండాలక్ష్మణ్ బాపూజీ ప్రాదరాబాదు, ననత్ నగర్ వద్దగల బిల్కంపేటలో మే 1 వ తేదీన సైంటిఫిక్ ఇంజనీరింగ్ సబ్సిడైజ్డ్ పారిశ్రామిక గృహ నిర్మాణ కాలనీకి పారంభోత్సవం జరిపారు

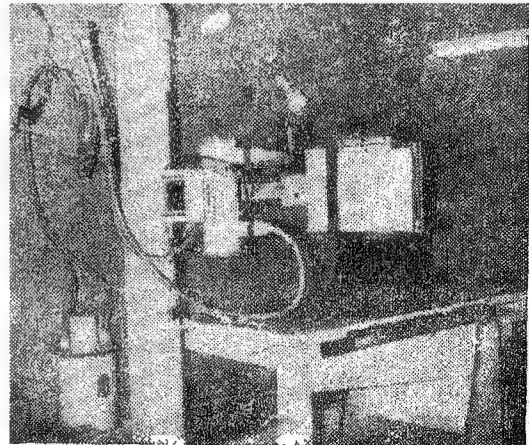
జాతీయ ఫుట్ బాల్ ఛాంపియన్ షిప్పు గెలిచిన ఫుట్ బాల్ బృందాన్ని అభినందించేందుకు ఏప్రిల్ 30 వ తేదీన లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి స్టేడియంలో ఏర్పాటుచేసిన సమావేశంలో రెవెన్యూమంత్రి శ్రీ వి. వి. రాజు ప్రసంగిస్తున్న దృశ్యం

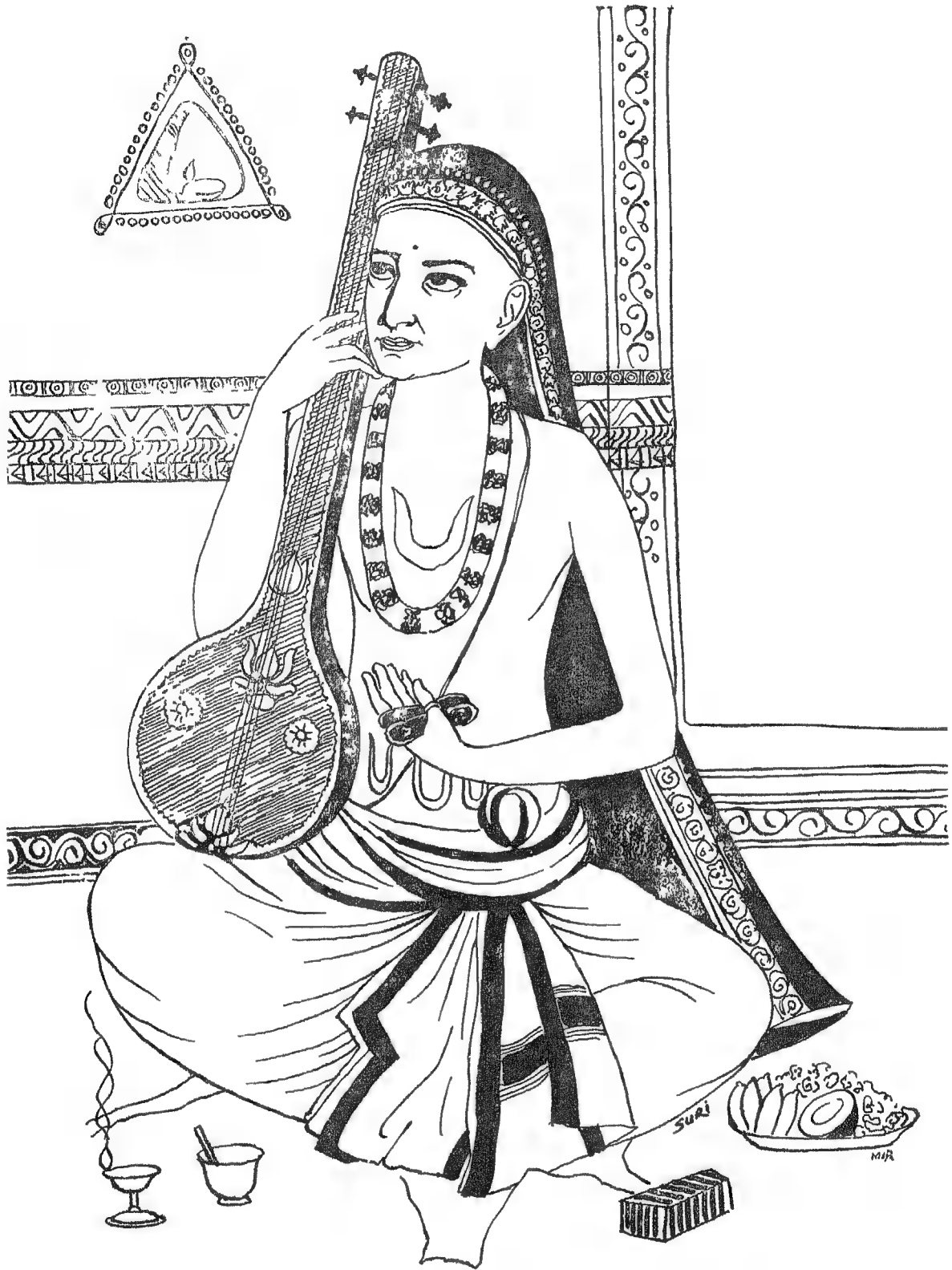
దేశోద్ధారక శతజయంత్యుత్సవ సందర్భంగా ఏప్రిల్ 21 ప్రాదరాబాదులో జరిగిన ఒక సభలో ప్రసంగిస్తున్న న్యాయమూర్తి ఎన్. డి. కృష్ణారావు

దోమకగుడూలో మే 6వ తేదీన పాస్టర్ విజేతలకు బహుమతులను అందజేస్తున్న రెవెన్యూ మంత్రి శ్రీ వి. వి. రాజు

సికింద్రాబాదు రైల్వే ఆసుపత్రిలో నెలకొల్పిన ఎక్స్రే విభాగం

ప్రస్తుతం దేశవ్యాప్తంగా క్యాగరాజస్వామి ద్వితీయ జయంతి అతి ఘనంగా జరుపబడుతున్నది. ఈ నాటికీ ఆయన తన ఆనంద్యాక కీర్తనల ద్వారా జీవించేవున్నారు. రాగసుధారసాన్ని చిందించే వారి కీర్తనలు భక్తుల హృదయాలలోనూ, సంగీత విద్వాంసుల కంఠాలలోనూ యిప్పటికీ ఎప్పటికీ శాశ్వతంగా నిలిచే వుంటాయి. సంగీత పరిమళాలను, భక్తి మధువును అందించేసుందర సుమారు ఆయన కీర్తనలు. సంగీత సాహిత్యాలు మూర్తీభవించిన సరస్వతీ దేవికి భక్తిప్రపత్తులతో భక్తుడు చెలించుకునే పూజాకుసుమాలు అవి. ఆయన పుట్టుకతో కర్ణాటక సంగీత చరిత్రలో ఒక క్రొత్త

శకం ఆవిర్భవించింది. ఆయన గొప్ప వాగ్గేయ కారుడేకాదు పరమ భక్తాగ్రగణ్యుడు, మత ప్రపక్త టాడా. కనుకనే వారికీర్తనలు ఉపనిషత్పారాన్ని ప్రబోధిస్తుంటాయి. గీతామృతాన్ని గోళిల జేస్తాయి. ముక్తి మార్గానికి సోపానాలు వేస్తాయి సంగీత సాహిత్య అధ్యాత్మిక విలువలతో పరిపుష్టమై ఆలోచనానందంతో హృదయాలను ఊయల లూగిస్తాయి. అయ్యవారు కర్నాటక సంగీతాకాశంలో ధృవతార. ప్రపంచం ఉన్నంత కాలమూ ఆ నక్షత్రం కాంతి పుంజాలను వెదజలుతూనే వుంటుంది.

“స్వాయంత్రం వస్తాను. ఇంతోనే వుండండి.” శ్రీకాంత్ పంపిన చీటీ చూచి విజయం చాలా సంతోషమైంది జయశ్రీకి. కానీ వెంటనే అంగీకారం తెలుపటానికి కొంచెం ఆలోచించ వలసి వచ్చింది. మధ్యాహ్నం ఒక సారి తప్పక తమ యింటికి రావాలని శ్రీనగేష్ అదేశం. ‘అతడేమి మాట్లాడతాడో, ఎంత వ్యవధి తీసుకుంటుందో’ ఆ సమయంలో ఆమెకు శ్రీనగేష్ పైనా, తన తండ్రిపైనా కూడ చెప్పరాని విసుపుదలా, ఆగ్రహం కలిగాయి. “ఇవాళ కాదు, రేపు శుభ్రకరండి.” అని సమాధానం పంపింది కడకు. అసలే విన్నటినుండి శ్రీకాంత్ చుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేస్తూన్న మనస్సు ఈ క్షణంనుండి పూర్తిగా ఆతడి మయమైపోయింది. ‘ఎంత మంచివాడు! ఎందుకో యింత శ్రద్ధనాపైన! నన్ను ప్రేమిస్తున్నాడా? బాను! నన్నెంతో గౌరవిస్తున్నాడు! ప్రేమిస్తున్నాడు. అందుకే నా చుట్టూ తిరుగు తున్నాడు; ప్రత్యేక శ్రద్ధను ప్రదర్శిస్తున్నాడు. శ్రీనగేష్ లాగా గర్వంగా ప్రవర్తించడు. ఎటో బోగొంప జూడడు, నగేష్ కెంత అహంకారం! ఏంజూచుకొని ఆ గర్వం? ఎంత మోసగాడు! ఇంత సన్నిహిత బాంధవ్యం వుండి, తన వివాహాల సంగతి నెంత రహస్యంగా దాచిపెట్టాడు! ఆ తల్లి శ్రీదేవి! ఎంతటి నటనా చతుర! అంతటి సుందరతనంతోనూ ఎంతటి అజ్ఞాత్యం? తన కుటుంబ రహస్యాలేమైనా తెలియనిచ్చిందా? నయం, మోస పోయాను కాదు!.....చ. అవడా ఎంతో ఇక ఆ శ్రీనగేష్ ముఖం చూడాలనిపించడంతేదు. ఏమిటో వెగటుగా,

ఆంధ్ర ప్ర దేశ్
5-3

చీకాటుగా వుంది. కానీ.....తప్పదు కదా! నాన్నగార్ని ట్రీట్ చేస్తున్నాడు—ఆ విషయంలో అభినందించ వలసిందే!

“శ్రీకాంత్ ను వివాహం చేసుకొంటే, తిరిగి పట్నం పోవచ్చు. చదువును పునరుద్ధరింపవచ్చు. నాన్నగారికి వైద్యం కూడా బహుశః అతడే చేయగలడు. లేదా—అదృష్టం కొలది ఈ లోపునే ఆయనకు మనస్థిమితం చేకూరవచ్చు.”

ఆలోచనలలో వుండగానే, వీధిలో శ్రీనగేష్ యింటి నుండి బండి పచ్చి అగింది. జయశ్రీ మేడమీదకు పరుగెత్తింది. “నాన్నా.” మనం, ఒక్కసారి అలా డాక్టర్ గారింటికి వెళ్దాం రండి.” అన్నది.

“ఎందుకు? తోచకపోతే నువ్వు వెళ్లి రామ్మా. నేను రాను.” అన్నాడు చంద్రంతో ఇష్టాగోష్ఠి సల్పుతున్న శ్రీవతి.

“అలా కాదు, రావాలి నాన్నా, ప్రత్యేకంగా ఏదోపని ఉన్నది. అవసరంగా రమ్మనమని శ్రీనగేష్ కబురంపారు. బండి కూడా పచ్చింది.”

“ఎందుకై ఉంటుందబ్బా?” అలోచించ సాగాడు శ్రీవతి.

“పోనీ, చంద్రం కూడా మనతో వస్తాడతెండి.” అన్నది జయశ్రీ.

“చిత్తం.” అన్నాడు చంద్రం.

“సరే. వెళ్దాం.” ఉత్సాహంగా అంగీకారం తెలిపాడు శ్రీవతి. “బహుశః అబ్బాయి దగ్గరనుండి ఏమైనా వార్త తెలిసి వుంటుంది. అందుకై వుండవచ్చు, నడవండి. త్వరగా వెళ్దాం.”

‘ఉన్న’ రంటూ కుర్చీలో కూలబడిపోయింది జయశ్రీ. “ఈయన కీ ధోరణి వచ్చేసింది భగవంతుడా.” అనుకుంది వీరస స్వరంతో స్వగతంతాగా.

“లే అమ్మాయ్, తే. ఆలస్యం చేయకు.” అన్నాడు శ్రీవతి సాదరణిలు ధరిస్తూ.

“ఫర్వాలేదు. లేవండి. నేనూ వెంట వస్తున్నానుగా!” చంద్రం ఆభయమిచ్చాడు జయశ్రీకి, శ్రీవతి వినకుండా.

“సరే. కానున్నదేదో కాక తప్పదుగా?” అనుకుంటూ లేచింది జయశ్రీ.

“రండి. రండి.” శ్రీవతి, జయశ్రీలకు స్వాగతం పలికాడు శ్రీనగేష్.

“ఏమండీ? ఏమిటి అవసరంగా కబురంపారట?” కూర్చున్నాక అడిగాడు శ్రీవతి.

“పెద్ద అవసరమేమీ లేదులెండి. చిన్నకారణమే. కూర్చోండి.”

“ఏం, అమ్మాయి దిగ్గుడుండి ఏమైనా కిబిడు వచ్చిందా?”

“అ, వచ్చింది టెండి, బుర్రోండి, చప్తాను.”

శ్రీదేవిహతా రోనుండి వచ్చి కూర్చున్నది. ఆమె ముఖం ఏదో అందోళనగా, అగ్రహాస్పీ ప్రయత్న పూర్వకంగా మరగని పలుస్తూన్నట్లు స్పష్టంగా ద్యోతక మౌనున్నది.

“వచ్చారమ్మా,” అని జయశ్రీని ముక్తసరిగా పలుక రించి అన్యమనస్కలతో మౌనంగా కూర్చున్నది.

శ్రీనగేష్ మాటి మాటికి వీధిగుమ్మంలోకి వెళ్ళి చూచి వస్తూ, గదిలో గుడ్డరంగా సవారు చేస్తున్నాడు చంద్రం. శ్రీగిరి ముచ్చప్ప అసహం సరసనే నిలబడాడు. మరోనలుగురు పింఛి కిండ బుడ్డిగారు యువకులు గది సలుములలో చేరులు కట్టుకుని నిలబడ్డారు ఏదోఏదోతేక ఆజ్ఞ కొలుకై ఎదురు చూస్తూ స్పృహగా.

శ్రీపతి గదిగోడలు పరికిందుతూ ఏదో ఆలోచనలో పడిపోయాడు.

ఆ గంభీరత్వాన్ని భరింపలేక జయశ్రీ లానే సంభాషణ కుపక్రమించింది; హోదామధ్యగా వేసివున్న తెరను చూపుతూ “అగేమిటల్లయ్యా; అతేర చాటున ఏమందీ, ఇదివఱకు ఏమి గున్నట్లు గుర్తులేదు. ఈమనుషులూ గొడవ అంతా ఏమిటో ప్రత్యేకంగా కన్పిస్తున్నది నాకు.”

“ఏమోనమ్మా!” అన్నది అన్యమనస్కంగా శ్రీదేవి.

“ఏమిటి దావా? ఏదో మాట్లాడరానని, అంత ఆలోచిస్తున్నా వేమిటి?”

జయప్రకృతిని శ్రీనగేష్ సజ్జాల్ల ఆపుజేసి వచ్చి జయశ్రీకి సమీపంలో మరొక అసనంపై కూర్చున్నాడు. “మామయ్య మతి చాంచల్యం బోగొడైబాధ్యతను నువ్వు నాపైన వేరావు!” అన్నాడు గంభీరంగా ఆమె నేత్రాలలోకి చూస్తూ.

“అవును. అదేదో క్రొత్త విషయంలా మాట్లాడుతున్నావే!”

“క్రొత్తది కాదనుకో. కాని నీ కొక విషయం స్పష్టిక రించక తప్పదు. ఇంత నిర్మోహమాటంగా మాట్లాడుచున్నందుకు నీకు కోపం రాకూడదు.

అలాడి మాటలను మౌనంగా వింటున్నది జయశ్రీ.

“మామయ్యకు చికిత్సా విధానంలో నే ననుసరిస్తున్న వన్నీ క్రొత్తపద్ధతులూ, ఏంత పద్ధతులే. అందువల్ల లయన ఉన్నాడని తిగిపోగలదనే నా లక. ఈ నాప్రయత్నాలూ, పద్ధతులూ నీకు అయిష్టమైనా, బాధాకరమైనా సహించవలసినదే కాని, నాపై కోపం తెచ్చుకోవడంగానీ, మరెవరిపై నా విందవేయడంగానీ చేయ చూడదు నువ్వు.”

“అంతే?” అనుమానం, ఆశ్రం ధ్వనించాయి జయశ్రీ స్వరంలో.

జరిగిన కథ

కారు పబ్లికేట్ లో శ్రీపతి చిక్కు-కుని మతి స్థిమిగాన్ని కోల్పోతాడు. అతనికూతురు జయశ్రీ టనసో మిగిలినవారంతా ఆ పబ్లికేట్ లో చనిపోతారు. శ్రీపతి పేనలుడు శ్రీనగేష్ ఆయనకు చిరత్న చేస్తుంటాడు. ఆ చిరత్నసిమయంలో శ్రీలక్ష్మి అనే మెడికల్ స్టూడెంటు సహాయాన్ని శ్రీనగేష్ కోరుతాడు. అందుకు ఆమె అంగీకరించింది. కాని ఆమె బయటదేరి కాగోయేముందు లిల్లి చెయ్యి విరిగి నోస్టిటర్ కు తిసుగు వెళ్ళాల్సి వచ్చింది.

నిర్మలంగా సవ్యాకు శ్రీనగేష్, “ఖంగారు పడకు జయీ. నాపై పూర్తి నమ్మకముంచు. నీకు నేను ఉపకారం చేసేవాడినే కాని, అపకారం, అపమానం చేయనురదా? నా మాటల ఆరం నీకు తర్వాత బోధపడుతుంది. ఇప్పుడింత కంటే వివరించను వీలు కాదు.”

తలవంచి ఉరుకున్నది జయశ్రీ.

“ఏమిటది? నాకు చెప్పరే?” శ్రీపతి లేచివచ్చి శ్రీనగేష్ దగ్గరగా కూర్చున్నాడు.

“అయ్యో ఎందుకుచెప్పను? చెప్పడానికే కదండీ రప్పించినది!” నవ్వుతూ అంటూన్న నగేష్, ఒక నోఖరు ఆశ్రంగా పరుగెత్తుకువచ్చి గుమ్మంలో అగిపోవడంతో, లేచి వాడి దగ్గరగా వెళ్ళాడు. వాడు చెప్పిన విషయం వినగానే శ్రీనగేష్ ముఖం వికసిం చింది, ఇద్దరూ వదిలిముషాలు ఏదో మాట్లాడుకున్నారు. అతడికి ఏవేవో హెచ్చరికలనిచ్చి ‘ఓ అరగంటలో యిక్క-డుంటావీ’ అని చెప్పిపంపేసి, తిరిగివచ్చి శ్రీపతికి అగిముఖంగా చూర్చున్నాడు శ్రీనగేష్.

“చూడండి రావుగారూ, మీకు గతమంతా పూర్తిగా జ్ఞాపక ముంటుందా?” అని శ్రీపతి పదనాన్ని పరీక్షగా పరీకిస్తూ అడి గాడు.

“ఏం గుర్తులేక? నాకేమన్నా మతి మరపు రోగమను కున్నావా? మతి ప్రమోదింపడమకున్నావా?”

■ తీవ్రప్రకృతు శ్రీనగేష్ కంటే జయశ్రీ, శ్రీదేవిలు ఆమితంగా కలవరపడ్డారు.

అదేమీ గమనించవచ్చే ముందుకు సాగిపోయాడు శ్రీనగేష్.

“అ యితేమీ అమ్మాయిలు ఎక్కడండి ఉద్యోగం చేస్తుంటారు.”

“ఇదేమిటయ్యా?” డాక్టర్ నొక తెలివితక్కువ వాడిగా కట్టేసి పకపకా నవ్వేశాడు శ్రీపతి. “ఎన్నిసార్లు చెప్పాను నీతో, ఢిల్లీ లో చేస్తున్నారని?”

“ఓహో!” తలవంగించి కొంచెం సేపు ఆలోచిస్తూ పుండు పోయాడు శ్రీనగేష్.

“చూడండి. ఆఖరుసారిగా మితిమీరిన మీరెప్పుడు చూచారు?” నూటిగా అంది నేత్రాలలోనికి చూచాడు శ్రీనగేష్.

“అలా” అప్రశ్నించింటానే శ్రీనగేష్ ముఖవళికలు చిత్ర విచిత్రంగా, పర్జనాతీతంగా వెంట వెంటనే మారిపోసాగాయి.

“బావా!” ఖంగారుగా లేచి నిలుచింది జయశ్రీ.

శ్రీనగేష్ అటు చూచాడు “భయంగావుందా జయ? పర్యా లేదు. పోనీ లోపలికి వెళ్ళిపోయండి నువ్వు, అమ్మాను. తీసుకు వెళ్ళమూ జయను లోపలికి.”

ఆ మాట అన్నదేలాంస్తున్నగా శ్రీదేవి జయశ్రీ లిద్దరూ లేచి లోపలికి వెళ్ళిపోయారు.

పిచ్చి చూపులు చూస్తున్న శ్రీపతి పైపులరిగి అన్నాడు శ్రీనగేష్ “ఆఖరు సారిగా మీరూ, మీ అబ్బాయిలూ ఏ పరిస్థితులలో విడిపోయారో మీకు గుర్తుందా రావుగారూ?”

తల విదిలించుతూ, చేతిలో కణలలు గుడ్డుకుంటూ అయ్యాయితూ అర్థరహితంగా చూడసాగాడు శ్రీపతి.

“మర్చిపోయారు కాబోలు! పోనీలెండి, పోనీ మీ అబ్బాయికి మీ రేమైనా పెళ్ళి ప్రయత్నాలు చేశారా?”

శ్రీనగేష్ మాటలూ రి ఔహందగానే, అలా హఠాత్తుగా పెళ్ళి వాణా భజంత్రీలు మోగ సాగాయి. హఠాత్తుగా హాలు మధ్యగా ఉన్నతెర లేచింది. అక్కడ వివాహ పేదక చుట్టూ బ్రాహ్మణులు కూర్చుని మంత్రాలు వల్లె వేస్తున్నారు. హోమం ప్రజ్వలిలు తున్నది! అంతలో మెరపులాగా వచ్చి నిలుచింది పెండ్లి కుమార్తె వివాహపేదకవద్ద!

అంతనూ తిలకించుచూన్న శ్రీపతి మ స్తీష్కం, ముందుగా అయోమయమై పోయింది; కనులు వివరీకంగా చలించాయి. వేగంగా కొట్టుకుంటూన్న గుండెను సవరించు కున్నాడు. ప్రయత్నం లై పోతున్నట్లున్నతలను రెండు చేతులతో గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. చూస్తుండగానే అతడి చూపులలో చపలత్వం మాయమైపోయి, తీక్షణత నిండుకున్నది.

పసుపు పచ్చని పట్టుచీర, పుండార రంగు జరిఅంచు, అదే రంగు చోళీ, తలనిండుగా చామంతులు, తగిసన్నీ నగలతో నిండు అలంకరణతో సాక్షిలూ లక్ష్మీదేవిలూ కదలక నిలబడిన శ్రీలక్ష్మిని చూస్తూనే శ్రీపతి నేత్రాలలో నెత్తురు జీరలు పేరుకున్నాయి. కూలాలువంటి చూపులు ఆమెను తినివేసేటట్లున్నాయి. పిడికిళ్ళు దిగిసి పోతున్నాయి. మనషి నిలువెల్లా గజగజలాడిపోతుండగా అతడికి తెలియకుండానే ఒక్కక్కమాచే బాధగా, బరువుగా, వాడిగా వెలువడ సాగింది:—

“అవును! ఇదే.... ఇదే....పిశాచి! ఆనాడు.... ఇవేదుస్తులు.... ఇదేస్వల్ల... పెళ్ళి... మంత్రాలు.... కట్నం... ఆ...!”

జ్ఞాపకం వచ్చింది! పోయిన ఏడాదు శ్రీపతి. “నా ఓమాడుబి తిరస్కరించి, రిమేసి, తినివేసిన రాక్షసి. మరొక అనుకోని ప్రమిసాను. యమదూత అని తెలుసుకోలేకపోయాను. దీని యింటినుంచి వివాహం లెగలెంపులై తిరిగి వస్తున్నా... నా కాదు బోల్తా పడింది. నా కుమారులు, భార్య మాయమై పోయారు! చచ్చిపోయారు! చచ్చిపోయారు!! అయ్యసూర్య, వచ్చిపోయారు!!” ఘోర వాయిద్యాలు, మంత్రాలూ అగిపోయిన నిశ్శబ్దంలో, అంతకంతకూ శ్రీపతి స్వరం తారస్థాయినందుకొంటున్నది.

శ్రీలక్ష్మి తనువెల్లా తుపాను గాలిలోని చిగురుబాదులాగా వంటి పోసాగింది.

శ్రీనగేష్ పదనంలో సంతోష విచారాలు స్వస్థితమై ఉన్నస్తున్నాయి.

శ్రీపతి కంఠం నుండి పిడుగుల వాన వర్షించసాగింది. నేత్రాలు విస్ఫులింగాలను కరిపించు తున్నవి. “నాదీక్షలను పింగి నన్ను సర్వనాశనం చేసిన పాతకీ! నిన్నుచంపి నా పక్ష తిరుగుంటాను.” వైశాచిక ప్రవృత్తి విజృంభించిన శ్రీపతి కర్కశులక దృష్టులతో, రక్కసుని మాదిరిగా హస్తాలను ముందుకు చాచి దూకబోతున్నాడు.

వెంటనే శ్రీనగేష్ కంఠం బిగ్గరిగా హెచ్చించింది, గది మార్పొగేట్లు. “జాగ్రత్త!”

వెను వెంటనే మూల మూలలా సిద్ధంగా నిలబడివున్న నర్సూ, నాథయ్య మొదలైన వారంతా శ్రీపతిని చుట్టుముట్టి, బలంగాపట్టి ఎటుకదలనీయకుండా నిలబెట్టారు.

“రావుగారూ! అలామాటాడడం మంచిది కాదుండి. కాస్త ఆలోచించండి.” అని శ్రీపతికి నొచ్చ జెప్పబోతున్న చంద్రాన్ని వారించాడు శ్రీనగేష్.

“ఆ ఆవేశాన్నంతమా అలా బయటకు వచ్చేయనీయి. అదురగలకు.”

ఇక ఎవరూ అతడి వాగ్దేరికి అడుగుతుండలేదు. కొంత తడవు తిడుతూ, మరికొంతతడవు తనను తాను నింపించుకుంటూ, మధ్య మధ్య ఏడుస్తూ సాగిపోయింది శ్రీపతి ప్రలాపన.

ఇక శ్రీనగేష్ అతడి ధోరణిని పట్టుకుకోలేదు. శిరస్సు పైనుండి పెద్ద తారం దిగిపోయినట్లుగా నిట్టూర్పులూ స్రవ్వకు తిరిగాడు. లో గుమ్మంలో నిలబడి అంతా చూస్తున్న శ్రీదేవి జయశ్రీలు కన్నించారతడికి. శ్రీదేవి పదనంలో అందోళ నాశ్చర్యాలు.

జయశ్రీ నేత్రాలు నిప్పులు చెరగుతున్నాయి అదిగమనించ నట్లుగానే, “ఏమీ ఫర్వాలేదు. ఒక్క పాపుగంట పోయాక ఆయనే స్థిమితపడ్డారు. అప్పుడు యింటికి వెళ్ళిపోవచ్చు. లోపలకూర్చో జయా.” అంటూ, “ఆయనను అలాగే పట్టుకోండి. పదలనదు” అని మమమలను మరోమారు హెచ్చరించి, శ్రీలక్ష్మి దిక్కుగా

నడిచాడు శ్రీనగేష్. ఇంకా శ్రీలక్ష్మికి భంజం రగిపడు. ఇంకా కొంతులేనే వదనం రుధిరారుణ పరం బాల్చింది. నేల అమంచి హిమనదారే ప్రవహిస్తున్నాయి. కదలక, మెదలక, విగ్రహంలా నిలచిన ఆమెను నమీదించి, పలుకరించాడు శ్రీ నగేష్: 'శ్రీ లక్ష్మి'

జవాబు లేదు!

"లక్ష్మిగారూ!" స్నేహవాత్సల్యాలతో ఆమె కుంభించు అనునయంగా కోపరికి నీనుకువెళ్ళాడు. పిమ్మట, ఇలా పరింపు తూన్న నేత్రాలతో పెచ్చి పను చుట్టూ నిలుచున్న ఇయ్యోని చూచి తిట్టపాటుకాలం విస్మయమందినా, వెంటనే సరుకుని తీవ్రంగా చూచాడు శ్రీ నగేష్ 'జయా! సుశ్రవ్య! మామయ్య దగ్గరందు" అన్నాడు. ఇయ్య ఆ మాట విన్నందుకో, శ్రీలక్ష్మిదేవి ఏమి తిరిగి ఏమో అనబోయాన్న దల్లా శ్రీ నగేష్ మరల విని ఉలికిచాటుకో ఆగిపోయింది. 'సుశ్రవ్య మామయ్య గదిలోకి వెళ్ళు !!!"

ఆ అజ్ఞను ధిక్కరించడం వేయమంది ఆయన శ్రీలక్ష్మి కులా అసాధ్యం !

శ్రీ దేవికి అంత అభిమానం ఎక్కడి నుండి వచ్చిందో- శ్రీలక్ష్మిని దగ్గర కూర్చోబెట్టుకుని ఓటర్లు వాక్యాలు పలుకుతూ "మంగమ్మా కాపీ రీసుకురా." అన్నది.

"వద్దండీ ఇప్పుడేమీ పద్దు" శ్రీలక్ష్మి కంఠం నీరసంగా పలికినా, ఆ మాటలతో స్థిరత్వం గోచరిస్తున్నది. 'ఆయన పరిస్థితి ఇక మెరుగైందా? సిచ్చి అగినట్టేనా?" అని అడిగింది దాక్టర్ వైపు తిరిగి.

శ్రీ నగేష్ తల పంకించాడు, "మరోరెండు రోజులకుగానీ స్థిరంగా ఏ విషయం చెప్పలేను. కాని రగిగలదనే నా ఆశ. ఇప్పుడు గుర్తించిన విషయాన్ని ఆయన మనో స్వభావాలు స్వీకరించి తట్టుకోగల తీరుపైనా, గుండె గొడ్డనంపైనా ఆధారపడి వుంటాయి"

గదిలో అంతకంటకు శ్రీపతి ప్రలాపనా కోపేగాలు రగితున్నాయి.

"మరినాకు వెలవిప్పించండి." శ్రీదేవిస్తైపులిరిగి సుగంధించింది శ్రీలక్ష్మి. పరిపరివిధం పరుగిడుతూన్న హృదయంతో మాట్లాడలేకపోయింది శ్రీదేవి.

"కూర్చోండి, వెళురుగాని. తొందరేం? నాకీవిధంగా సహకరించినందుకు మీకు ఏవిధంగా అభినందనలుచెప్పాలో తెలియకున్నది." అన్నాడు శ్రీనగేష్.

"ఆ మాటలన్నీ ప్రస్తుతం ఎడ్డు దాక్టరుగారూ." నీరసంగా, ప్రాధేయపూర్వకంగా పలుకుతూన్నట్లున్న ఆ మాటలకు చలించిన శ్రీ నగేష్ శ్రీలక్ష్మివదనాన్ని పరీక్షగా చూచాడు. ఆమె ఏదో మర్కాదకు అనడంలేదామాటలు; అవి నాలుక చివర నుండి రావడంలేదు. నిజంగానే అంటున్నది. బహుశః జరిగిన దానికి తట్టుకోలేకపోయి వుండవచ్చు. గాఢరావడింది."—అనుకున్నాడు శ్రీ నగేష్.

"అలాగూరూ! మీరిక్కడ ఇంకా శ్రీనగి గారితో ఏమైనా పిమ్మట పోయి." అడిగింది శ్రీలక్ష్మి.

"లేదు. ఏం."

"పిమ్మట వస్తే, ఏంటని అప్పుడు అనుపత్రికి పచ్చి వైద్యం చేయ గలం, మీరూ ఇలా అంటే పున్నరనుకుంటాను. అగగ ఉంది గైర్వ్యం లభించేను"

వింటూనే లేచి పిమ్మట శ్రీనగేష్. "నీ ఒకలా మాటాడు తున్నారీవ్వల, అలా గాథలా ఎడ్డుట్టుకుంటు సడనండి ఎవరికి వైద్యం"

'అంటే రిండ్ బి.కె. త్వం కూడా అలస్యం కాకూడదు యిండ్. మీకు దారిలో అలల వివరం చెప్తాను.'

బి.కె. లిస్తాడు ఆలోచించి తలపంచిచాడు శ్రీనగేష్.

'సరే. సరువండి' అన్నాడు సిత్యయంగా. తల్లివైపు తిరిగి "అమ్మా! మామయ్య గోగణి అంతకంటకు తగ్గు తున్నది. మరి కొద్ది సేపు పొయూక పూరి గా నిమిర పడలారు చంద్రాని కన్నీ తెల్సులే. వారింటికి రీసుకు పోతుంది. లేగా ఇష్టమైతే యిక్కడే వుంటారు. నీకేమీ గాఢరాలేదు. నేను కొంచెం అలస్యంగానే వస్తానేమో!"

శ్రీలక్ష్మితో వెళ్ళవద్దని అన సాహసించ లేకపోయింది శ్రీదేవి. "మరి ఎలావెళ్తారుమీరు? కాదురాలేదు, అమ్మాయి ఎలావచ్చింది?" అని ప్రశ్నించింది

"కారు దీరి చవరప లపి పచ్చాసిండ్." అన్నది శ్రీలక్ష్మి.

శ్రీ నగేష్ విచరించాడు. ఒకదానిగానే అయనిధోరణి, అవేశం అధిష్టమైపోలాయి. ఆప్పుడికి ఎవర్నీ గుర్తుపట్టకుండా గొడవ చేస్తారు. అందుకే బాటను దీరి వెలుపలనే ఆసించిపేసి అక్కడకు బండి పంపించాను."

"ఓహో!"

"డ్రైవర్! పునరాగు సిద్ధించెయ్యి." అజ్ఞాపించాడు శ్రీనగేష్.

"సిద్ధంగానేవుండయ్యగారూ;"

ముందు పదుస్తూన్న శ్రీలక్ష్మి అగి చెప్పింది. చెయ్యా విరిగిన వాళ్ళకి కట్టుబట్టడానికి సిద్ధంగారావాగిడు. ఆ అనుపత్రితో చేస్తారా ఆ వైద్యం?"

దాక్టర్ నేత్రాలలో సానుభూతి వరించింది. వివరాలు ప్రశ్నించజోయి మానేశాడు. "అలా దానికేముంది? ఎక్స్రే తీసి, కట్టు కట్టించి. సడనండి మీకుమాత్రం తెలియదా?"

మళ్ళీ పీధి మెట్లమీదినుండి శ్రీదేవికి నమస్కరించి కారు ఎక్కింది శ్రీలక్ష్మి. ప్రక్కనే స్థిరంగుసుండు బూర్చున్నాడు శ్రీ నగేష్.

విశ్రాంతిగా వెనక్కువారి కళ్ళు మూసుకు కూర్చున్న శ్రీలక్ష్మిని, “ఏమిటి జరిగిందండీ? మీరీ అలావున్నారేమిటి?” అని మెల్లగా ప్రశ్నించాడు శ్రీనగేశ్.

నీరసంగా నవ్వి కళ్ళుతెరిచి తిన్నగా కూర్చున్నది శ్రీలక్ష్మి.

“సరిగా మీవద్దకు రావలసివస్తేముకు మా అమ్మగార్ని హాస్పిటల్ కు తీసుకు వెళ్ళవలసి వచ్చింది.....” అంటూ జరిగిన సంఘటనను క్లుప్తంగా చెప్పింది శ్రీలక్ష్మి. “నాకు జ్ఞానం వచ్చిన తర్వాత ట్రావంటి అవసరా లేవ్వడూ కలుగక ఈవైద్య శిఖామండుల స్వభావప్రవర్తనలను తెలుసుకొనే అవకాశం ఎప్పుడూ కలుగలేదు. మెడికల్ స్టూడెంటు నయ్యా, నేనే యింక అవస్థ పడితే ఇక చెప్పేదేమిందీ?”

“ప్రే, మెడికల్ స్టూడెంటుటే...దాట్లైతేనే నేనుకూడా అంతే అనుభవించాలి. ఇతరుల అవసరమండి, ఆస్పత్రు లలో అదుగుపెడితే పేషెంటుకు తీసిన ఎక్స్రే ఫోటో అనలు పేషెంటుకే యిచ్చేయ్యాల్సివున్నా పేషెంటుకు కాదుసరికదా... పేషెంటు తరపున నేనడిగితే నాకుకూడా యివ్వలేదాఫోటో ఒక ఆస్పత్రిలో: మళ్ళీ నేను నా నర్సింగ్ హోమ్ లో తీశాను; అలా ఏడుస్తున్నాయి ఆస్పత్రులలో అధిక సంఖ్య ఈనాడు.”

ఆశ్చర్యం కన్పించింది శ్రోతపదసంలో.

వక్రతిరిగి అన్నాడు: “అయితే అన్ని ఆస్పత్రులూ, అందరు వైద్యులూ అలాగా వుండరు శ్రీలక్ష్మి! మతీ కఠిన మైన వ్యక్తులూ, అధ్వర్యం సరిలేని కొన్నికొన్ని సంస్థలూ అలా ఆధోగతిలో వుంటాయి. అంభమాత్రాన అన్ని-అందరూ అలాగేవుంటారనుకోవడం తప్పు.”

“అంభాపాస్తీ జనరలై జేవన్ చేయడంలేదుకానీ, వారా విసుగువచ్చి మీతో ఆమాత్రమైనా అన్నాను.”

అంతలో ఏదో గుర్తువచ్చినట్లు ఆర్రత వ్యక్తపరుస్తూ అన్నాడు శ్రీనగేశ్. “అయితే కిట్లు ఇంకా కట్టలేన్నమాట?”

“లేదు, ఓదిరే ఒక చెప్పేదేమున్నది? కాదు డిరిచివర ఆపాను, ఇప్పుడు మీ హాస్పిటల్ కు తీసుకవెళ్ళి కట్టాలి.”

“అరే! ఈ సరిస్థితులలో మీరు ఆమెనువదలి ఇక్కడకు వచ్చారా?” శ్రీనగేశ్ కంఠస్వరంలో సానుభూతి:

“మరి మీరు మాటయిచ్చివున్నానుకదా? మీరు అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసుకొని సిద్ధంగా వుంటారు. నేను మాట తప్పి మోసంచేస్తేఎలా?”

శ్రీనగేశ్ పరిపూర్ణ సంతోష మానసంతో, ప్రపుల వదనంతో శ్రీలక్ష్మిదేన చూచాడు. మాటలకూ వర్ణనకూ అతీత మైన ప్రశంసా పూర్వక దృష్టులను ఆమెపైకి ప్రసరిస్తూ అన్నాడు. “మిమ్మల్ని మానవులనాలో, దేవతలనాలో తెలియకుండా వున్నది శ్రీలక్ష్మిగారూ. ఇంతటి అమృత హృదయాలతో పరిచయమున్నందుకు అమితంగా ఆనందిస్తున్నాను.”

అంధ్ర ప్రదేశ్

సవ్వరిండ్ల శ్రీలక్ష్మి. “అనగమంతులవద్ద ఉన్నాను. మీకు నాపై అంత లభిమోనంపుంటే అంతేగాలు.....అమ్మ ఒక వంక చేయి విరిగి కొరసజ్ఞులపై నేను అగ్నింగా పెండ్లి కుమార్తెలాగా ముస్తాదవ్వటం...మనస్సుకు కంఠకర్షణ అన్వించిందనుకొండి. కాని వింటేస్తూ ఒక్కొక్కసారి జీవితంలో అలా అగ్నిపరిశు ఎదురొచ్చాయి. వాటిలోనే మనం విగ్రహించుకోగలగాలి.”

అత్యధిక గౌరవప్రాయతా భావాలతో నిండిపోయిన శ్రీనగేశ్ మాటలలో చసహనమునా స్వేచ్ఛలచ అక్కడ డియోడు; పరిపూర్ణస్నేహ సాహగ్రృహ నిండిన అతి కనులు అపరిమిత మైన ప్రశంసలను మోసంగానే ప్రసరిస్తూండగా విలవైన బరువైన నిట్టూర్పు వెలుపడింది.

మరి సంభాషణ కొనసాగుకుండానే కారు డిరిజివల్ల ను జేరి, సుశీలాదేవి ఉన్నకాటపట్ట అగింది.

అతి నీరసంగా వున్న సుశీలాదేవినిచూచి శ్రీనగేశ్ ఆశ్చర్యం ప్రకటించకుండా వుండలేక పోయాడు. “అరే, ఇంతనీరసంగావుంటే బానిస ఒక ఇంజక్షన్ కూడా చేయలేదా?” అంటూ ఉపమెడిసిన్ చెసుతెరిచి ఇంజక్షన్ చేశాడు.

శ్రీలక్ష్మిని వరిషగా చూస్తూ ప్రశ్నించింది సుశీలాదేవి. “నువ్వు వెళ్ళేసరికి డాక్టరుగారు యింటిదిగ్గరలేరా అమ్మాయ్?”

“అ! ఉన్నారు..... అపం.....లేదమ్మా” అంటూ తడబడింది శ్రీలక్ష్మి.

“నడవండి. వెంటనే హాస్పిటల్ కు వెళ్ళిపోదాం.” అంటూ త్వరపెట్టాడు శ్రీనగేశ్.

నీరసంగావున్న నీరసంగా పలికింది సుశీలాదేవి గొంతు “మరేమీ ఫర్వాలేదు. ప్రాణంపోయి: పోయినా ఫర్వాలేదు. కాని వదులే పోయిందని దాధగావున్నది.” అమె చూపులు కుమార్తె వదనాన్ని, చూడటం హృదయాన్ని చూలాలై తాలాయి.

“అమ్మా!” అర్థంకాని అనిమోషయంతో తల్లి చేతులు పట్టుకొన్నది శ్రీలక్ష్మి.

“ఏ ప్రశ్నలాలా! ఇదేం ఖచ్చితం? ఎవడినో దొంగ పెళ్ళి చేసుకోవలసిన అవసరమే మొచ్చింది నీకు? పని వున్నదని చెప్పి నవ్వు నమ్మ మోసగించి తిరిగి తిరుగుళ్ళు యివన్నమాట; ఈదొంగ పెళ్ళికోసం నన్నిలా డిరి చివర దిద్దు-మాలిన సినిలో వదిలేసి పోవడానికి నీకు మనసెలా ఒప్పింది? ఛీ ఛీ పాతకీ...”

సాగిపోతూన్న సుశీలాదేవి నిండా ప్రవాహపు మూల కారణం గ్రాహ్యమైన జయశ్రీ, శ్రీనగేశ్ లిరువురూ అప్పటికి తమ పొరపాటునూ, రొందరి పాటునూ గ్రహించారు. ఒకరితో ఒకరు కండ్లతోనే మాట్లాడుకున్నారు.

కర్తవ్యాన్ని నిమిషాలలో స్ఫురింప జేసుకొన్న శ్రీనగేశ్ కత్పించుకున్నాడు. “క్షమించండి, మీరంత ఆగ్రహ పడవద్దు. మీ అమ్మాయిగార్ని గురించి మీ కంటే నాకు బాగా తెలుసని చెప్పడం

తెదకాని... సనకసనక ఆమెచేటి ప... లవ్య చారిత్ర చరి...
సూర్యచంద్రులే గతులు తప్పరాదు..''

కన్నడ మాత్రమే గూర్చిన ప్రశంసా కళ్యాణ విన్న ముందే
దేని పదంలో అప్రవృత్తి అర్థం వచ్చింది. కాని మనస్సు
పూర్తిగా అనుమతి చెందిన మౌనం కూడా.

మెల్లని స్వరంగ అన్నాడు శ్రీమగ్గే. “వేసు నుకు చెప్ప
కుండా ఒక పనిగోను, క్షణించి ౧౯ విషయం శ్రీలక్ష్మి
గారి చేత రప్పరినదిగా అవేషం భరింప జేయాలన్నది. అంతే,
అంతన్నా వంతుం లేడు. నీమిలరావ్ త అన్నీ వివిరించగలను.
ఇప్పుడు పాద్రం మిరి పట్టు చట్టించి, త్వరగా హాస్పిటల్ కు
పోయి మీ గేట పుషయంచుగిరి.”

సుబోధిని స్వరం వినుపగా పలికింది. “సరే ఇంత ఆలస్యమేమీ అయ్యింది. మరో పది నిమిషాలకేమీ వర్షంలేదు. వెళ్ళి ఆవేషం సూర్చి సాదాగా లా. మనం వచ్చింది వైద్యానికి; పోబోచూస్తుంది ఆసుపత్రికి!”

శ్రీ లక్ష్మీ సాహస్రనామగా నిజబడి పోయింది.

నగేంద్రాదేవదేవస్వస్తికి, ఒక విధంగా సంతోషించాడు. అనంతరమైన కట్టడాల్ని గల అమ పెంపకానికి. “నిజమే మీ రన్నట్లు యింత ఆలస్యం ఎన్నాగూ అయ్యింది. మరో పావుగంట కు పర్వాలేదు.” అంటూ శ్రీలక్ష్మి దెసమంచి “ఇవిగో. ఇవన్నీ మాహాలాల్. ఆ కిప్పించే పెడులోకి వెళ్ళి దుస్తులు మార్చుకుని ముగిం కిడిగోసుకుంటి.” అన్నాడు.

రానులోపున్న చిన్న మూడోన దీసుకుని మారు మాట్లాడుకుండా వెళ్ళిపోయిన శ్రీలక్ష్మి పది నిమిషాలలో తిరిగి వచ్చింది. సాధారణ దుస్తులతో-అలంకార వివరములే.

‘సౌందర్యం ఏదీరుతో ఎలా పున్నా దాగదు. సుమి పరిమళం గురించి నచ్చే, అందాల కొంతి ‘ప్రంబి’లు సర్వత్రా ప్రకటిస్తూనే వుంటాయి.’ అనుకుంటూ కూర్చున్నాడు చౌదరి శ్రీనివాస్ అనిపాదాగావున్న శ్రీలక్ష్మినిచూచి.

(సీతాపాదము)

ವಿಜಯ ಕಾವ್ಯ

'ఆంధ్రప్రదేశ్' మాసపత్రిక అమ్మేందుకు ఏజెంట్లు కోవాలి

వివరములకు వ్రాయండి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

సమూహార, పౌర సంబంధ శాఖ, మొదలంజాహిరోడ్,
హైదరాబాదు.

మూడు పూవులూ-అరు కాయలుగా రాష్ట్రంలో చలన చిత్ర పరిశ్రమ

కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ

చలన చిత్ర నిర్మాణములో భారతదేశం నేడు ప్రపంచంలోని అగ్రగామి దేశాలలో ఒకటిగా గుర్తించబడుతున్నది. వైశాల్యము, వైవిధ్యము, ప్రశస్తమైన సంస్కృతి, నాగరికత, పురాతన చరిత్ర, సంప్రదాయాలు కల భారతదేశం చలనచిత్ర నిర్మాణ ప్రగతికి బహుముఖాల దోహదకరంగా ఉండడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ఇటీవలి కాలంలో యీ రంగంలో దేశంలో సాధించబడిన ప్రగతి ప్రశంసార్హమైనది. ఈనాడు ప్రపంచ చలనచిత్ర నిర్మాణ ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడు భారత దేశంలో జరిగిన కృషి ప్రముఖంగా కనిపిస్తూనే వుంటుంది.

భారతీయ సంస్కృతి మూడుపూవు లాగుకాయలై వికసించి ప్రకృతి సౌందర్య విలసితమైన దక్షిణ భారతదేశంలో చలనచిత్ర పరిశ్రమ బాగా అభివృద్ధి పొందింది. సుమారు ముప్పదేండ్ల క్రితం చలనచిత్ర పరిశ్రమ అభివృద్ధి పొందుతూవున్న ఆరంభ దశలో అనేక మంది ప్రముఖ ఆంధ్ర కళాకారులు సినిమా పరిశ్రమాభివృద్ధికి ఎంతో చేయూత యిచ్చారు. వారిలో చాలా మంది ఇప్పటికీ యువ కళాకారులలో నూతన చైతన్యం ఉద్దీపింప చేస్తూ కళాభివృద్ధికి పాటుపడుతున్నారు. కథాచిత్రాల నిర్మాణంలో దక్షిణ భారత దేశం సముచిత స్థానాన్ని పొందింది. 1986 లో దేశంలో నిర్మించబడిన 286 చిత్రాలలో తెలుగు చిత్రాలు 51. తమిళ చిత్రాలు 51. నిర్మాణ సంఖ్యలో తమిళ చిత్రాలు ద్వితీయ స్థానము, తెలుగు చిత్రాలు తృతీయ స్థానము అలంకరించినవి. హిందీకి ప్రథమ స్థానము లభించింది. అయేడు హిందీభాషలో 107 చిత్రాలు నిర్మించారు. తగిన ప్రోత్సాహము, సౌకర్యములూవుంటే తెలుగు చిత్రలేగాక ఇప్పటి హిందీ చిత్రాలు కూడా భారతదేశంలో ఇతోధిక ప్రాధాన్యము సాధించగలవనడంలో సందేహం లేదు.

నిర్మాణ కేంద్రాలు

భారత దేశంలో చలన చిత్ర నిర్మాణం ప్రారంభమైన తర్వాత అనేక కారణాల వల్ల బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు మొదలగు నగరాలు చలన చిత్ర నిర్మాణ కేంద్రాలుగా వృద్ధి పొందినవి. ఈపరిశ్రమ ఇటువంటి కేంద్రాలలోనే కేంద్రీకృతమై

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి ఒక సహజమైన ఆకర్షణ వున్నది. అసంఖ్యాకములైన పవిత్ర క్షేత్రాలు, దేవాలయాలు, మసీదులు, సహజ సుందరమైన నదీస్థులు వున్నాయి. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని కాల్వేరు, నరంగల్లు జిల్లాలోని పాకాల నరసింహస్వామిలో రికరేషనల పజిల, మృగాల స్థావరాలు వున్నాయి. యివన్నీ మన చలన చిత్ర సీమను అలంకరించదగిన మనోహర దృశ్యాలు.

పోవడానికి బదులుగా విభిన్న ప్రదేశాలకు వ్యాపించవలసిన అవసరాన్ని ఇటీవల గుర్తించడం జరుగుతున్నది. దేశంలో రాష్ట్రాల పునర్నిర్మాణం తరువాత ఏర్పడిన వివిధ రాష్ట్రాలకు; దక్షిణాదిలోనే సుందర నగరం హైదరాబాదు రాజధానిగాగల ఆంధ్రప్రదేశ్ యీ విషయంలో మార్గదర్శకత్వం వహించడం సహజమైన, సచుంజనమైన చర్య.

స్థిరమైన పునాదులు

సినిమా పరిశ్రమకు హైదరాబాదు నగరంలో స్థిరమైన పునాదులు ఏర్పాటు చేయడానికై ప్రభుత్వం గత మూడు నాలుగేండ్ల కాలంలో కొన్ని ముఖ్యమైన చర్యలు తీసుకున్నది. ఏటేటా చలన చిత్రాలకు బహుమతులు ఇచ్చి ప్రోత్సహించే పథకం, చలన చిత్ర నిర్మాతలకు విరివిగా రుణాలు సబ్సిడీలు మంజూరు చేసే చార్యక్రమం ప్రారంభించినది. యీ సంకల్పంతోనే నగరంలో సమస్త సౌకర్యాలు కలిగిన చిత్రనిర్మాణ కాలనీ ఏర్పాటువుతున్నవి. పైగా మన ప్రభుత్వం కల్పించిన, కల్పించదలచిన వివిధ సౌకర్యాలను సద్వినియోగ పరుచుకొని పరిశ్రమాభివృద్ధి చేయడానికి అనేకమంది పేరు ప్రతిష్ఠలుగల సుప్రసిద్ధ చలన చిత్ర నిర్మాతలు ముందుకు రావడం కూడా జరుగు తున్నది. ఇది మన రాష్ట్ర ప్రజలందరూ హర్షించదగిన పరిణామం.

ఏటేటా కథా చిత్రాలకూ, డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలకూ, పిల్లల చిత్రాలకూ, వైజ్ఞానిక చిత్రాలకూ విడివిడిగా ప్రభుత్వం

పేరుతో బంగారుగలది, వెండిగలది, కలగలది ఎక్కువలను ప్రభు, ద్వితీయ, తృతీయ ఇంజనీరులుగా రాష్ట్ర వనం 1981 నుండి అమలు జరుగుతున్నది. 1986 అగస్టు 15 వ తేదీన 1981 సంవత్సరపు బంగారుగల ప్రదానం జరిగింది. అలాగే గత సంవత్సరం మార్చి నెలలో 1986 సంవత్సరానికి బంగారుగల ఇవ్వారు. 1986లో నిర్మించిన కలగలలో ఉత్తమమైనవిగా ఎన్నికైన వాటికి బహుమతి ప్రదానం ఏప్రిల్ లో జరిగింది.

“సిసి కాలనీ”

స్టూడియో ల స్థలంపై సౌరభీ స్టూడియోలకు రెండున్నర అక్షల రూపాయల ఖరీదున్న ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. సబర్బన్ మూవీస్ స్టూడియో విస్తరణకు రెండున్నర అక్షల రూపాయల ఖరీదు యివ్వడానికి సర్దిబట్టం నిచ్చించింది. పశ్చిమ బొంబాయిలోని నాగికి కర్చిగా స్టూడియో నిర్మించుకోవడానికి 5 అక్షల రూపాయల ఖరీదు యివ్వాలని కూడా నిశ్చయంప జడించింది. సినిమా స్టూడియోలలో సహజ ఒక “సిసికాలనీ” నిర్మించడానికై హైదరాబాద్ సమీపంలో 200 ఎకరాల భూమిని సర్దిబట్టం కేటాయించింది. ఫలితం నిర్మాతల వశమయింది ప్రతిఫలం తీసుకుని యీ భూమి వారికి కేటాయిస్తారు. మున్ముందు యీ “సిసికాలనీ” భారతదేశంలో ఒక ప్రధానమైన చలనచిత్ర కళా కేంద్రంగా అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశాలు వున్నవి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో నిర్మించగలదిన ఏ చలన చిత్రానికైనా 50 వేల రూపాయలు సబ్సిడీ కూడా ప్రభుత్వం మంజూరు చేస్తుంది. ఇంతవరకు యీ విధంగా 11 చిత్రాలకు 50 వేల వంతునా, ఒక చిత్రానికి 25 వేల రూపాయలు సబ్సిడీ లభించింది. ఇంకా 7 చిత్రాలకు సంబంధించి వచ్చిన దరఖాస్తులను ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. పరిశ్రమ అభివృద్ధి పొందడానికి తగిన యోగ్యతలు సాంకేతిక పరిజ్ఞానం కల నిర్మాణాలు చాలా అవసరం. అందువల్ల యీ సందర్భంగా పూనాలోని ఫిలిం ఇన్ స్టిట్యూట్ వారు కల్పించిన సౌకర్యాలను మనము పూర్తిగా వినియోగించుకుంటున్నాము. 1985-86 సంవత్సరంలో పూనా సంస్థలో సాంకేతిక శిక్షణ పొందుతున్న నలుగురు అభ్యర్థులకు ఒక్కొక్కరికి సంవత్సరానికి రెండు వేల రూపాయలు స్కాలర్ షిప్ మంజూరు చేయడం జరిగింది. 1986-87 సంవత్సరానికి కూడా ఇద్దరు అభ్యర్థులకు యీ స్కాలర్ షిప్ కొనసాగించడం జరుగుతున్నది. ఇంతే కాక 1986-87 సంవత్సరానికి ఆరుగురు అభ్యర్థులకు ఆరు విషయాలలో శిక్షణ పొందుటకై సంవత్సరానికి 12 వందల రూపాయల వంతున స్కాలర్ షిప్ లు మంజూరు చేశారు. నాల్గవ ప్రదాేశిక కార్యక్రమంలో భాగంగా హైదరాబాద్ లో ఒక ఫిలిం ఇన్ స్టిట్యూట్ నిర్మించే తలంపు కూడా వున్నది. ఈ ప్రతిపాదన సాంకేతిక విద్యార్థుల ద్వారా పరిశీలనలో వున్నది.

ఈ విధంగా రకరకాల సౌకర్యాలు కల్పించడంవల్ల చలన చిత్ర నిర్మాతలను విరివిగా మన రాష్ట్రంలోకి ఆకర్షించడానికి చక్కని అవకాశం ఏర్పడుతుంది. అంతేకాక ప్రకృతిమత ప్రసాదించిన మనోహర సుందర దృశ్యాలతో బహువిధ శిల్పకళా విన్యాసానికి పేరెన్నికగన్న పురాతనాధునిక నిర్మాణాలతో ప్రసిద్ధి

చెందిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి ఒక సహజమైన ఆకర్షణ వున్నది. అనంతభాగ్యములై సమీకృత జ్ఞానాలు, దేవాలయాలు, మేసీ దుర్గా, సహజమందరమైన సాములు వున్నవి. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో కొల్లేరు, చరింగల్ బిల్లాలోని పాళాల సరస్వీరాలలో రిటరాల పక్షి, మృగాల స్థావరాలు వున్నాయి. యివన్నీ మన చలనచిత్ర సీమను అలంకరించదగిన మనోహర దృశ్యాలు. ఇంకా నీటి పారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి రంగాలతో నిర్మించబడుతున్న బహుకార్ల సాధక ప్రాజెక్టులు, అక్కడి విశేషాలు వంటరంగం, బ్యాతుమెంటరీ చిత్రాలు తీయడానికి ప్రజలను ఆకర్షించే వరచరానికి చక్కగా ఉపయోగపడే గలవు కూడా.

సినిమా పరిశ్రమలవృద్ధి రంగంలో మనం తీవ్రంగా తొలిన చేయవలసిన వరక ముఖ్యంగా మున్నది పిల్లలకు సంబంధించిన చలన చిత్ర నిర్మాణ కార్యక్రమం మన దేశంలో చాలా వెనుకబడి ఉన్నది. 1985లో దేశంలో నిర్మించబడిన చిత్రాలలో పశ్చిమస్థానం సాంఘిక చిత్రాలకూ, రెండవ స్థానం నేరములకు సంబంధించిన కథా చిత్రాలకూ, మూడవ స్థానం అమాత కల్పనా చిత్రాలకూ వచ్చింది. మన దేశంలో నిర్మించబడిన పిల్లల చిత్రాల సంఖ్య నిరాశా జనకంగా వుంది. పశ్చిమ దేశాల్లోనూ, జపాను వంటి ప్రాచ్య దేశాల్లోనూ పిల్లల చిత్రాలకు ఎంతో ప్రాధాన్యం యిస్తారు. ఎందుకంటే సినిమా అనేది ఆధునిక యుగంలో శక్తివంతమైన ప్రచార సాధనంగా రూపొంది నందువల్ల భావి పౌరులైన ధారాధారికలకు దీని ద్వారా విద్యా, విజ్ఞానదాయకమైన అభిరుచులు కల్పించాలని ఆదేశాలలోని వారు నిశ్చయించుకొన్నారు. ఈ నాడు మన దేశంలోని విద్యార్థుల్లో తల యెత్తుతున్న రకరకాల విపరీతపు పోకడలకు ముఖ్యంగా శీతలహిత్యమే ప్రధానమైన కారణముగదా. చిన్న తనము నుండియే నాల బాలికలు శీలమును సరియైన ధృతితో పెంపొందించుటకు తగిన విధంగా పిల్లల చలన చిత్రాలను నిర్మించి తద్వారా వారిలోని మంచినీ మానవత్వాన్ని అభివృద్ధిపరచవచ్చు. వారు భవిష్యత్తులో సత్వరులై దేశ శ్రేయస్సుకు కృషి చేయగల సమర్థులుగా తీర్చిదిద్దవచ్చు.

ఈ నాడు ఆధునిక శాస్త్రీయ విజ్ఞానమూ, సాంకేతిక పరిజ్ఞానమూ మానవుడి కృషికి సంబంధించిన ప్రశ్నిరంగంలోనూ త్వరితగతిలో వృద్ధి పొందుతూ వున్నవి. చలన చిత్ర పరిశ్రమ రంగం కూడా వేగంగా ప్రగతి సాధించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నది. ‘విప్లా విజన్’ వంటి విదేశ సాంకేతిక విజ్ఞాన ప్రయోగాలను మనం కూడా మన ప్రాంతంలో చేసుకోవచ్చు. అదే విధంగా రంగుల చిత్రాలు కూడా ప్రజారంజకంగా ఆకర్షణీయంగా ఉంటాయి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని చిత్ర నిర్మాతలు కూడా ఈ నూతన ప్రయోగాలను ఎక్కడోగా చేపట్టి సత్ఫలితాలు పొందుతారని నేను మనస్ఫూర్తిగా విశ్వసిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ప్రజా శికా పథకాలకు సంబంధించిన డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలు నిర్మించి నవ్వుదా వాటిలో యీ నూతన సాంకేతిక విషయాలను ప్రవేశపెడితే ప్రజల మనస్సుల మీద గాఢమైన ముద్రపేయడానికి చక్కని అవకాశం వుంటుంది.

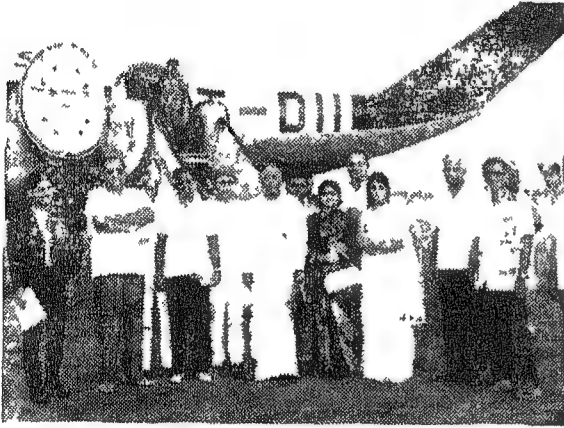

కస్సుల పండుపుగా జరిగిన

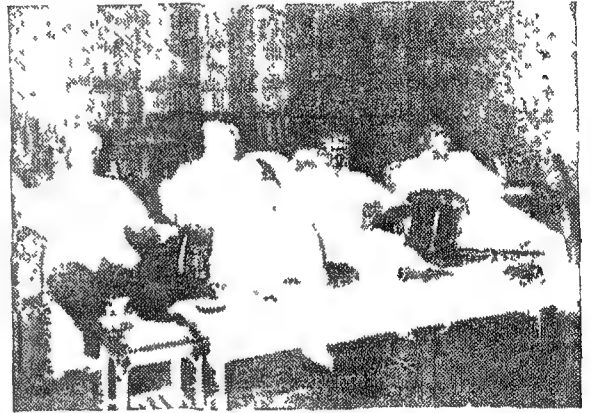
నంది బహుమతుల ప్రధానోత్సవం

రాష్ట్రప్రభుత్వ నంది బహుమతుల ప్రధానోత్సవం రిపబ్లికన్ థాటర్లో ఏప్రిల్ 18న కస్సుల పండుపుగా జరిగింది. రంగులరాబ్బం, చిలకా గోరింకి, ఆస్తిపడుల చలచిత్రాలకు బహుమతులు అందజేసే ఈ ఉత్సవం అత్యంత ఆకర్షణీయంగా జరిగింది. అనాటి ఉత్సవ విశేషాలను తెలియజేసే ఫోటోలను కొన్నిటిని యిక్కడ ప్రచురిస్తున్నాం.

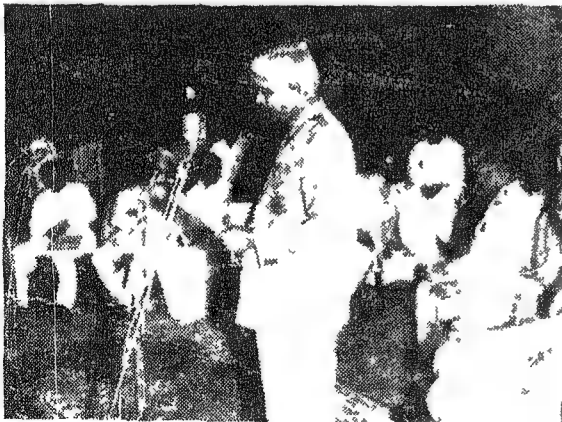
ఒక పెద్ద చలనచిత్ర నిర్మాణ కేంద్రంగా ప్రాచీరాబాదు నగరం శ్రీమృగతిని అభివృద్ధి చెందుతున్నది. ఈ తమ చిత్రాలకు బహుమతులను యిచ్చే రాష్ట్రప్రభుత్వ విధానం యిందుకు ఎంతగానో తోడ్పడుతున్నది.

నినిలాకాదులు ఏప్రిల్ 18 న ప్రాచీరాబాదుకు విచ్చేసినప్పుడు జేగంపేడి విమానాశ్రయంలో వారికి స్వాగతంవలికినప్పటిచిత్రం

బహుమతి నిర్దేశాలు న్యాయమూర్తిశ్రీ శేషచలవతిరావు శ్రీ ఎ. పి. భద్రరావు, శ్రీకె. వి. గోపాలస్వామి, శ్రీ వి. వి. మాణిక్యలరావు

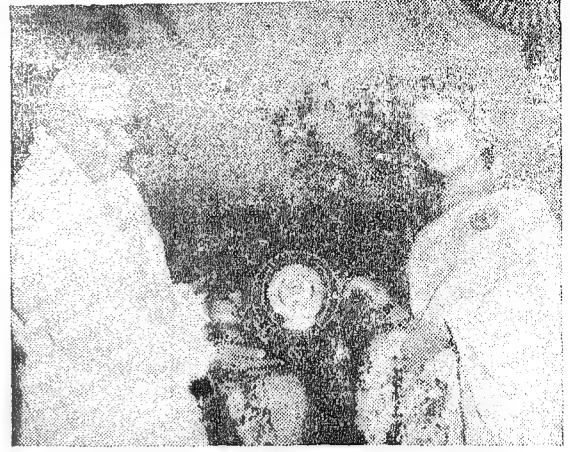
ఈ తమ చలన చిత్రంగా ఎన్నుకొన్న 'రంగుల రాబ్బం' చిత్రాన్ని సవరంగ తియేటరులో ప్రదర్శించిన సందర్భంలో కళాకారులను పరివరణం చేస్తున్న చలన చిత్ర పరిశ్రమ సహాయకార్యదర్శి శ్రీ వి. వి. మాణిక్యలరావు

ఈ సందర్భంలో ప్రసంగిస్తున్న ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీకె. ఎన్. అనంతరామస్వామి, ఐ. సి. ఎస్.

హదార, పౌర సంబంధ శాఖ డైరెక్టర్ శ్రీ బి. ఆర్.కె. శాస్త్రి
వందన సమర్పణ చేస్తున్న దృశ్యం

మఖ్యమంత్రి వద్ద నుండి ప్రభుత్వ చిహ్న ఫలకాన్ని అందు
కుంటున్న కుమారి విజయనిర్మల

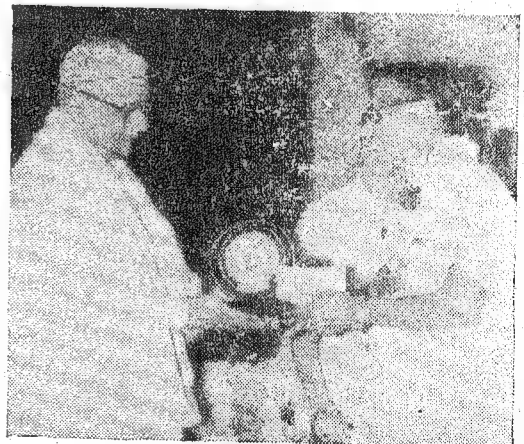
'రంగుల రాబ్బం' చిత్రానికి బాగారు నంది బహుమతిని
అందుకుంటున్న చిత్ర నిర్మాత, దర్శకుడు శ్రీ బి ఎన్. రెడ్డి

ప్రభుత్వ చిహ్న ఫలకాన్ని స్వీకరిస్తున్న శ్రీమతి అంజలిదేవి

ప్రభుత్వ చిహ్నఫలకాన్ని గ్రహిస్తున్న చంద్ర మోహన్

ఉత్తమ చలన చిత్ర కథాచయితగా 'రంగుల రాబ్బం'
రచయిత శ్రీ పాల్గుమ్మ సద్గురారావు ప్రభుత్వ చిహ్న
ఫలకాన్ని, చెక్కును స్వీకరిస్తున్న దృశ్యం

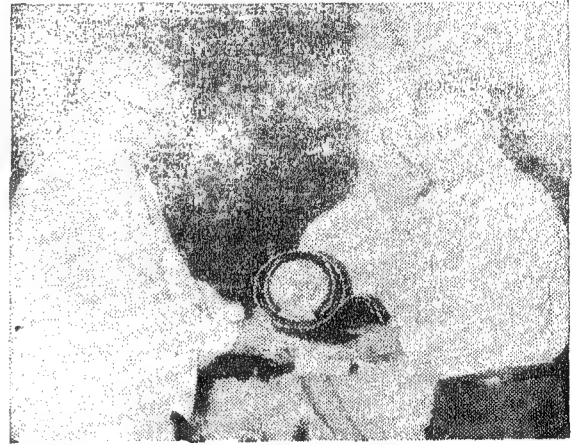
‘చిలకా గోరింక’ చిత్రానికి రజత నందిని స్వీకరిస్తున్న శ్రీ ప్రత్యగ్గాత్మ

ఆస్తిపరులు నిర్మాత శ్రీ వి. రాజేంద్రప్రసాద్ కాంస్య నందిని స్వీకరిస్తున్న దృశ్యం

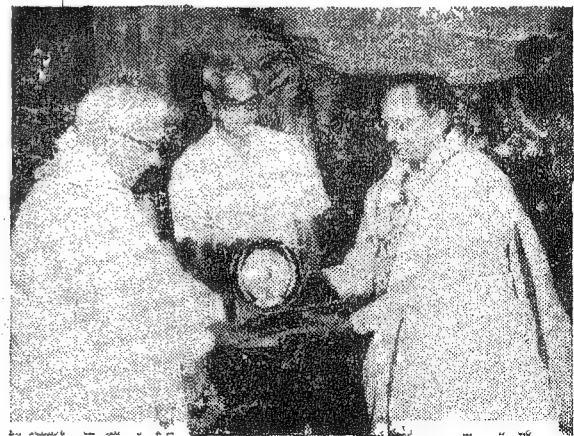
ప్రభుత్వ చిహ్నం పలకాన్ని స్వీకరిస్తున్న ఎస్. వి రంగారావు

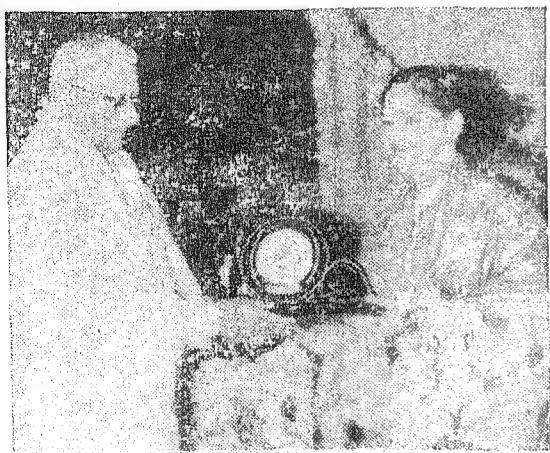
ఆస్తి పరులు దర్శకుడు శ్రీ మధుసూదనరావు ప్రభుత్వ చిహ్నం పలకాన్ని స్వీకరిస్తున్నప్పటి చిత్రం

ప్రభుత్వ చిహ్నం పలకాన్ని అందుకుంటున్న కృష్ణకుమారి

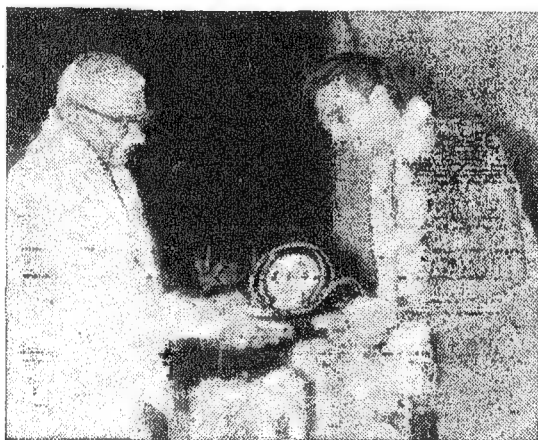
ప్రభుత్వ చిహ్నం పలకాన్ని స్వీకరిస్తున్న శ్రీ ఎ. నాగేశ్వరరావు

ప్రభుత్వ చిహ్న ఫలకాన్ని స్వీకరిస్తున్న శ్రీమతి జి. నరలమ్మ

శ్రీ కె. అగ్గయ్య ప్రభుత్వ చిహ్న ఫలకాన్ని స్వీకరిస్తున్న దృశ్యం

ప్రభుత్వ చిహ్న ఫలకాన్ని అందుకొంటున్న శ్రీ కృష్ణారాజు

అనాటి ఉత్సవానికి విచ్చేసిన కొందరు ప్రముఖులు

మహాభారతము

కప్పగంతుల లక్ష్మణశాస్త్రి

ఆ మాటలు విని అర్జునుడు, 'గంధర్వరాజా! నేను నీకు ప్రాణవాత నని నీ వాకవేళ నాకు విద్య, ధనము ఇచ్చుచున్నదో అట్టిది నాకు అక్కరలేదు." అనెను. దానికి గంధర్వ దీటునెను. "అర్జునా! మహాపురుషులసాంగత్యమే సీరితర మగును. ఇదిగూ నీవు నాకు జీవనదాత వగుదువు. కనుక ప్రసన్నుడనై నేను నీకు 'చాక్షుషి' విద్య నిచ్చితిని. నీనుండికూడ నేను ఆగ్నేయాస్త్రమును గ్రహించెదను. ఈ విధముగా మనయిరువురకు మైత్రి చాలకాలమువరకు నిలుచును."

ఆమాటకు అర్జునుడు సంతసించి ఆగ్నేయాస్త్రము నతని కిచ్చి అతనివిద్యను, అశ్వములను గ్రహించెను. పిదప అర్జునుడు 'గంధర్వరాజా! మనుష్యుల మైన మేము వేద వేదాంగములు నేర్పినవార మైనను, శత్రు సంహారము చేయువార మైనను గంధర్వు లగుమీనుండి యేల భయపడుచున్నాము? మీభయముచేత రాత్రి యేల సంచరించ జాలకున్నాము? చెప్పుము." అని అడిగెను గంధర్వ దీటు చెప్పెను;—

"పాండుకుమారులారా! మీరు వివాహితులు కానందు వలన త్రేతాగర్భులను నేపించ లేదు. ప్రతిదినము అగ్నితో హోమముగూడ చేయరు మీకు అగ్రభాగములో పురోహితుడగు బ్రాహ్మణుడుగూడ లేడు. ఈ కారణములచేత నేను మీపైన ఆక్రమణము చేసితిని. యక్షులు, రాక్షసులు, గంధర్వులు, పిశాచములు, నాగులు, దానవులు మీ కురుకులమును కీర్తిం చుందురు. నారదాదిమహర్షులు మీ కులమును పొగడు చుందురు. నేను గూడ భూమండలములో తిరుగునప్పుడు మీకులప్రశస్తి నెరుగుదును. మహామహాదగు ద్రోణుడు మీకు ఆచార్యుడు. మీతండ్రులు చాల గొప్పవారు. మీ యన్నదమ్ములుగూడ సత్ప్ర వర్తన గలవారు. ఇంత ఉత్తము లని తెలిసికూడ నేను మిమ్ము ముట్టడించితిని. దానికి కారణము, నేను శ్రీలతో విహరించు చుంటిని. ఎంత హీనుడైనను శ్రీలయెదుట తనప్రభావమును ప్రకటించ దలచును. ఇది గాక రాత్రులయందు మాకు శక్తి యొక్కువ. ఇట్లున్నను, నీచేత నేను ఓడుటకు కారణ మేమనగా, నీవు నిత్యబ్రహ్మచర్యవ్రతము గలవాడవు. కాంతల

మోహములో పడినక్షత్రియు దెంత బలశాలి యైనను వాడు రాత్రి యుద్ధములో నాచేత చచ్చియుండును. కామవృత్తిలో నున్న వాడుగూడ సద్బ్రాహ్మణుని ముందిరుకొని వచ్చినచో ఆబ్రహ్మ తేజమునకు నేను లొంగి యుండును. ఎందు కనగా, ఆ పురోహి తునిపై ననే క్షత్రియుడు తనరక్షణభార మంతయు వైచి యుండును. కనుక రావత్యక్షల్లాంకారా! మానవు లీలోకములో ఏమంచి పనిచేయ దలచినను, శాంతుడు, (మనోనిగ్రహము గలవాడు), దాంతుడు (బహిరింద్రియనిగ్రహము గలవాడు) సగుణాహ్మణుని పురోహితు నిగా నుంచు కొనవలెను. వేదశాస్త్రపారంగతులై, సత్యవాదులై, మనశ్శుద్ధిగలవారై, ధర్మాత్ములై మనోనిగ్రహము గలవారైన బ్రాహ్మణులే రాజులకు పురోహితులుగా నుండ దగినవారు. అట్టి బ్రాహ్మణుడు పురోహితుడుగా గలరాజునకు ఈలోకములో జయము, ధర్మలోకములో స్వర్గము సిద్ధ మగును. అలభ్యవస్తువును సంపాదించుటకు గాని, సంపాదించినదానిని రక్షించుటకు గాని రాజు సదుజవంతు డగు విప్రుని పురోహితునిగా జేసికొన వలెను. తనశ్రేయస్సును గోరి, సమస్తభూమండలమును పాలించ దలచురాజు పురోహితుని యాజ్ఞప్రకారము నడచుకొనవలెను. అయినా! ఏరాజుగూడ పురోహితునిసహాయము లేక కేవలము తనే శరీరబలముచేతను, కులసత్వముచేతను శత్రువులపైన విజయమును సాధించ లేడు. కనుక తాపత్యాః ఎచ్చట బ్రాహ్మ ణులకు ప్రాముఖ్యము ఉండునో ఆ రాజ్యమే చాలకాలమువరకు రక్షింప బడు నని తెలిసికొనుము.

అర్జునుడు చిత్రరథునితో నిట్లనెను. " గంధర్వరాజా! నీవు మాటి మాటికి నన్ను 'తాపత్యా' అని సంబోధించితివి, దాని యర్థమేమి? తపతి యెవరు? కౌంతేయుడ నగు నేను ఆమె తెలు సంశానమైతిని? తెలుపుము."

ఆ మాటకు చిత్రరథుడు ఆరథ నిట్లు చెప్పెను—

తపతి సంవరణోపాఖ్యానము

సూర్యునకు 'తపతి' యను కూతురు ఉండెను. ఆమె తండ్రి వలెనే తేజశ్శాలినిగ నుండెను. ఆమె సావిత్రిదేవికి

చేతెలు. అర్హంత తపశ్శీల గను; తపతి 'యను పేరు వడ సెను. మూడు లోకములలో అంతటి సౌందర్యవతి లేకుండెను. ఆమెకు యౌవనము వచ్చెను. తగిన వరున కిచ్చి వివాహము చేయుటకు సూర్యుడు చింతించుచుండెను ఆ సమయమందే. కురుకులతిలకుడగు 'ఋషుడను 'రాజునకు పుత్రుడగు 'సంవ రణుడు' సూర్య నారాధించుచుండెను. అతనిభక్తికి సూర్యుడు మిగుల సంతోషించెను. ఆ రాజపుత్రుడు అతిధర్మజ్ఞుడౌతాక అతిలోకసౌందర్యసంతుడుగాగూడ నుండెను. ఆ కాళము లో సూర్యునివలె భూమిలో సంవరణుడు ప్రకాశించుచుండెను. బ్రహ్మ జ్ఞులు సూర్య నారాధించునట్లు. క్షత్రియాది ప్రజలు సంవరణు నారాధింతురు. సూర్యుడు సంవరణునకే తపతి విచ్చి వివాహము చేయ సంకల్పించెను.

సంవరణుడొరనాడు పర్యతప్రాంతవనమునందు వేటాడుచు తిరుగుచుండెను. అకలిదప్పులకు తాళలేక అతనిగుట్టము చచ్చెను. అతడు పాదచారిగనే వర్జితమునందు తిరుగుచు అత్యంత రూపవతి యగునొకకన్యను చూచెను. ఆమెకరీరశోభ చేత అపర్యతప్రాంతమంతయు విరాజిల్లుచుండెను. ఆమెను చూచి, సంవరణుడు 'కన్నులున్నందుకు ఫలము నేడుగదా చేకూ రెను అని తలచెను. ఆమెనుచూచుచు దిగ్భ్రమించెంది అచంచలుడై యచటనే నిలబడెను. ఆమె సౌందర్యముచేత ఆకరింపబడి ఆమె పై మోహము గలవాడై "కాంతా! నీవెవతెవు? ఇక్కడ ఎందు కున్నావు? ఈ నిరసారణ్యమునందు ఏ కాకినివెయేల సంచరించు చున్నావు? నీతో సమానమైన స్త్రీరత్నమును నేనెక్కడగూడ చూడలేదు. చంద్రునికన్న నుండరితరమగు నీ ముఖమును చూచినప్పటినుండి మన్మథుడు నామనస్సును ముగించుచున్నాడు" అని పలికెను. ఆమె ఒక్కమాటగూడ బదులు చెప్పక మెలుపువలె అంతరాసము చెందెను. ఆమెకై సంవరణు డావనమంతయు వెదకి ఎక్కడను కానక దుఃఖించుచు ఒక గడియసేపు కదలక నిలిచెను. కొంత సేపటికి భూమిపై పడిపోయెను. ఆయవస్థలోనున్న రాజ పుత్రునకు తపతి హఠాత కనపడి మధురముగా, "రాజా! నీవీ భూమండలములో అతి ప్రసిద్ధుడవు. నీవిట్లు మోహవశుడవు కాకూడదు. లేమ్ము." అని యనెను ఆమాటలు విని సంవరణుడు "నుండరాంగీ! నిన్నుచూచి మోహవశుడ నైతిని. నా మనస్సు తపించుచున్నది. నిన్ను చూచినకన్నులతో మరియొకరిని చూచుటకు ఇచ్చలేదు. నీవు చేపట్టకున్న నా ప్రాణములు నిలువవు. కనుక గాంధర్వవిధిచేత నన్ను పెండ్లియాడుము." అని యనెను. ఆ మాటకు తపతి నేను కన్యను. అన్యతంత్రురాలను. నేనుగూడ నిన్నుచూచినప్పటినుండి మోహవశులాలనై యున్నాను. కనుక నా తండ్రియగు సూర్యుని ఆరాధించి అతని అనుగ్రహము బడసి నీకు నన్నిమ్మని కోరుము. ఆయన యిష్టపడి నన్ను నీకిచ్చినచో నేను గూడ సంతోషపూర్వకముగా నీకు వశురాలనునయ్యెదను." అని చెప్పి తపతి ఆకాళమున కెగిరిపోయెను.

సంవరణుడు కామవశుడై యచటనే మూర్ఛిల్లిపడిపోయెను. అతనిని వెదకుచు సైనికులు, మంత్రి వచ్చి చూచిరి. అట్లు పడియున్న వానిని మంత్రివరుడు లేపి కూర్చొనజేసి చల్లని సుగంధిజలమును

తలపై న, ముఖముపై న చిలికెను. రాజు తేరుకొని సైన్యమును పట్టజమునకు పంపి మంత్రిని మాత్రము తనవద్ద ఉంచుకొనెను. అపర్యతమునందే నిలిచి సూర్య నారాధింప దలిచి తనగురువగు వసిష్ఠుని స్మరించుచు వన్నెండు దినములు దేయింబవళ్లు దీక్షతో ఊర్వముఖుడై యుండెను. వసిష్ఠుడు వచ్చెను. సంవరణుడు తపతి యందలి కామముచే బాధపడుచున్నట్లు దివ్యదృష్టితో కనిపెట్టెను. అతనియిచ్చను పూర్తిచేయుటకై వసిష్ఠుడు సూర్య లోకమునకు పోయి సూర్యుని స్తుతించెను. సూర్యుడు సంతుష్టుడై వరము కోరు మనెను. వసిష్ఠుడు తన శిష్యుడూ, ధర్మాత్ముడూ, రూప సౌందర్య శోభితుడు నగు సంవరణునకు తపతి నిమ్మని కోరెను. సూర్యుడిచ్చెను. ఆమెను తోడుకొని వసిష్ఠుడు భూలోకమునకు వచ్చుచుండుటకు క్రిందినుండి సంవరణుడు చూచి మిక్కిలి హరము చెందెను. వసిష్ఠుడు తపతిని అతని కిచ్చి వివాహముచేసెను. వసిష్ఠజేత సంవరణు డామెతో అపర్యతమునందే విహరించుచుండెను. వసిష్ఠుడు రాజును పీడు కొనిపోయెను. తపతి సంవరణులిట్లు ఆ పర్యతమునందు వన్నెండు సంవత్సరములు విహరించుచుండిరి. ఆ వన్నెండేండ్లకాలము అతని దేశములో అనావృష్టి. కరవు ఏర్పడెను. అబాధకు, పృజలు, ఇతర జంతువులు నశించిరి. అనేకులు ఇండ్లు వీడి దిక్కులు పట్టి తిరిగిరి. ఈ దురంతమును చూచి వసిష్ఠుడు తనతపోబలముచేత ఆరాజ్యమునందు వర్షము కురియించెను. తపతీసంవరణులను తోడుకొనివచ్చి పురమునందు నిలిపెను. ఆ రాజదంపతులు పన్నెండు సంవత్సరములు దీక్షతో యజ్ఞము చేసిరి. దేశమంతయు సుఖిక్ష మయ్యెను.

చిత్రరథుడు అర్జునునకు ప్రైకధచెప్పి "అరునా! ఆ యిరు వురికి 'కురు' అను రాజు జనించెను. ఆవంశములో నీవు జనించి తిరి కనుక నీవు 'కాపత్యుడ' వయితివి." అని చెప్పెను.

ఆకథనిని సంతుష్టుడై యర్జునుడు గంధర్వులతో 'చిత్ర రథా' వసిష్ఠు డెవడు? అతని తపోమహిమనుగూర్చి తెలుపుమనెను. దానికి గంధర్వు డిట్లు చెప్పెను. "బ్రహ్మదేవునిమనస్సునుండి పుట్టినమహర్షి వసిష్ఠుడు. అతనిపత్ని మహాసాద్వియగు అరుంధతి. ఆ ముని యింద్రియములను తనవశమునందు ఉంచుకొనినాడు గనుక 'వసిష్ఠుడు' అనుపేరుతో నొప్పెను. అతడు తననూర్పురు కొడుకులను విశ్వామిత్రుడు చంపినప్పటికిని అతనిపై కోపము వహించక యతనికుశికవంశమును నాశము చేయలేదు. చచ్చిన కొడుకులను బ్రతికించి యమలోకమునుండి తిరిగి తేగలిగినవాడై నప్పటికిని, విండుసముద్రము తనతీరములను దాటనట్లుగా, యమరాజయొక్క మర్యాదను ఉల్లంఘించ దలచలేదు. అతనిని పురోహితునిగా జేసికొని యిజ్ఞేకు వంశపురాజులు అతనియను గ్రహమువలన నమస్త భూమండలమునకు రాజులైరి. ఆముని వారిచేత అనేక యజ్ఞములను చేయించి వారికిర్తిని భూమిలో చిరస్థాయిగా నిలిపెను.

కనుక అరునా! మీరుగూడ ధర్మాత్ముడు, వేదశాస్త్ర కోవిదుడు, గుణవంతుడు నగునొక బ్రాహ్మణుని పురోహితునిగా చేసికొనుడు. సత్కులసంజాతు డగుక్షత్రియుడు తనరాజ్యాభి

వృద్ధికిగాను ఉత్తమపురోహతుని నియమించుకొనవలెను. అతని ఉపదేశము, ప్రకారము నడచుకొనినరాజు తప్పక శత్రుజయమును సాధించ గలడు.

విశ్వామిత్ర పరాభవము

అర్జునుడు, 'విశ్వామిత్ర పసిష్ఠులకు వైర మెందుకు వచ్చినది? చెప్పు' మని గంధర్వు నడిగెను. అత డాకింపుచెప్ప దొడగెను:—

'కాన్యకుబ్జదేశమునందు, 'కుశకుని' కొడుకగు 'గాధి' రాజునకు ఆధికబలనంపన్నుడగు 'విశ్వామిత్రుడు' అను కొడుకు ఉండెను. అతడు పరివారముతో నొకనాడు వేటకు పోయి అనేక మృగములను వేటాడి వనమొక తిరుగుచు అలసి ఆకలిదప్పలుగొని పసిష్ఠునియాశ్రమమునకు పోయెను. ఆముని, రాజునకు అతిథి సత్కారము చేసి మిగుల ఆదరించెను.

పసిష్ఠమహామునివద్ద కోరికొక్కొక్కలనెల్ల తక్షణమే తీర్చునట్టి ఒక కామధేనువు ఉండెను. ఆధేనువు సమస్త భక్త్య భోజ్యములు తలచినంతనే ఉత్పన్నములు చేసెను. పసిష్ఠుడు విశ్వామిత్రునకు అతనిపరివారమునకు మిష్టాన్నముచేత తృప్తిగా భోజనము పెట్టెను. ఆయాపుపేరు 'నందిని'. అట్టిఅద్భుతకరము, సుందరము నై నధేనువును తన కిమ్మని విశ్వామిత్రుడు పసిష్ఠుని కోరెను. 'అర్జునము (పదికోట్లు) ఆపులను దీనికి బదులుగా నిచ్చెదను. లేదా, నా సమస్త రాజ్యమునే నీకిచ్చెదను. నీవు సుఖముగా రాజ్యము నేలుకొనుము.' అని పసిష్ఠునితో ననెను. 'ఇది నాదేవపూజ, అతిథిపూజ, యజ్ఞము మొదలగు సత్కార్యములకు నిత్యము నాకు సహాయము చేయుకామధేనువు. కనుక రాజ్య మిచ్చినను దీనిని నీ కీయను.' అని పసిష్ఠు డనెను. 'నీ వీయనిచో బలప్రయోగము చేసి దీనిని పట్టుకొని పోయెదను.' అని విశ్వామిత్రుడనెను. 'నీకు సైన్యము, బాహుబలము ఉన్నది. నీవు క్షత్రియుడవు. నీ ఇచ్ఛవచ్చినట్లు చేసికొనుము.' అని పసిష్ఠు డనెను.

అప్పుడు విశ్వామిత్రుడు కొండలతో ఆయాపును కొట్టుచు తోలుకొని పోవ జూచెను. కాని అది 'అంబా' యని యరచుచు ఆశ్రమము వీడిపోవక పసిష్ఠునియెదుట వచ్చి నిలిచెను. 'నందినీ! నీబాధను జూచుచున్నాను. నేను జ్ఞాతుడ నగుబ్రాహ్మణుడను ఏమి చేయగలను?' అని పసిష్ఠు డనెను. ధేనువు పసిష్ఠునికడనే కదలక నిలిచినను సైనికులు దావిదూడను బ్రాతీతో గట్టి లాగికొని పోవుచుండుటను చూచి 'పుత్రేషణ' ఛత ఆగలేక నందిని రౌద్రాకారము వహించి సైనికులపైకి ఉరికి వారిని భంజించుచు వీరవిహారము చేసెను. తోకనుండి నిప్పులు గురియుచుండెను. సర్వావయవములనుండి యవన బర్బర మైచ్చారు లై నఅనేక వీరులను కనెను. వారు హోరముగా విశ్వామిత్రుని సైన్యమును చిందరవందర చేసిరి. ఒక్కొక్క సైనికునకు అయిదుగురు చొప్పున వారు జనించియుండిరి. విశ్వామిత్రుడు దిక్కుదెలియక చూచుచుండగ నీ అతని సైన్యము భగ్నమై పారిపోయెను.

బ్రహ్మకేజస్సువలన గలిగిన ఆ యద్భుతమును జూచి విశ్వామిత్రుడు నిర్విణ్ణుడై 'ధిక్-బలం క్షత్రియబలం బ్రహ్మ కేజోబలం బలం' (బ్రహ్మకేజస్సుముందు తనక్షత్రియబలము వ్యర్థము.) అని తనను తనశక్తి వి జాను నిందించుకొనెను. రాజ్యమును, సమస్తసంపదలను, సుఖములను విడిచి హోరముగా తపస్సు చేసి చివరకు బ్రాహ్మచర్యమును సంపాదించి విశ్వామిత్రుడు ఇంద్రునితో అనందముగా సోమపానము చేయుచుండెను.

కల్మాష పామనిరథ

గంధర్వుడు తరువాతికథ నిట్లు చెప్పదొడగెను:— పూర్వము 'కల్మాషపాదుడు' అను ఇక్ష్వాకువంశపురాజు ఉండెను. అత డొకనాడు సపరివారముగా వేటకై వనమునకు పోయెను. అనేకమృగములను వేటాడి అలసి యింటికి తిరిగి వచ్చుచుండెను. మారమధ్యమునందు కల్మాషపాదుడు ఒక పక్షి మాత్రము పోవుటకు అనువైన యిరుకుదారిలో పోవుచుండెను. అతనికి ఎదురుగా పసిష్ఠునిజ్యేష్ఠపుత్రుడు 'శక్తి' మహాముని వచ్చుచుండెను. 'దారి విడుపు' మని కల్మాషపాదుడు శక్తిని కోరెను. 'ఇది ధర్మముప్రకారము నామార్గము. నీవు క్షత్రియుడవు. బ్రహ్మర్షినై ననాకు తొలుతదారిని విడువ వలెనేకాని నేనుమాత్రము, తొలగిపోను.' అని శక్తి యనెను. ఇట్లాయిరువురు మార్గము కొరకు వాగ్వాదము చేయుచుండిరి. ధర్మపథమునందున్న శక్తి పట్టుదలతో నుండెను. బలగర్వితు డగుకల్మాషపాదరాజు తనపట్టు వీడక క్రుద్ధుడై శక్తి మహామునిని కొరడాతో కొట్టెను. శక్తి కుమతడై 'రాక్షసునివలె నీవు నన్ను కొట్టుచున్నావు. కనుక నరమాంసభక్షకుడవగు రాక్షసుడవు కమ్ము.' అని కల్మాష పాదుని శపించెను.

ఆసమయమునందే యజ్ఞములో యజ్ఞము నునిమిత్తమై వసిష్ఠ విశ్వామిత్రులకు వైరము సంభవించెను. విశ్వామిత్రుడు కల్మాషపాదుని కడకు వచ్చెను. అప్పుడు కల్మాషపాదుడు తన చేత దెబ్బలు తినినవాడు పసిష్ఠపుత్రుడు శక్తి యని తెలిసికొనెను. విశ్వామిత్రుడు ఆయిరువురిని మోసగించి స్వార్థమును నెరవేర్చుకొనుటకై యంతరానము చెందెను. శక్తి చేత శపింపబడిన కల్మాష పాదుడు శక్తిని ప్రసన్నుని చేయుటకై శరణువేడెను. విశ్వామిత్రుడది తెలిసి కింకరుడు అనుపేరు గల రాక్షసుని కల్మాషపాదునితో ప్రవేశింపు మని యాజ్ఞాపించెను. శక్తి కావము, విశ్వామిత్రుని యాజ్ఞ యారెంటి ప్రభావముచేత కింకరుడు వెంటనే కల్మాష పాదునితో ప్రవేశించి యతనితో క్రూరకర్మలు చేయింప మొదలిడెను. కల్మాషపాదుడు రాక్షసావిష్టుడైనతరువాత విశ్వామిత్రు డదటినుండి వెడలిపోయెను. రాక్షసుడు తనలో ఆవేశించి నందువఱకు ఆరాజు యుక్తాయుక్తములు తెలియక బాధపడుచు తిరుగుచుండెను.

ఇట్లున్న కల్మాషపాదుడు ఒకనాడు పసిష్ఠునకు పోవుచుండగా నొక బ్రాహ్మణు డెవరై 'ఆంబిగి' న్నాను. మాంసముతో గూడిన భోజనము పెట్టుము' అని అతనిని యాదించెను. ఆరాజు

బ్రాహ్మణునితో, 'ఇచ్చటనే యుందుము. నేను పసిమనుషుడి తిరిగివచ్చి నీవు కోరినభోజనమును పెట్టించెదను.' అని చెప్పి వెదిలి పోయెను. కాని, యారాట అమాటయే మరచిపోయెను. తిరిగి వచ్చి తాను ఘటించి యంధిఃపురిములో పడుచెను. అరరాత్రమునందు ఆ బ్రాహ్మణుడు కల్యాణమును జేసి పిరిచెను. వెంటనే వంటలవానిని పిలిచించి 'వసమునందు ఒక బ్రాహ్మణుడు నాకొరకు వేచియుండును. అతనికి భోజనము పెట్టెద నంటిని. నీవు పోయి యతనికి మంపముతోటాడిని అన్నమును పెట్టుము.' అని చెప్పెను. రాజుజ్ఞప్రకారము పంటలవాడు అధిపతి పోయెను. ఎచ్చటను అతనికి మంపము లభించలేదు. తిరిగి వచ్చి రాజునకు అసంగతి తెలిపెను. రాక్షసావిష్టుడైన రాజు, అయిదమని తలచర, సరమాంసముతో బ్రాహ్మణునకు భోజనము పెట్టి పసి ముమ్మారు చెప్పెను. ఆ యాజ్ఞప్రకారము పంటలవాడు మరల దండన విధింపబడినవారిని ఉరితీయువారిముంటికి పోయి మనుష్య మాంసమును తెచ్చి వండి ఆ బ్రాహ్మణునకు పెట్టెను. అతడు దివ్య దృష్టితో 'అది ఆభోజ్యాన్న'మని తెలిసికొని కుగ్గిదుడై 'ఏ సరమాం సము నాకు ఈరాజు' వెట్టెనో' అట్టిభోజనము నిష్పన్న రాక్షసుడు గానే యత డగుగాక' అని శపించెను. లోగడ శక్తి యిచ్చిన కాపము ఇప్పుడు బ్రాహ్మణు డిచ్చినకాపము రెండును కలిసి మిక్కిలి పరిబలమై కల్యాణపాదనిలవేక శక్తి పూర్తిగా లోపింప జేసెను.

ఆ తర్వాత కల్యాణపాదుడు శక్తి మహిమనుకొని పోయి 'నీవు నాకిచ్చిన కాపమువల్లకాపమే నేను సరమాంసభక్షణమును నిన్ను చంపి తినుటతోడనే ఆరంభించెదను' అని చెప్పి యామునిని వ్యాఘ్రము పశువునుచంపినట్లు చాల చంపి తినెను. శక్తిముని చనిపోయినతరువాత అంతటితో తృప్తి పడక విశ్వామిత్రుడు ఆరాక్షసుని, శక్తి తమ్ములు తొంబదితోమ్మండుగురపై నను ప్రయోగించెను. కల్యాణపాదుడు ఆ ప్రకారమే క్రమముగా శక్తి సోదరులందరిను చంపి తినెను. విశ్వామిత్రు డిబ్రభముగా వసిష్ఠునిసూరురు పుత్రులను చంపించినను వసిష్ఠుడు ఓర్పుతో పర్యతము భూమిని ధరించినట్లు కోపమును తనలోనే భరించెను. పుత్రకోపమును భరించలేక వసిష్ఠుడు ఆత్మహత్యు పూనుకొనెనేకాని కుకీకపంశ నాశమునకు తలపెట్టలేదు. వసిష్ఠుడు పుత్రకోపమును భరించలేక మేరువునుండి శిలపై న పడెను. అరాయి దూదివలె మెత్త నయ్యెను. మండుచున్న అగ్నిలో ప్రవేశించెను. అది చల్లబడి హిమశీతల మయ్యెను. గొంతుకు రాయికట్టుకొని సముద్రములో దుమికెను. సముద్రుడు తనతరంగహస్తములతో నాబ్రహ్మ రిని ఒడ్డునకు తెచ్చెను. ఎంత ప్రయత్నించినను తనకు మరణము కలుగకున్నందున విసిగి ఆత్మహత్యాప్రయత్నమునుండి విరమించి భేదముతో నింటికి పోయెను. పుత్రులు లేనికూన్యాశ్రమమును జూచి వసిష్ఠుడు తిరిగి పుత్రకోకాగ్ను డై అవర్ణకాలమునందు సవోదకతరంగములచే భయంకరముగ వ్రవహించుచున్న ఒక సదిలో, పాశముతో తనను బంధించుకొని దుమికెను. ఆ సది తన అలలపై న ఆ మహిమనిని మోసికొని యెడ్డు చేర్చి పాశ బంధ విముక్తుని జేసెను. తనను పాశవిముక్తుని జేసినందున వసిష్ఠుడు ఆ సదికి 'విపాశ' అనుపేరు పెట్టెను. ఎంతకును తనకు

మరణము ప్రాప్తింబ'నందున వసిష్ఠుడు, విధవలైన కోడండను చూడలేక యెక్కడను నిలకడి చిక్కనివాడైన పర్వతములను, వదులను సరిస్సులనబట్టి పిచ్చివానివలె తిరుగుడు ఒకనా డతడు హిమాలయమునుండి మోరముగా ప్రవహించు నదిలో దుమికెను. దానిలో భయంకరములగు మొసళ్లు ఉండెను. ఆ సది అగ్నివంటి ఆతనితేజస్సును భరించలేక సూరూపాయుగా చీలి పాలెను. అందుచేత ఆ సది నాటినుండి 'శత్రు' (సూరుగా ప్రవహించునది.) అనుపేరుబుగెను. ఆ సది నిచ్చిపోవుటచేత ఆ ముని తిరిగి భూమిమీదివాడవలెనే యుండెను.

ఈవిధముగా పుత్రకోపభరముచేత వసిష్ఠుడు నానావర్ణత నడి సదుములను పరిభ్రమించి పునః ఆశ్రమమునకే వచ్చెను. కాలు నియత మరల పోజొచ్చెను అప్పుడు 'ఆదృశ్యంతి' అను పెద్దకోడలు ఆతనివెంట వెడలెను. వెనికిపాస్వమునందు వసిష్ఠునకు సాంగవేదధ్వని వినిపించెను. తిరిగి చూచుసరికి కోడలగు, శక్తి భార్య కనపడెను. ఎక్కడి దీధ్వని యని యామె నడిగెను. 'శక్తి తేజస్సు నాగర్భములో' పన్నెండు సంవత్సర ములుగా నున్నది. ఆగర్భస్థశిశువు వేదము నభ్యసించెను ఆధ్వని యిది' యని ఆ దృశ్యంతి చెప్పెను. ఆమాట విని వసిష్ఠుడు 'తనవంశములో' సంతానము కలుగ నున్నది' అని తలచి ఆత్మ హత్య నుండి విరమించుకొనెను.

కోడలితో ఆశ్రమమునకు తిరిగి వచ్చుచు వసిష్ఠుడు పంపమునందు కూర్చొనియున్న కల్యాణపాదుని చూచెను. రాక్షసా విష్టుడైన ఆరాజు వసిష్ఠుని జూచి క్రుదు డై అతనిపై న బడి చంపి తినిబోయెను. ఆతనిని చూచి ఆదృశ్యంతి మిక్కిలి భయపడి 'మహాత్మా! ఇతడు నన్ను చంప వచ్చుచున్నాడు, మీరు దప్ప ఇతరు లితనిని నివారింప లేదు'. అని అరచి రక్షింపు డని వసిష్ఠుని వేడుకొనెను. 'పుత్ర! భయపడకుము. ఇతడు రాక్షసుడు కాడు. కల్యాణ పాదు డనురాజు. రాక్షసావిష్టు డై యీ వనమునందు భీషణముగా తిరుగుచున్నాడు.' అని వసిష్ఠుడు కోడలి నోదార్చెను. తనపైన పడబోవుచున్న ఆరాజుపైన వసిష్ఠుడు మంత్రపూతజల మును ప్రోక్షించి అతనిని కాపవిముక్తుని జేసెను. పన్నెండు సంవత్సరములుగా కల్యాణపాదుడు, రాహుగ్రస్తుడైన సూర్యుని వలె, శక్తికాప గ్రస్తు డైయుండి యిప్పుడు గ్రహణ విముక్తు డైన సూర్యునివలె, తేజరిల్లెను. రాక్షసు డతనినుండి విడిపోవ గానే యతడు తన తేజస్సుచేత దిక్కులను రంజింప జేసెను. పూర్వస్మృతిని పొంది, తనగోత్రనామముల నుచ్చరించుడు కల్యాణపాదుడు (సాదాసుడు) వసిష్ఠ హోమమునికి ప్రణామము చేసెను. 'మీ యాజ్ఞ నెరివేర్చెదను. నెలవీయగలరు' అని వసిష్ఠుని ప్రార్థించెను. 'అంతయు జాగుగనే ఆయివది. పోయి రాజ్యము నేలుము.

ఇంతెప్పుడు గూడ బ్రాహ్మణులను అపమాన పరచకుము' అని వసిష్ఠుడు చెప్పెను. "మీ యాజ్ఞను శరసావహించెదను. ఇక్ష్వాకుల వర్ధనుడగు నత్సుత్రుని అనుగ్రహింపుడు. దానితో నేను పితరుల ఋణము నుండి విముక్తుడ నయ్యెదను" అని కల్యాణపాదుడు వేడుకొనెను 'అట్లేయగుగాక' యని వసిష్ఠుడు ఆరాజునకు వరము

నిచ్చియుత్తరీతోపాటు అయోధ్యవట్టమునకు పోయెను. అనేక సంవత్సరముల తరువాత శా.విముక్తుడై తిరిగి వసిష్ఠ మహామునితో పాటు నగరమునకు వచ్చి రాజునకు ప్రజలు సంతోషముతో స్వాగత మిచ్చిరి. నగరమున అలలరించిరి. కల్యాణపాదుడు పై ఖివోపేతుడై రాజనందములో ప్రవేశించెను. అతని యజ్ఞచేరి అతని పత్ని 'నదుయంతి' వసిష్ఠ మహాముని కిడుకు పోయెను. ఆ ముని, పూర్వము రాజున కిచ్చినవరముప్రకారము ముతల కాలమునందు అర్రోకిర మగునియోగవిధానము చేత ఆమెతో కలిసి ఆమెకు ఉత్తమమగు గర్భమును ప్రసాదించి తన యాశ్రమమునకు వెదిరిపోయెను. చాల కాలమువరకు గర్భమునుండి శిశువు వెడల నందుకు మదయంతిదేవి పాపాణముచేత తన గర్భముపైన కొట్టుకొనెను. ఆ తరువాత పన్నెండేండ్లకు ఆమెకు ఒక బాలకుడు పుట్టెను. అతని పేరు 'అశ్వతుడు' (అశ్వము-రాయచేత కొట్టగా పుట్టినవాడు.) అని పిలిచి దయ్యెను. అతడు 'పాదన్యము' అను పురమును నిర్మించెను.

దొర్రోపాఘాసము.

గంధర్వుడగు అంగారి పద్దు (చిత్రరథుడు) అర్జునునితో తరువాత యిట్లు చెప్పదొడగెను:--

శక్తి భార్య అదృశ్యులై పసిష్ఠాశ్రమమునందు మహాశేషశ్శాలి, విద్వాంసుడు నగుప్రతాపి కనెను. అతనికి వసిష్ఠుడు స్వయముగా జాతకర్మ చేసెను. అతనికి వసిష్ఠుడు ప్రవేశించి, పరామవైన (మరణించినవలెనని యిచ్చతో నున్న) వసిష్ఠునకు జీవితమునందు 'అశ' కలిగించెను గనుక 'పరాశరుడు' అనుపేరుతో ప్రసిద్ధుడయ్యెను. అతడు వసిష్ఠునే తనకు తండ్రిగా భావించి "తంద్రీ" యనియే సర్వదా పిలుచు చుండెను. తల్లియగు అదృశ్యులై యొకనాడు దుఃఖించుచు కొడుకుతో 'నాయనా! నీ తండ్రి రాక్షసునిచేత హతుడయ్యెను. ఈధర్మాత్ముడు నీకు పితామహుడు' అని చెప్పినతోడనే పరాశరుడు తండ్రిహత్యకు మిగుల కోపించి సర్వలోక వినాశముచేసెడు ససి నిశ్చయించెను. వసిష్ఠుడతనిని వారిది పూర్వకథ నొకదాని నిట్లు చెప్పెను:--

పశ్చాత్తా ఈ పూరుండలము నందు 'చిత్రపిర్ముడు' అను నొకరాజు ఉండెను. అతడు భృగువంశ బ్రాహ్మణులు చేయుచున్న ములందు యజమానుడుగ నుండెను. సోమయాగము చేసి యారాజు భృగు వంశీయులకు విపులధనధాన్యములిచ్చి వారిని సంతృప్తిపరచెను ఆరాజు మరణించినతరువాత అతని వంశీయులకు ధన మహాశక్తి మయ్యెను. భృగువంశీయబ్రాహ్మణులవద్ద ధన మున్న దని తెలిసి యారాజు లాబ్రాహ్మణులను ధనము యాచించిరి. ఆసమయమునందు కొందరు బ్రాహ్మణులు ధనమును వారి కిచ్చుట కిష్టపడక తమ ఆక్షయధనరాశిని భూమిలో పాతిపెట్టి ధనము లేదనిరి. కొందరు, రాజులకుభయపడి ధన మిచ్చిరి. మరికొందరు తృప్తితో విచ్చిరి. మరి యనేకకారణములవలన సనేకులు బ్రాహ్మణులు రాజులకు ధన మిచ్చిరి.

ఒక నాదొకరాజు యా దృచ్చికముగా నొకభూమిని క్రవ్వెను. అది యొకభృగు వంశీయునిది. దానిని తవ్వగానే అకస్మాత్తుగా

ధనరాశి కనబడెను. అది చూచి యారాజు ఇతరరాజులను, పిలిచి ధనమును చూపించెను. అప్పుడు వారందరు భృగువంశీయులను, వారు శరణు చొచ్చినను వినిపించుకొనరి. అచమాని పరిచి చంపిరి. భృగువంశీయశ్రీలగర్భమునందలి శిశువును గూడ చంపుచు నారాజులు దేశమంతట సంవరించిరి. ఈవిధముగా భృగువంశనాశమునకు పూనుకొనినారాజులకు భయపడి శ్రీలు హిమాలయమునకు పారిపోయి అచటి గుహలలో దాగి యుండిరి. ఒకశ్రీ భయపడి గర్భస్థ శిశువును తీసి తనతోడను చీల్చి అందులో దాచి గుహించెను. తన పతివంశమును నిలబెట్టుట కామె యీ సాహసకృత్యమును చేసెను. ఆరహస్యము తెలిసిన యొక భృగు వంశబ్రాహ్మణి భయపడి శ్రీయులకడకు పోయి ఆ సమాచారమును తెలిసెను. వెంటనే శ్రీయులు ఆ ఊరు (తొడి) గర్భమును నశింప జేయుటకు వచ్చిరి. అప్పుడు ఊరు పును భేదించుకొని మహాశేషశ్శాలి యగుశిశువు బయటకు వచ్చెను. అందుచేత అతనికి బొర్వుడు అని పేరు వచ్చెను ఆ తేజస్సు కన్నులగు సోకి ఆ రాజులు అందులై గిరికందరములందు దిక్కులు తెలియక పరిభ్రమించుచుండిరి. మోహితు లై వారు తిరిగి ఆ బ్రాహ్మణివద్దకేపోయి శరణుజొచ్చి దృష్టిని ప్రసాదించుమని వేడుకొనిరి. ఆమె, (నాయనలారా! ఈ కుమారుడు మీపై కోపించి యిట్లు చేసెను. మిమ్మందరిను చంపదలచుచున్నాడు. నాతోడలో నూరేండ్లు ఇతనిని కాపాడితిని. వేదివేదాంగము లన్నియు నేర్చెను. మహా శేషశ్శాలియగు నితనిని వేడుకొనుడు. ప్రసన్నుడై మీకు దృష్టిదానము, ప్రాణదానము చేయగలడు! అనిచెప్పగానే వారు అమునిజాలకుని వేడుకొనిరి. అతడు కరుణించి వారిని కాపాడి వారికి దృష్టిని ప్రసాదించెను. వారు సంతసించి యథేచ్ఛగా వెడలి పోయిరి.

అతరువాత బొర్వుడు తన తండ్రిలఅకాల దుర్మణమునకు గలిగినకోపముచేత శాంతి లేక సర్వలోకనాశమునకుగాను మోరమైన తపస్సు చేయుట కారంభించెను. అతనితపోగ్నిచేత సర్వలోకవాసులు పరితపించుచు మహాకారము చేసిరి. అప్పుడు పితృలోకమునుండి బొర్వుని పితృదేవతలు వచ్చి, 'నాయనా! కోపపడకుము-సర్వలోకనాశము మహాపాపము. అట్టితపస్సును పూనుకొనుము. రాజులు మాకేలాటి అపకారమున్ను చేయలేదు. మేము దీర్ఘకాలజీవులమై యెప్పటికిని మాకు చావు రాకున్నప్పుడు బ్రతుకుపై రోసి, అత్మహత్య మహాపాపమని, యీ పన్నాగముచేత రాజులు మమ్ము చంపునట్లు చేసికొంటిమి. మమ్ము చంపుకై యీ రాజులకెక్కడిది! మేమే మాలో నొకని యింట ధనమును పాతిపెట్టి వారికి తెలియునట్లు చేసితిమి. వారు తెలిసికొని మమ్ము చంపిరి. హత్యకు అంగీకరించితిమి. మాకు ధనాశ లేదు. కుబేరుడు కావలసి సంతధనము మాకిచ్చినాడు. కనుక రాజులను చంపకుము. లోకములకు నాశము కల్పింపకుము. క్రోధమును చంపుకొనము.' అని యుపదేశించిరి.

ఆమాటలను విని బొర్వు డిట్లనెను:--"తండ్రిలారా! నేను కోపముచే సర్వలోకనాశార్థమై ప్రతిజ్ఞ పూనితిని. నాకోపము వ్యర్థము కాదు. ప్రతిజ్ఞాపూరణము చేయవలసి యేయున్నది. ఒక

కార్యము మూలముగా పెట్టినికోపమును ఆపని నెరివేరరిమున్నే శమింపజేయువాడు ధర్మార్థకామములను సాధింపలేడు. శిష్టరక్షణ దుష్టశిక్షణకై రోషమును ప్రయోగించుట యుక్తము. నేను తొడలో నున్నప్పుడు, నాటలుల రోదనధ్వని వినినాను. నాతండ్రులను రాజులు చంపిరి. అందువలన గర్హమునుండి బయటకు వచ్చినప్పుటినుండి నాకుకోపము కలిగినది. పాపము అకరికటవాడు ఉన్నప్పుడు పాపము చేయువాడు మూఁదలోకములలోను నుండడు అట్టివాడు లేనప్పుడు సర్వత్ర పాపకార్యములు వ్యాపించును. పాపమును తెలిసికూడ సమర్థుడైనవాడు దానిని అరికట్టనిచో ఆపాపఫలము అతనికిగూడ అంటును. లోకములో అందరికిని ప్రాణములపైన తీవ్ర ఉండునని తెలిసికూడ అందరిని ఏలు రాజులు సమర్థులైనప్పటికిని నాపితరులను రక్షింపజాలనిపోయిరి. అందువలన లోకముల పైననే నాకు కోపము వచ్చినది. మీరు ఆశ్చర్యించినను నాకోపము శాంతించు నట్లులేదు. నాకు శక్తియున్నప్పటికిని లోకులపాపచరణములను అరికట్టక ఉదాసీనుడనై చూచుండినయెడల వారిపాపము నాకు అంటున గదా! సమస్త లోకములను ఆక్రమించుకొను శక్తిగల నాకోపాగ్నిని నేను అణచినచో నది నన్నే ఓహించివేయును. సర్వ లోకహితమును మీరు కోరుచుండుట నే నెరుగుదును. కనుక ఇప్పుడు లోకములకు, నాకును హితమైన మార్గ మేదియో నెలవీయగలరు."

ఆమాటలు విని పితృదేవతలు ఔర్వునితో నిట్లనిరి :—
"నాయనా! సర్వలోకహరిమైన యీ నీతపోగ్నిని జలములో విడుపుము. ఎందుకనగా జలమునందు సర్వలోకములును ప్రతిష్ఠితములై యున్నవి. కనుక సర్వలోకమయమగు జలమును దహించుచు నీకోపాగ్ని సముద్రమధ్యమునందు సర్వదా ఉండు గాక. ఈవిధముగా నీ ప్రతిజ్ఞగూడ సత్యమగును. లోకములును రక్షింపబడును."

ఈవిధముగా వసిష్ఠుడు పరాశరునకు చెప్పి, 'నాయనా'. ఔర్వుని కోపాగ్ని నేడుగూడ సముద్రమధ్యమునందు ఉండి బదబా (అడుగుజ్జము) ముఖమువంటియాకారము గలదై జలమును పాపము చేయుచుండును. పుణ్యపాపముల నెరిగినవాడ వగుటచేత నీవు లోకనాశమునకు పూనుకొనకుము. ఔర్వుడు పితరుల యాజ్ఞ విని శాంతి వహించినట్లు నీవును శాంతించి లోకహితము చేయుము." అని చెప్పెను.

పితామహానియాజ్ఞప్రకారము పరాశరుడు సర్వలోక నాశేచ్ఛనుండి విరమించుకొనెను. కాని సంస్వరాక్షసనాశమును చేయ బూని 'రాక్షసయజ్ఞమును' చేయ నారంభించెను. ఆయజ్ఞములో పృథ్వులు, బాలురు మొదలుకొని సర్వరాక్షసులను మంత్రబలముచేత రావించి హోమము చేసెను. పరాశరుని రెండవప్రతిజ్ఞయగు 'రాక్షసనాశము'ను వసిష్ఠుడు వారించలేదు. ఆయజ్ఞములో 'దక్షిణాగ్ని, గార్హపత్యము, ప్రాజాపత్యము' ననుమూడు అగ్నులతోపాటు పరాశరుడు నాగపాగ్నిగా శేజిరిల్లుచు కూర్చొని యుండెను.

అప్పు డాయజ్ఞము నాపటకు ఇతరులకు సాధ్యము కాదని 'అగ్ని' మహాముని వచ్చెను. అతని వెంటనే పులస్త్యాది మునులును 'రాక్షసయజ్ఞమును' ఆపి రాక్షసులను బ్రతికింప దలచి వచ్చిరి. పులస్త్యుడిట్లనెను :— "నాయనా! పరాశరా! నీ తండ్రివధనంగతి యేమియు నెరుగని యీరాక్షసుల నందరిని ఇట్లేల హింసించు చున్నావు. నాసంతతి యగువీరిని అన్యాయముగా చంపు చున్నావే. ఇట్టికూరకృత్యముల బ్రాహ్మణుడ వగు నీకు తగునా! శేషుడ వగు నీ విట్లు అధర్మకార్యము చేయ దగదు. అప్పుడు నీతండ్రియగు శక్తి కల్మాషపాదున కిచ్చినశాపము వలననే అట్టిదుర్బలన యేర్పడినది. శక్తిమహాముని తానుజేసిన అపరాధకారణముననే మరణించి స్వర్గసుఖమును భవించుచున్నాడు. ఇందులో రాక్షసుల దోష మేమియు లేదు. పరాశరా! ఏరాక్షసుడు గూడ నీతండ్రిని తిన జాలకుండెను. తానిచ్చినశాపము కారణముగనే తనమృత్యువును తా నాహ్వనించుకున్నాడు. దానికి విశ్వామిత్రుడు నిమిత్తమూరు డయ్యెను. ఈసంగతి యంతయు వసిష్ఠునకు తెలియును. కనుక నాయనా! రాక్షసనాశకరమగు ఈయజ్ఞమును చాలించుము." ఆ మాటలు అంగీకరించి పరాశరుడు యజ్ఞమును ఆపి ఆయగ్నిని ఉత్తరదిశలో హిమాలయపార్శ్వభూములందు విడిచెను, అది యిప్పటికిని అచటిచెల్లను. రాక్షసులను, పాపాజములను పర్వదినములలో దహించు చుండును.

గంధర్వు డగుఅంగారవర్ముడు చెప్పిన కథలను విని అర్జును డిట్లు తిరిగి ప్రశ్నించెను:—గంధర్వరాజా! బ్రాహ్మవేత్త యైన వసిష్ఠునికడకు కల్మాషపాదుడు తనవత్తిని పుత్రసంతతి కొరకు ఏల వంచెను? పరమధర్మిగగు డగువసిష్ఠు డాయకృత్యమున కేల యంగీకరించెను? తెలుపుము."

ఆ మాటకు గంధర్వరా జిట్లు బదులు చెప్పెను:— "అరునా! శక్తిమహామునిశాపముచేత భిన్నుడై కల్మాషపాదుడు భార్యతో వనమునందు సంచరించు చుండెను. ఒకప్పుడతడు ఆకలిగొని ఆహారముకొర కై వనమంతయు వెదకెను. ఏదియు లభించలేదు. ఒకనిర్జనవనప్రదేశమునందు బ్రాహ్మణదంపతులు సంగమ వళులై యుండుటను చూచెను. వారితిని చూచి భయముచే పరుగెత్తు చుండిరి. రాక్షసావిష్టుడగు కల్మాషపాదుడు బ్రాహ్మణుని పట్టుకొని భక్షింప బోయెను. బ్రాహ్మణి యతనిని వారించి ఋతుసంగమము చేయుచున్నవాని నిట్లుబాధించుట నీవంటి యిజ్ఞేసు కులమహారాజు నకు తగదు, విడుపు మనెను. అతడు వినక బ్రాహ్మణుని చంపి తినెను. దానికి బ్రాహ్మణి కోపించి యిట్టిసుకార్యము చేసితివి గనుక నీవు ఋతుస్నాత యగునీభార్య సంతనచో వెంటనే చత్తువుగాక, యని శపించెను. వసిష్ఠమహాముని యనుగ్రహముచేత నియోగ ధర్మముద్వారా నీభార్యయందు ఉత్తము డగుపుత్రుడు జన్మించ గల డనికూడ ఆమె చెప్పెను. వసిష్ఠున కీసంగతి యంతయు తెలియును గనుకనే అనియోగధర్మమునకు అంగీకరించి కల్మాష పాదునివత్తియందు సంతతిని అనుగ్రహించెను. అందువలన అర్జునా! కల్మాషపాదుడు భార్యను నియోగించెను ధర్మవరు డైన వసిష్ఠుడు దాని కంగీకరించెను." (స శేషము)

మూడు రంగులు

సింధూరం మందారం పారాణి ఎరువు.

ఇంకా ఎరువు

కొబ్బిరూనె రాసుకొని నాముందునిల్చి అద్దంలో రిద్దుకుంటూన్న నీ పాపిట
అఖిలసారిగా చెళ్ళిపోన్నప్పుడు జడలోంచిరాని నేలమీద దిగాలునవడిన మందారం
తెల్లటి పట్టు పరిచి జరిఅంచు పాదాల్ని తాకుతూ ప్రవహిస్తున్నప్పుడు మెరుపు
ఇవన్నీ యింకా ఎరువు
చివరికెప్పుడో కాల్చేమంటలో గాలికిలసి నైలాన్ విప్పునాల్కు బాచినప్పుడు.

మంచూ దుఃఖమూ పర్లి మూ తెలుపు.

మరీ తెలుపు

హిమాలయాల్మీక ఎవడో నాలాటి నిరానంద మోని పలవరించి ప్రాణించిడిచి మంచుమీద విరిగి పడినప్పుడు
రిప్పున చరిచీలిక కళ్ళన కోసి నీళ్ళని పాలిపోయిన నీ కపోలాలమీద ఒక్కొక్కటొట్టు పిండినప్పుడు
అర్థరాత్రి విద్యుత్కాంతికి రిటిరీలోంచి గదిలోకి కొట్టుకొచ్చి మన కనురెప్పల్ని తాళేజల్లు.
ఇవన్నీ మరీ తెలుపు
చివరికి వాళ్ళ మనమీద పే పుల్లుగుడ్డమీద.

కళ్ళూ కేశపాశం నిద్రదీపం నీలం.

ఇంద్ర నీలం

నువ్వు కాటూర పెట్టుకొని కొంచెం నా తెల్లని చొక్కాకు చిలిపిగా పులిమినప్పుడు
ఇంకాకొంచెం కుంకుడుకాయల వాననతో గాలికి గాల్లో తేలిపోతూ నీ నీలితీగలు నామీద పడినప్పుడు
లేత అకుసచ్చగొను తొడుక్కొని నువ్వు పర్వత రైల్లో పడుకొన్నప్పుడు గదంతా నిండినకాంతి.
ఇవన్నీ మరీ ముదురునీలం
చివరికి కవేనీ నిలవుగదా ఎంతక్షణికంఅని ఒకళ్ళ భుజాలమీద ఒకళ్ళ ఏడ్చే మనచుట్టూ మూగినచీకటి.

ఈ బ్రతుక్కి కోడు

ఇంకా ఏరంగుల్లో వర్తించుకోను నిన్ను.

ఒక్కదుఃఖమే కుంచె

అన్ని రంగుల్లోనూ ముందుకొని తీరా తృప్తిగా చూచుకుంటే
పొరపాటున ఎప్పుడో ఎక్కడో ఒక కన్నీటిచుక్క

రాలి

చారికయి

నీ మూర్తి భవదానందమూర్తిని చిత్రంగా చీల్చి

ఒకనెత్తురు జీరినీ

ఒక గాయపు మచ్చనీ

ఒక విచార రేఖనీ

చివరికి తెల్చి చూపుతుంది.

సజల నయన సజీవ జలవర చిత్రమా నీకేనా శాంతివేదా.

నీ ధగధగిత మహా ప్రకాశమున నేత్రాల్లో నీడ ఎట్పించెప్పుడు పడింది!

అలా నిశ్శబ్దంగ క్రూరంగ ప్రాకిన క్రీనీడని ఏ వెలుగు వెల్తురు మెరుపు చూపిందినాకు.

రంగు రుచి వాసన రూపం అన్నీ భ్రాంతి

ఆనంద దుఃఖాలరేఖ మహానిశితం. సౌదామనీ రేఖ మహాస్నిగ్ధం.

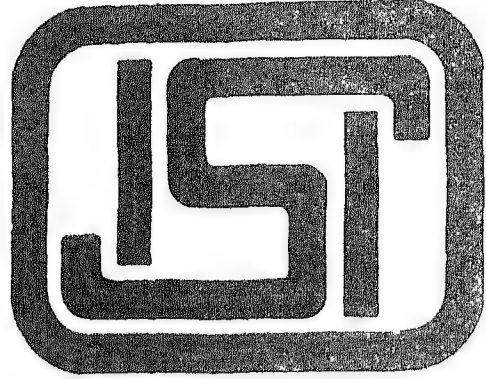
చీకటి నుడుటిని చీల్చే అనిత ఖడ్గం కుంచె.

మనకు ఏదైతే కన్నీస్తున్నట్లుంటుందో అది రంగు.

రంగు రుచి వాసన రూపం అన్నీ ఒకేభావం.

—వేగుంట మోహనప్రసాద్

ఈ చిహ్నం ఏమిటో?

ఈ చిహ్నం ముద్రించబడిన వస్తు సామగ్రిలు అభివేదన పడేస్తాయి,
రూపిగా సమృద్ధిగా విషయాలు ఏమన:

- ఈ వస్తు సామగ్రిలు భారతీయ మానక్ సంస్థ వారి పరీక్షకు లోనై,
ఉత్తీర్ణత పొందినవనియు,
- వాటి నాణ్యతకు భారతీయ మానక్ సంస్థ వారు హామీ ఇస్తున్నారనియు,
- వాటి నాణ్యతలో ఒకవేళ లోటుపాటు కనిపిస్తే వాటిని బదిలీపరిపించి మంచి
సామగ్రి భారతీయ మానక్ సంస్థ వారు ఇప్పించగలరనియు.

కాబట్టి మీ కర్తవ్యం ఏమనగా:

- ఈ ముద్రగల వస్తు సామగ్రినే కొనుటయు, కోరుటయు,
- ఈ చిహ్నం లేని వస్తు సామగ్రి భారతీయ మానక్ సంస్థ వారి ప్రమాణ
ముద్రణకు చెందలేదని భావించుటయు,
- ఈ ముద్రగల సామగ్రిలో ఏ లోపము గోచరించినా, ఈ దిగువ వివరించిన
విరునామాలలో ఏదో ఒకదానికి ఆ విషయం తెలియజేయు బాధ్యతయు.

ఈ విధంగా మీరు తమంతట తాము సహాయం పొందడమే
కాక, ఇతరులకుకూడ సహాయకారులవుతారు.

 భారతీయ మానక్ సంస్థ **INDIAN STANDARDS INSTITUTION**

మానక్ భవన్, 9 బహదూర్ షా జాఫర్ మార్గ్, న్యూ ఢిల్లీ-1
బాంబే మూవ్యుయల్ టెర్రెస్, సాండ్ హార్బర్స్ బ్రిడ్జి. 5 చౌరంగీ అప్రోచ్, కలకత్తా-13
బొంబాయి-7 117/418 బి, సర్వోదయ నగర్, కాన్పూర్ 54, జవహర్ వటర్స్ రోడ్ మద్రాసు-2

స్కెచ్ :

చరిత్రలో నిల్చినది

బలివాడ కాంతారావు

ఒక దేశస్థులకు పొరుగుదేశస్థులు మిత్రులుగానే కనిపించారు. వాళ్ళ తీపి తీపి మాటల్లో తేనెను గ్రోలారు. వాళ్ళ స్నేహానికి ముగ్ధులై రెండు చేతులూ చాపి చాపి, వాళ్ళను కొగలించుకొని “మనం మనం సోదరులం” అన్నారు. వాళ్ళ కష్టకాలంలో మాట సహాయమే కాకుండా, తిండి, డబ్బా, వస్తువులూ పురకనే కుమ్మరించారు. ఇది విడిచిపెట్టి బంధం అనుకున్నారు. మనకెవరూ శత్రువులు లేనప్పుడు మనకు ఆయుధాలు యెందుకు ? మందుగుండు గిడ్డంగులెందుకు ? అనలు యంత డబ్బు యీ పట్టాలంపై యెందుకు తగలెట్టడం ? బలమైన దేశమంటే, కండగల మనుష్యులు, స్వేచ్ఛావాలావరణంలో కోరికలు తీర్చుకోగల ప్రజ, సర్వజనులు సుఖించే సాంఘికవ్యవస్థ, సైన్యాన్ని తగ్గించి, ఆ మిగిల్చిన డబ్బుకలిపి అందమైన కట్టడాలు, ప్రజలకు నిత్యం వాడుకోడానికి అవసరమైన వస్తువులు తయారుచేసే కారానాలు, విద్యను, విజ్ఞానాన్ని యిచ్చే సంస్థలూ, ఆహారోత్పత్తికి బోహదం చేసే దాములూ, యెరువుల ప్యాకర్లీలూ, రహదారూ, కళాకేంద్రాలూ పరిశ్రమలు, విద్యుత్కేంద్రాలు సాంఘిక వ్యవస్థకు పునాదుల్లా కట్టుకుంటున్నారు.

ఈ క్రొత్తగా వేసుకుంటున్న సాంఘిక పున్యావవసంలో అక్కడక్కడా మొక్కలు పెరిగి పువ్వులు పూస్తున్న సమయంలో చెడురు చెడురుగా పశువులు చొరబడి యీ పచ్చని కొమ్మలనూ రంగు రంగు పూలనూ మేయసాగాయ్. వాటిని తోలడానికి కేకలు వేసుకు వెళ్లే, అవి కొమ్మలతో పొడవడానికి వచ్చాయ్. ఆ వాడి కొమ్మలు తుపాకులై పేలాయ్. ఈ ఉద్యాన వనానికి ముళ్ళకంచే వెయ్యలేదని ఈ దేశస్థులు గ్రహించారు. గడ్డిమేయడానికి కాకండా పున్యావవసాన్ని కుమ్మి పాడుచేయడానికే యీ పశువుల మందలు, కావాలని పొరుగు దేశస్థులచే విడిచిపెట్టబడినవని యీ దేశస్థులు బోలుచున్నారు.

ఇలాంటి సుందర సీమలు వాళ్ళ రాజ్యంలో వుంటే ?

“ఓ మిత్రదా ! ఇది నీకు న్యాయమా ? ” అని దేశ ప్రజలంతా ప్రశ్నిస్తే—

“అదే మూకు తెలిదు—మూకు తెలిదు. మీ పశువులే పాడు చేసుకున్నాయ్. ” అన్నారు.

అంధ్రప్రదేశ్

5-5

ఉన్న కొది తీగతో ముళ్ళకంచే వెయ్యడానికి ప్రయత్నిస్తుంటే తెల్లవారే సరికి వేసిందంటా వూడపికి వుంది.

“ ఇలా వూడపికటం న్యాయమా మిత్రదా ” అని అడిగితే—

“ మా జాగాలో వేస్తే వూడపికటం వుంటామా ? ” అన్నారు.

ఈ జవాబుతో యీ దేశ ప్రజలంతా దిగ్రాప్తి చెంది “ ఇది మీ జాగాయెలా ? ” అన్నారు.

“ అది మా జాగాయే. మీరు వేసిన పున్యావవసంలో మూడోవంతు మా జాగా—మా జాగా మూడు వదిలేసి మీ జాగాలో కంచే వేసుకొండి. ”

“ కావలిస్తే మీదన్న జాగా మూడేనని అధికారిని చూపిస్తాం. ఒక పెద్ద మనిషి దగ్గర పెడదాం. ”

పొరుగు దేశస్థుడు నవ్వి ఇలా దబాయించి యెందరి జాగా కలుపుకుంటా వన్నాడు.

‘ఆ కరువాత పున్యావవసంలోనికి పికారుకు మనుషుల్ని కాదు తుపాకి కొమ్మలున్న పశువుల్ని పంపించాడు. ■ పశువులు రానురాను లోనికి చొచ్చుకొనిపోయి అందమైన పూలమొక్కలను కొమ్మలతో ద్వంసం చేస్తున్నాయ్. ఆ యెద్దులను తరమడానికి వీళ్ళ యెద్దులను పంపిస్తే రెండూ వీళ్ళ జాగా మీదే పోతూడి, వీళ్ళ యిన్నాళ్ళు యెండనక వాననక, చలిసి ఆకలిసి మరచి ఆకతో సృష్టించిన యీ మనోహరమైన పూలతోట సింహారణంగా మట్టి పాటోతుందని ఒర్పుతో, బాధతో మళ్ళీ బ్రతిమాలారు.

ఈ శాంతి ప్రతిపాదనలు వీళ్ళ పిరికితనానికి చిహ్నంగా తీసుకుని, ఆ పొరుగు దేశస్థుడు అవమానకరమైన భాషలో ఆవేశంతో మాటాడి నవాయిచేసాడు. రాయబారానికి వెళ్లిన వ్యక్తులు యింకా తిరిగిరాకుండానే ప్రచ్ఛన్నయ్యదాన్ని. పెద్దపెట్టిన జరిగే పోరాటంగా మార్చాడు.

ఈ పొంచియెగిరిన యీ చిరుతపులి గెంతుకు యీ దేశం తట్టుకోలేకపోయింది. దేశం యుద్ధానికి సంసిద్ధంగా లేదు. ప్రజలు శాంతియుత జీవనానికి అలవాటు పడిపోయారు. హింసను నిత్య

జీవితం నించి తొలిగించడానికీ ప్రయత్నిస్తున్నామని సూర్యతో కూడుకున్న యుద్ధం చెయ్యడానికీ తొలి పునస్కరించలేదు వారు కోరిన రక్తపాతాన్ని పొందువాడు ప్రేరేపిస్తే అసహాయం అదే విధంగా యెదుర్కోవటం అప్పించి యుగో గుర్తింపటం లేకపోయింది.

వీళ్ళకు కోటలులేవు. శత్రువులు అమర్చడానికి బంకర్లు లేవు. దేశగడ్డకు అవసరమైన అంగబలం లేదు. ఇవి యింద్ర జాలంతో సృష్టించబడేవికావు శత్రువు యుద్ధానికి అన్ని సన్నాహాలూ గుప్తంగా చేసుకునే, రంగంలోనికి పురికాడు. శిక్షితులైన ధారీసైన్యం, సైన్యం పోరాడానికి కావలసిన సరింజామా సమకూర్చుకున్నాడే గాని ఆ సరింజామాను వాడే మనుషుల్లో అవసరమైన అత్యు విశ్వాసంతో చరిపిదివ్వలేదు ధర్మంగా పోనిదేరానికి అత్యువుండదు. అత్యులేని ఊళ్ళంలో అత్యు విశ్వాసంగల మనుషులుండరు. తరిపిడిచ్చి తయారు చేసినా పరీక్షాపయంలో వాళ్ళు నిలువలేదు. ఏ ఒక్క దేరానికైనా అత్యు విశ్వాసం వుందని యెంచుసి డెప్తాం ఆ దేశంలో ఒక వ్యక్తికి యింకోవ్యక్తికి వుండే సమ్యక్త. అలాంటి సమ్యక్తే దైవతుల్యమైన సత్యంపై ప్రజలకు కలిగియుండుట మనిషి యెదుట వాళ్ళ తనతోపాటు బ్రతకాలనే కాంక్షను కలిగి తదనుగుణంగా సంచరించుట.

ఈ దేశం యీ అవత్సమయంలో ధర్మానికి కట్టుబడి అత్యులదైనది కాబట్టి అత్యు విశ్వాసంతో మెలగసాగింది. అత్యు విశ్వాసం గల మనుషుల పరమాత్మ అన్నట్లు వీరిలో ఒక నాయకుడు ఉద్భవించాడు. తన ధీరత్వో వుత్తేజమైన నాయకత్వంలో పరీక్షలను ఒక పెద్ద అయస్కాంతంలా అకరించాడు ఈ అయస్కాంతం ఆకరిణ యెన్నో చిన్న చిన్న అయస్కాంతాల్ని సృష్టించింది. యుద్ధం తెచ్చిన చీకటిలో అతనో చంద్రునిగా వుదయించి అతనితో బాటు చుట్టూ మెరిసే చుక్కలను సృష్టించు కున్నాడు. ఆ చంద్రుని అచిక్కల్ని తుడిచి పెట్టాలని శత్రువు యెంతో పయిత్నం చేసాడు.

వాయు, వదాతి, నౌకా దళాలతో ముందుగా రంగంలోనికి పురికిన శత్రువు వీళ్ళ దేశంలోనికి చొచ్చుకు పోసాగాడు నౌకల నించి పిరంగులను పేల్చి ఓడరేవులను మట్టిపాలు చేసాడు ఆకాశం మీదవించి బాంబుల పరాన్ని కురిపించి, వీళ్ళ కట్టుకున్న కారానాలూ, కళా కేంద్రాలు, రహదారులూ అన్నీ నేల మట్టం చేసి, పదాలి దళంతో శత్రువు ముందుకు సాగిపోతున్నాడు. మానవత్వంపై ప్రేమానురాగాలు చూపించాలని వందలాది సంవత్సరాలు చాటిన దేవాలయాలు నేలమట్టమౌతున్నాయి. కళాకారులు జీవిత కాలం చేసిన సూహ, దృఢమైన మనస్సుతో చెక్కిన శిల్పాలు పిండి అయ్యాయి. కట్టడాల్లో యింకా పచ్చిగా వున్న వేలకొద్దీ పని వాళ్ళ చెమటను కొద్ది క్షణాల్లో మంటల్లో ఆలిరి చేసారు ఎంతెంత విరిగి రక్తంతో కలుపితమైన ప్రవాహంలో కూలి పోతున్నాడో.

ఆ పరిపాలకుని ఒక్క సన్యాసురహస్తం మారజాయుధాలతో పేలాది హస్తాలై యొక్కడవడే ఆక్కడ పడి భస్మం చేస్తోంది.

అదిగో ముందు శత్రుమౌనన్నాడు. కోట్లకొలది బాహాయం విలువచేసే ప్రజల లెట్టి బూడిదై పోతోంది. ఈ దేశంలో కొట్టనేతులు లేని వికలంగులు యీ యుద్ధంవల్ల రోజు రోజునా వేల సంఖ్యలో పెగుగుచున్నారు. పేలాది సైనికులే కాకుండా అక్షలాది సామాన్యప్రజ చనిపోతున్నారు. ఆకలి, రోగాలు పెరిగిపోతున్నాయి.

ఇంత భీభత్సం జరిగినా యీ దేశంకా రజాం వూబిలో పడి మునగలేదు. తూలుయానే మళ్ళీ కాళ్ళు నిలదొక్కు కుంటోంది ఎదరగా గట్టి జాగామాని కొలు పెట్తోంది. పీలురేకపోత వెనుకకు ఒక అడుగు వేస్తోంది ఒకసారి వసుకుకు ఒక అడుగు పేసాక రెండోసారి ముందుకు రెండడుగులు వేస్తోంది. దీనికి కారణం యీ దేశప్రజల్లో బుత్తుదుచూపిన కృతఘృత. వెనుకపోతూ ప్రాణాలను తగిందే సటుదలను సృష్టించింది. అపట్టుదల పీరత్వ మైంది ఈ పీరత్వమనే బంగారు పల్లానికి గోడలా ధర్మమే పోటీకైనా జయిస్తుందన్న విశ్వాసం అందగానిల్చింది. ఆ విశ్వాసమే నాళ్ళను చీకటిలో వెలుగును చూగనిచ్చింది. పోరాడేగుండె నిబ్బరాన్నిచ్చింది. ఇలా వచ్చినదైర్ఘ్యంట్టే ఓర్పుతో, ఆశతో భమ మాతృదూమిలో ప్రతి ఒక్క అంగుళం కోసం హోదాహోరి పోరాడారు. అది ఒక జాతి పురుషులాంటి దృఢ సంకల్పానికి యింకో జాతి గాలి బుడగలాంటి దురాశకూ సంఘర్షణ ఎగిరే గాలిబుడగకు విసిరే సూదులు తగలకపోయినా యెప్పటికైనా అది దిగువకు ఎగవారిపోతుంది

శత్రు సైన్యాలకూ ఒక మనసేకాదు హృదయందూడావుంది ఇన్నాళ్ళూ హృదయస్పందన వాళ్ళ చెవులకు పినిపించేదు. అన్నీ పజయాలే కాంక్షించిన వాళ్ళు, ఒక్కనోట పరాధయంలో గడగడలాడారు అప్పుడు తొలిసారి వారి హృదయస్పందన వాళ్ళకు వినిపించింది. అన్నదగను అరించేసుకుంటే యెన్నెన్నో ప్రజలు యంటాయ్. ఇదివరకు వాళ్ళలో పాప పంకిలమైన కోర్కెలు వుదయించినంత వరగా వాళ్ళతుపాకులు పేలి భీభత్సంచేశాయ్. ఇప్పుడు అటునింటి పేలిన దుపారులవలన వచ్చిన వారిని చూడగానే శత్రువులలోనూ శృణాన వైరాగ్యం వచ్చింది. అనుమన్నట్లు జరిగే అపకాళం కానరావీగానే శత్రు సైనికుల్లో అంజడి ప్రారంభమైంది వాళ్ళ యుద్ధపరికరాలు పచ్చివాళ్ళ చేతుల్లో రాళ్ళలామారాయ్. ఆ యుద్ధ పన్నాగాలు తమపై శామే వేసుకున్న పన్నాగాలయ్యాయ్ ఒక విధానంతో కొంత యుద్ధ మొచ్చిస్తూ అయ్యాయి వాడిగానే తిరిగి అంత సగురువీడే ఆదనాలు సన్నగిలాయ్ రాసురాను సరైన అహంకం బట్టానువారా గొర్రుగపోగానే వాళ్ళ ప్రధుర్యంపై వాళ్ళకే జగున్న జనించింది. బహుళ భమ గుటుంజాలగతి యింతకంటే అభ్యాస్యంగా సుంతుందన్న అనుమానం వాళ్ళను పిరికివాళ్ళను చేసింది. వాళ్ళగురించి వాళ్ళ యజనూని చెప్పేచూటల యందు సమ్మతంపోయింది. వీళ్ళందరికీపున్న ప్రయోజనం ఒకటే. అది ఒక దేశాన్ని దోచుకుని పోలించుటమని. అది ఒక సుకృతమైన పనికాదు. ఒక మంచి కలపుకాదు. దానికి త్యాగం అధరేదు ఈ దేశమలకు అటువంటి చెరు కలపులు లేవు. దేశాన్ని తమ త్యాగంతో రక్షించుకున్నాడు.

శ్రీమంతు చివరకు గలాయును చిత్తగించెడు, యున్నది పది సమాప్తి అయ్యుంది. కానీ యీ దేశంలో ఎగిరింది మూడిద వేలాది ప్రజల హాహాకారము. దేశమంతా కష్టములకు లక్షల లాంగుల వేదనలు, తలులేని గిట్టలు, కిలము బోగొట్టునైన తలులు, భరియలేని భార్యలు, భార్యలలేని భర్తలు-కొత్త కొరిది భవాగారంలోని భగం యిద్దానికై పోయింది. కొందరి కెగ్గిబ్రాకిన దిరులు, కోటి సహస్రల్లా-అంతా ఒక శత్రుశాసనం, ఒక పిచ్చును పట్రిలా, ఒక ప్రేమిని అగ్ని పెట్టింల, మరడు అద్భుతేష చమునునుయ్యలా పసిపించింది. ఎందుకు గలాయుల పచ్చింది దేనుదా, అని చూడ్చుకున్నాడు ప్రజ.

సంపత్తురాలు చిత్తిబోయాయ్. రజదేవు శరీరంతా కండలు కుళ్ళినా, యెముకలు విరిగినా, ముసల వాడు చిచ్చినా, అర్థ వాపలేదు-చాచదు. ఆ అగ్ని మళ్ళీ లవ రూపులో పుట్టింది.

ఆ ఎలలంగుల పిల్లల సరి. ఆ లక్షలాది చివులకు రాల్చిన ఎన్నెరు హిన్నులో యింకిపోయింది, అకన్నెరుకొచ్చిన మనుషులూ హిన్నుయ్యదు. దేశరక్షణకై అనువులర్పించిన ఆ లక్షలాది మనుషులు దేశంలో యంతవరకూ పుట్టిగిట్టిన వాళ్ళలో ఒక లక్షవందలై నాలేదు. ఆ బూడిదపై కొత్త శిల్పాలు, కొంగ్రొత్తరీతు లతో భవనాలు, కొత్తకారానాలు, పరిశ్రమలూ, దేవాలయాలు, లన్నీ రాచురానులేచాయ్. ఈ స్వేచ్ఛావాలావరణంలో వేసుకున్న ముక్కుపింప మధ్య ఒక చక్కని సాంఘికవ్యవస్థ లది వుద్యాన- పనలలా పెద్దల్లుతోంది

కొన్ని పెందల యేక చిరువాళ ఆ యుద్ధంపై ఆనాటి చరిత్రకారులూ బాధలు, కన్నీరు, కష్టాలం-యివేమీ పరిత్ర కెక్కివు. ఒకప్పుడు చరిత్రకెక్కినా ఆ ఘట్టాలు చదివి మరిచి పోశారు. కానీ అయుద్ధంనేర్చిన గుణభూతం చరిత్రలో చిరిస్తాయిగానిల్చి, తరతరాలకు పుత్రేశాన్ని కలిగిస్తుంది

ప్రధానమంత్రి కరువు సహాయకనిధికి ఉదారంగా చూడండి.

ఇప్పుడే
మీ సహాయం
అవసరం

“మనమందరమూ ఒకే జాతికి చెందినవారము. మనమంతా ఒకే ప్రజ. మీహారు, ఉత్తరప్రదేశ్, బీహారు ఆనావృష్టి ప్రాంతాలలో పచ్చిన అపద యావద్భారతదేశానికే వచ్చిన అపద. మనమంతా కలిసి ఆనావృష్టి పరిస్థితుల్ని ఎదుర్కొనాలి. కష్టసుఖాలను మన మంతా కలిసి పంచుకోవాలి. ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుకు మనం ఐక్యంగా కృషిచేయాలి.”

వర్ధాన మంత్రి

పెంశాలను సగదు రూపంలోకాని, వస్తురూపంలోకాని

వర్ధాన మంత్రి కరువు సహాయకనిధి
క్యాబినెట్ సెక్రటరీయట్, రాష్ట్రపతిభవన్, న్యూఢిల్లీ-4 ఉప ఎంపండి.

ప్రీతిప సంతకము

ప్రీతి అనగానే సలు విధాల వ్యక్తులకు పలువిధాల మూర్తి గోచరింపవచ్చు. కొందరికి ప్రణవస్వరూపిణిగా ప్రీతిమూర్తి కనులముందు గాన్పడవచ్చు. ముక్కోటి దేవతలు ప్రసక్తి, అమ్మా! శాంతి! అనురుదనుమాడి మమ్ముల గాపాడవమ్మా, అని వేడుకోబడిన రోజున సగభాగమై వెలయు చేతి గోచరింపనూవచ్చు. అలనాడు హిమగిరి తనయ అవర్ణయై ఘోరతపమొనర్చి, మహానిహింసించిన ప్రణవ మూర్తి గాన్పించనూవచ్చును.

ప్రీతి శక్తి స్వరూపిణి గనుక, ఆమె మహిషాసుర మర్దనియై రక్కసుని పీచు మడచి, ప్రళయ స్వరూపిణియై నిలచిన రాజ రాజేశ్వరి, చాముండిక దృగ్గోచరింపవచ్చు కొందరికి.

మరికొందరికి ప్రీతి ముగ్ధమోహన ప్రణయసుందరిగా, అందాలగుమ్మగా, ఆటబొమ్మగా గన్పడవచ్చు. ఏది ఎటు లున్నా, ఎవరెలా భావించుకున్నా పరమాత్ముని లీలలో ప్రీతి ప్రకృతి, సృష్టిరహస్యానికి నూరుపేరు, సృష్టికర్త, శుమాది త్యాగగుణములకు పుట్టిల్లు, దాక్షిణ్యమూర్తి. ఎలాగంటా రేమా? ప్రీతి ఆకర్షణీయమైరదిగనుక ప్రకృతి, శుమాది గుణములు గలదిగనుకనే ఒక యింటపుట్టి, మరొకయింటమెట్టి, ఆ మూలన పరిసరాలను అవగాహన చేసుకుని, అలవాటుపడి, రస దాక్షిణ్య లాలిత్యంతో అచ్చటివారిని గెలిచి, తన నాథుడే దైవమని భావించి, మాతృమూర్తిగా సృష్టికార్యాన్ని సఫలం చేసి తన నాథునికై, తన చిన్నారులకై తన జీవిత సర్వ సాన్ని అంకితంచేయు ప్రీతి త్యాగమూర్తి! ఇంతగూఢార్థ యుక్తినుగు ప్రీతి జీవితము పుట్టినదాది గిట్టువరకు, సక్ర మంగా కాలచక్రంలో దొర్లితే, మూడు పువ్వులు, ఆరు కాయలుగా వుంటుంది. పెద్దలు ఎక్కడించినట్టు, బాల్య క్రమాంతరంలో తండ్రి ఆధీనంలో, యౌవనంలో భర్త

సొత్తుగా, వయోధులలో పుత్రుని రక్షణలో - యిలా అన్ని దశలలో లలాటరేఖలు శోభిల్లుతున్నంటే, ప్రీతిజీవితం స్వర్గ ధామమే! వైదశలలో ఎలా రేఖలు ఎక్రించినా ప్రీతి జీవితం సరకకూపంగా మారుతుంది.

అన్నివిధాల అదృష్టశాలినులు ఎవరో, ఎప్పుడో, ఎక్కడో (కవోలేదు. భర్త అర్ధశరీరానికి నోచుకున్న గౌరి, భర్త పక్షస్థలాన్నే గుండుట్టుకున్న సిరి, పురాణా ల్లోని, మాతాపితృలు, ప్రణయరూపిణిగా మొగల్ సామ్రాట్, పాదుషాను పరవశింపజేసి తాను మరగైనా, తాజ్ ధవళకాంతులో అచంద్రార్కం ప్రేమ చిహ్నంగావిలచి, ప్రణయ సామ్రాజ్యానికే తన నాథుని సామ్రాట్ని చేసిన పుణ్యవతి ముంతాజ్ బేగం!

అనంత అనందదోళితలో తలినడయాడే సువాసనులు లేచిపోలేదు. అయితే, అందరూ పల్లకి ఎక్కి తే మోసేవారో అన్నట్టు, కొందరు పై జెప్పిన ఎడో ఒక దశలో అదృష్టాన్ని గోల్పోయిన అభాగినులుంటారు. దేశకాల పరిస్థితులు మారుతూవుంటే సామాజిక వ్యవస్థలు, సాంఘిక విలువలు మారుతూవుంటాయి. ఈ మారే విలువలు వాటి ప్రభావము ఒక్కోసారి సంఘంలో కొందరిపై ఖిణ్ణమై కరకు మొనగల యినవగొడ్డలిలా తయారౌతవి. ఆజీవులు తమ జాటలో వేసే ప్రతి అడుగు గమనించబడి, విమర్శించబడి, నిందింప బడి, జీవితంలో విసిగివేసారి సంఘాన్ని రోసి ఎదురుతిరిగే విషమపరిస్థితులకు దోహదమిస్తుంది. పశునావస్థకు నాంది కల్పిస్తుంది.

పూర్వం యిలాంటి అభాగినులను ఆదరించేందుకు నమిష్టి కుటుంబాలు వుండేవి. నేడు వల్లె పట్టులలో కుటుం బాలలో జనాభా పెరగడం, అచట జీవితం దుర్భరం గావ డము, పొట్టచేత బట్టుకుని పట్టణ వాసాలకు తరగడము జరుగు తోంది. చీలిపోయిన ఆకుటుంబాలలో అభాగినులు, ఎవరిసొత్తు కానట్టే భావింపబడు తున్నారు. ఇలాటివారికి ఎంతో పుష కారం కావాలి. మానవులుగా మనుటకు ప్రైర్యధైర్యాలు వారికి కల్గిచేయాలి. నైతిక పథాన్ని పీడకుండా మనోబలాన్ని ప్రబోధించాలి. అమాయకపు తనంవల్లనో, ఏ వత్తిడివల్లనో పతనం చెందినవారిని మరి అధోగతికి దిగజారకండా పునరా వాస సౌకర్యాలు కల్పించి సంఘంలో వ్యక్తులుగా పునః సృష్టికరించాలి. పొడిగా నాలు మాటల్లో వ్రాసిన యీ పథకం లోతుగా ఆలోచిస్తే, ఎన్నో ప్రణాళికల ఫలితంగా వచ్చే పరిణామమే గాని, ఒక రోజులో వచ్చే మార్పు మాత్రము కాదు.

ఇట్టి అభాగినుల పుద్గరణకై ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణా లికలో పొడబాపి, ద్వితీయ ప్రణాళికలో స్థానమేర్పరచుకుంది ప్రీతి సంక్షేమశాఖ ప్రప్రథమంగా మనరాష్ట్రంలో, 1954-55 లో శ్రీమతి ధన్వంతరి రామారావు కమిటీ నివేదికననుస రించి సెంట్రల్ సోషల్ వెల్ ఫేర్ బోర్డు ఒక పథకాన్ని

తయారించి రాష్ట్రస్థాయిలో రి స్టేట్ పోలీసులు, జిల్లా స్థాయిలో జిల్లా కోర్ట్ షెల్టర్ వుండాలంటూ సిఫారసుచేస్తూ దేశం మొత్తంనుండి కొద్దిపాటి మహిళలకు సాంఘిక నైతిక సూక్తులతోపాటు వివిధ విషయములలో బహుళార్థ శిక్షణనిచ్చి వివిధ రాష్ట్రములందలి సంస్థలను జూపి, 'తీసిన్' ప్రాయంప జేసి, మహిళాజన వుత్తరణలో దిట్టలనుజేసి, వుత్తీర్ణులైన వారిని, వారిచారి మాతృభాషామానుసారముగా వివిధ రాష్ట్రము లలో నియమించి సంస్థలను స్థాపింప నేర్పాటుజేసిరి. ఇట్టి ప్లేటు హోములు 1957-58లో రాజమండ్రి, హైదరాబాదునందు 1959లో కర్నూలునందు, 1961లో తృతీయ ప్రణాళికలో మహబూబ్ నగర్ నందు స్థాపించుట జరిగినది. ఈ హోము లందు భర్తృవిహీనులు, భర్తృపరితృక్తులు, పీరేకాక ఏ పరి స్థితుల ప్రభావమువలననో నైతిక పతనముచెంది, తమ పౌర జాటునుగ్రహించుకుని తగువారి చేయూతతో తమ జీవితమును పునఃసృష్టికరించుకొన దలచినవారికి, తావు యియబడును. అట్టివారు గోల్పోయిన మానసిక, నైతిక బలమును సమ కూర్చి, అనారోగ్యానికి తగువైద్య సహాయమిస్తూ, విద్యావ కాళములు, వృత్తి విద్యావకాళములు కల్పిస్తూ వారిలో ప్రగతి కన్నడిన వెనుక రి సం॥ అనంతరము వారిని సంఘంలో జీవు లుగా పునఃప్రతిష్ఠించుట యీస్టేట్ హోముల పునీతకార్యము.

ఆదితీయ ప్రణాళికయందే స్త్రీసంక్షేమశాఖయందు సర్వీసు హోములు వుద్భవించినవి. ఆర్థిక స్థోమత లేక మాన మర్యాదల దృష్ట్యా లోలోన కుములుచూ అనేక బాధలలో కృంగి కృశించే భర్తృవిహీనులు, భర్తృపరితృక్తులు, అనాదులు అగు స్త్రీలకు, వారి పసిబిడ్డలకు కూడ ఆశ్రయముకలదు. యీసంస్థలలోవారికి విద్య, వృత్తి విద్య నేర్పి వుపాధికల్పించుకోగల స్వళక్తి రాగానే మూడుసంవత్సరములలో పునరావాసము కల్పించ బడును. ఈ హోములు రాష్ట్రమందు హైదరాబాద్, వరంగల్, అనంతపురం, కర్ణాపురం, విజయవాడలందు గలవు.

పై పేర్కొనబడిన రెండుతెగల సంస్థలందు అభాగినీ స్త్రీజనానికి తిండి, గుడ్డ, ఆశ్రయము, విద్య పునరావాసము ప్రభుత్వ బాధ్యతతో యియబడుచున్నవి. పై సంస్థలలో వివిధవృత్తివిద్యలు నేర్చుకొనుటకు అవకాశమున్నది. టైల రింగు, గాజు ఆంపూర్ తయారీ, రంగు చాక్ పీసుల తయారీ కాగితపు సంచులతయారీ, చాపల అల్లకము, ఫేము అల్లకము కాన్ పాస్ సంచులు, హోల్డర్లతయారీ, బనీస్, సాక్సుల తయారీ, దూదిబొమ్మల, చెక్కబొమ్మల తయారీ మొదలగు వృత్తి విద్యలకు నిలయములై యున్నవి. పై పేర్కొన్నవి సంస్థలు ఇవికాక వృత్తి శిక్షణా కేంద్రములలో టైపు, పార్ట్ హిండ్, కమర్షియల్ సబ్జెక్టులలో తర్ఫీదుపొంది పరీక్షలకు హాజరగుచున్నారు. ప్రస్తుతము యిట్టి సంస్థలు అనంతపురం కడప, కర్నూలు, ఏలూరు, శ్రీకాకుళం, హైదరాబాదు, వరంగల్ లందుగలవు.

ఈ శాఖ ప్రత్యేకించిన కొన్ని స్కీములలో బ్లాకులలో, పట్నాలలో కుట్టు నేర్పించు కేంద్రాలు వున్నవి. ఈ

కేంద్రాలలో కుట్టు నేర్చుకొని తద్వారా స్వల్పకేంద్ర వాండు స్త్రీలు వుద్యోగాలకై అద్దులు కాజీపొయినా, యింటికి కావలసిన దుస్తులను తామే కుట్టుకునేంతటి సమర్థులుగా తయారౌతున్నారు. ఇపుడు జిల్లా స్థాయిలో రెండు కుట్టు కేంద్రాలు స్థాపించ బడినవి. ఒకటి సికింద్రాబాదులో మరొకటి కడపలోను గలవు.

శాఖనందలి సంస్థలద్వారా మాత్రమే కాకుండా విద్య సభ్యసంపలేనివారు, వయసుమీరినవారగు పల్లె స్త్రీలకు, నిరాధారులైనవారలకు ఒక్కొక్కరికి 200 రూ. నుండి 250 ల వరకు ధనము మంజూరు చేయబడుటచే అట్టివారు వారి అర్హతనుబట్టి బట్టుమిషన్ గాని, గేటనుగాని కొని భీమ నదిపు కుంటారు.

స్త్రీ సంక్షేమానికి శిశు సంక్షేమానికి, అనుబంధమున్నది. అదేకాక శిశుసంక్షేమములేక సంఘ సంక్షేమమే కూన్యము. కారణము! నేటి పసివారే రేపటిపౌరులు! పాపాయి ప్రపంచంలోకి రాకముందు 40 వారాలపాటు మాతృగర్భంలో దినదిన వృద్ధిగాంచుతూ తన జనని రక్తాన్ని పంచుకుని, తన చిన్నారి చిద్విలాసంతో తనతల్లిని పూహాగానంలో తేలి ఆడి స్తాడు. నిర్జీతకాలంలో నిర్దాక్షిణ్యంగా, స్వార్థానికి చిహ్న మన్నట్లుగా, యిన్నాళ్లు పౌరాణప్రదంగా తనలో యిముడ్చు కని కాపాడిన మాతృదేవిలో భూకంపం పోలిన కంపనాన్ని కల్గించి జననమందడం జరుగుతుంది. అందుకే "జననీ, జన్మ భూమిశ్చ స్వర్గాదపి గరియసి" అని కోవిదుల వార్తలం ఆవేశలో పడ్డ వేదన, పసిపాపాయి అమ్మా! అంటూ తన కెవ్వరో నేర్పించినట్లు, ఆపరమాత్మ ప్రబోధంతో కెవ్వమన గానే మాతృహృదయం వుప్పొంగి పోతుంది. మెత్తని పొత్తిళ్లలోకి తీసుకుని, అమందానందము నొందుతూ పొంగి పొరలే చిహ్నమైన ప్రత్యమిచ్చి కాపాడుతుంది. ఆపొత్తిళ్లలో, ఆ హస్తాలలో, ఆ వెచ్చని స్పర్శలోకల సౌఖ్యం, ఆ భద్రత చూరగొన్న శిశువు తన తల్లే తనకు శ్రీరామరక్ష అను కుంటాడు. ఇట్టి రక్ష, భద్రత తల్లిదండ్రులనుండి. ఆ శిశువు పెరిగి పెద్దై తానొక వ్యక్తిననే పూహ వచ్చేవరకూ వుండాలి.

ఎంత పెద్ద ప్రావైనా మొదట చిన్న మొలకగానే వుడు తుంది. శిశువు వుట్టగనే జాతి, తెగ, మతం యిలాటి భేదాలు తెలియవుకదా! బిడ్డ పెరుగుతూ తన తల్లిదండ్రులనీ, తన యిల్లనీ, గ్రామమనీ యిలా తెలుసుకుంటూ పోతాడు. ఈ విషయాలు తన తల్లిదండ్రులవల్ల, పరిసరాలవల్ల తెలుసు కుంటాడు. కాని యిలా తల్లిదండ్రుల ప్రేమకు నోమకొనని ధూళి పుష్పాలను బోలిన బిడ్డలు, యిరువురి ప్రేమలో ఏ ఒకరి ప్రేమగాని లోపించిన బిడ్డలలో ఒక విధమైన మానసిక వ్యధ గోచరించడం గమనార్హం. మాతాపితల నెరుగని భారత కర్ణుడు యీ కోపకు చెందినవాడు. అష్టైశ్వర్యాలు వున్నా, అంగరాజ్యాన్ని పాలించినా తీరని మానసిక బాధ ననుభవించిన దైన్యజీవి. మొక్కవోని శార్యము గలవాడుగాని మానసికంగా

అండ్ డిప్యూటీ అండ్ సీనియర్ జడ్జి సుబ్బారావు గారు వలూ, అన్ని బంధులూ పుణ్యం పుణ్యం అని తోచుకోవాలి.

కావున తెలియజేయవలసినది బిడ్డలకు రక్షణ, ఫీడ్ బ్యాక్ మరియు అని వారి తల్లియవచ్చులాగా ఆల్టిమిటం, సోషల్ రిలీజ్ బిడ్డలకు ఎంతైనా అవసరం. ఇట్టి ఫీడ్ బ్యాక్ మరియు బిడ్డలకు వెంచరింగ్ మరియు వారిలో నిరూపించి, నిష్పాపం పొందాలి. డిజిటల్ రిజిస్ట్రార్ చట్టం అనే థింగ్ రిలీజ్ వ్యక్తులుగా రిజిస్ట్రార్లకు రిమిట్ అనే సందేహము లేదు వారిని పట్టించి మార్గాలకు మించి సరిదిద్దాలి. బిడ్డలకు ప్రభుత్వానికి కూడా పుణ్యం కావున పిల్లల ఆర్గనైజ్, మ్యాగిస్ట్రేట్, బి.కాన. కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించి బిడ్డలకు ఇచ్చే అని అని ప్రాయం లింగులని. సాధించవలసిన లక్ష్యం ఇది! UNICEF రెండు దశాబ్దాలుగా కృషి చేస్తూన్నారు. పిల్లలు చక్కని సామాజికంగా పరిగెత్తే, వారు ప్రభుత్వంపై పెరిగి పెద్ద వారై విశ్వసనీయత దూత, అమరజీవి జవహర్ నెహ్రూ కు కలలను పండిస్తారు.

సరే నీకి యీనాడు సీర్యవన మక్కరలేదు. సమగ్రము, సమైక్యము అయిన ప్రగతికి దోహదం కల్గిచేయడమే సంతోషం లక్ష్యం. అర్థికంగా వెనుకబడ్డ వరగవర్గాలలోని పిల్లలకు యుక్తావసరాలన్నీ లోపిస్తాయి. తల్లిదండ్రులు బాలలకు రిజిస్ట్రార్లకు పనిలోకి వెళ్ళినప్పుడు బిడ్డలను చూచుకునేవారు లేకపోవడము యీ బిడ్డలు దురలవాట్లు చేట్టుకోవడము జరుగుతున్నది ఇలాటివారు పెరిగి పెద్ద వారై నపుడు కూడా సహజంగా తప్పు త్రోవనే వెదుకుతారు. అర్థికంగా పురోగమించిన వారి బిడ్డలు సాటివారిని తమ సమానులుగా భావించక పై అంతస్తువారమనే అహముతో పుంటారు. ఇలాటి భేదాలను తొలగించాలనే అకౌంట్లోనే స్త్రీ సంక్షేమశాఖ 35 శిశు విహారముల నెలకొల్పింది. ఈ సంస్థలలో 5, 10 సం॥ లోపు వయసుగల బిడ్డల ఆల్టిమిటం పనికిపోయినప్పుడు చూచుకునేందుకు ఏర్పాట్లు చేయబడినవి. పసిపాపలకు పాల్, ఎడపిల్లలకు భోజనము, సిద్రించుటకు ఊయలలు, అడుకొనుటకై ఆట వస్తువులు, స్నానాది వసతులు, దుస్తులతో సహా అనే ఏర్పాట్లు చేయబడినవి.

అర్థిక స్తోమత లేనివారల బిడ్డలకు విరామ కాలంలో దురభ్యాసాలకు లోనుగాకుండా, వినోద వికాస కార్యక్రమాల ద్వారా ఆరోగ్యాన్ని, నడవడికను తీర్చిదిద్దేందుకు

జాల విహారాలనే సంస్థలు నడుప బడుతున్నాయి. UNICEF, CARE లాటిసంస్థలు పై 28 సంస్థలకు తేలిక ఫలపంక నడుపా యొక్క పనిస్తున్నాయి.

ఇవి కాక జిల్లాలో రెండు చొప్పున జాలజాలాలను వసతి గృహాలు పై శాఖ అధ్వర్యంలో నడుపబడు తున్నాయి. పీనిలో అర్థికంగా, సాంఘికంగా లోటుబడిన జాతులపై 10 సం॥ లోపు వరకు, జాలకలయితే 18 సం॥ లోపు వరకు విద్యా బుద్ధులతో వృద్ధి చెందుతారు. ఈ సంస్థలు యీ క్రింది మార్గదర్శన ఫలములతో నన్నవి.

శ్రీకాకుళం, పశ్చిమ, భీమునిపట్నం, రాజమండ్రి, అనకాపల్లి, అడ్డతీగెల, పాణ్యం, నూజివీడు, మచిలీపట్నం, గుంటూరు, బాపట్ల, నెల్లూరు, గూడూరు, మదనపల్లి, కాళహస్తి, పెద్దపాడు, హిందూపురం, ధర్మవరం, కడప, సిద్ధవటం, హైదరాబాద్, వికారాబాద్, వరంగల్, జన్ గాం, విజాంబాద్, కామారెడ్డి, అలాబాద్, పటన్ చెరు, సిద్దిపేట, భువనం, శ్రీరాచలం, నల్గొండ, భువనగిరి, కరీంనగర్, జగత్కల్ నహబూబ్ నగర్.

జాల సదనాలలోని జాల జాలకలకు తిండి, గుడ్డ, విద్య పుస్తకాది పరికరాలు పుచితముగా యాయబడి బడికి పంపించి విద్య నేర్పించుట జరుగుచున్నది. తల్లిదండ్రులు ఈ గాని, తల్లిగాని తండ్రిగాని మరే పోషకులుగానిలేని జాల జాలకలకు అర్థికముగా వెనుకబడిన వారికి యీ సదనములలో చేరుటకు అర్హతగలదు. ఈ సం॥జాల సదనమందలి ఒక పిద్యార్థిని లో చేరినది.

ఇట్టి సంస్థలు ప్రస్తుత సాంఘిక పరిస్థితుల దృష్ట్యా యింకా ఎన్నెన్నో అవసరం. సమానావకాశాలు ఏర్పడిన నాడే యీర్వా. జగుప్సలకు తావులేని విశ్వ సౌభాతృత్వం పసితనం నుండే పెంపొందే సదవకాశం గలదు. అప్పుడు భావి భారత పౌరులగు నేటి జాల జాలకలు విశ్వ శాంతి సౌధము నకు పునాదులగుటకు సందేహమే లేదు. నవనవోన్మేషముగు పారిజాతాలు పరిమళించే ఆ సందన వనంలో విహరించేది వారేగా!!!

ఈ శాఖ గ్రామ స్థాయిలో, జాక్, జిల్లా, మండల, రాష్ట్ర స్థాయిలలో దేశకాల పరిస్థితుల ప్రవాహంలో ఝుకీ తుల్య వేగంతో వయనిస్తూ, మహత్తర ఆశయాలను అందుకోవాలని సర్వతోముఖ కృషి చేస్తూ, ముందుకు సాగుతూ పుంది.

మన రైల్వేలు-స్వయంసమృద్ధి సాధన

జి. డి. ఖండేల్ వాల్

రైల్వే బోర్డు అధ్యక్షుడు

ఈనాడు మన రైల్వేలు అవిరితో నడిచే ఇంజన్లు, ప్రయాణీకుల పెట్టెలు, సరకులను వేసే వాగన్లు, రైలు పట్టాలవంటి సామగ్రి, సిగ్నలింగ్ పరికరాలవంటి వాటి విషయంలో స్వయంసమృద్ధిని సాధించాయి. అంతే కాదు యీ సరకు సామగ్రిలను కొన్ని విదేశాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నామటా.

ప్రయాణీకుల, సరకుల రాకపోకల రద్దీ వివరీతంగా పెరిగి పోగలవని రైల్వేల నిర్వాహకులు ముందుగానే గ్రహించారు. అభివృద్ధి సాధన స్థాయిని పెంపొందించడంలో తమకుగాతాము నిర్వహించవలసిన ప్రముఖ పాత్రను సైతం వారు విస్మరించలేదు. మనకు అవసరమయ్యే సరకు సామగ్రిలలో దాదాపుగా అన్నిటిని మన దేశంలోనే తయారు చేసుకునే స్తోమకము. అందుకు కావలసిన సాంకేతిక నిపుణులూ సమకూర్చుకునేందుకూ, ప్రోత్సహించేందుకూ అనువయన విధానాన్ని రూపొందించారు.

భారత దేశంలో రైల్వేలు సాధించగలిగిన అభివృద్ధి అంతటిలోకి స్వయం సమృద్ధిని సాధించే విషయంలో జరిగిన కృషిని చూపగలిగిన ప్రగతిని ప్రధానంగా చెప్పకోవలసి ఉంటుంది. మన రైల్వేల చరిత్రలో సువర్ణాధ్యాయంగానే దీనిని పరిగణించవచ్చు కూడ. ఒకానొకప్పుడు రైల్వేలు, అవసరమయిన ప్రతిదానికి దిగుమతులపైనే పూర్తిగా ఆధారపడవలసివస్తూండేది. అలాంటిది ఇప్పుడు పరిస్థితి బాగా మారిపోయింది. అవసరమయిన సరకుసామగ్రిలలో చాలా పాళ్ళుగాం యిక్కడ మనదేశంలోనే తయారు చేసుకోగలుగుతున్నాము. అంతేకాదు, చెప్పకోతగినంతగా ఎగుమతి చేసే అవకాశాలను సైతం ఎక్కువ చేసుకుంటున్నాము. రైల్వేల నిర్వాహకులు ముందు చూపుతో, దేశశ్రేయస్సు దృష్ట్యా పాటుబడటమే ఇందుకు కారణం.

ఈనాడు మన రైల్వేలు అవిరితో నడిచే ఇంజన్లు ప్రియాణీకుల పెట్టెలు, సరకులను వేసే వాగన్లు, రైలు పట్టాలవంటి సామగ్రి, సిగ్నలింగ్ పరికరాలు వంటి వాటి విషయంలో స్వయం సమృద్ధిని సాధించాయి. అంతేకాదు, ఈ యీ సరకు సామగ్రిలను కొన్ని విదేశాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నామటా. ప్రత్యేకమయిన ఉక్కుతో తయారుచేసిన జనలొకొద్ది సరకులను మాత్రమే ఇప్పటికి దిగుమతి చేసుకుంటున్నాము. అయితే ఈ లోటును సైతం స్వరత్వరగా తీర్చేందుకు కృషి జరుగుతుంది.

1947లో మనకు స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించే సమయానికి, మన రైల్వేలు బహు అధ్యాన్నస్థితిలో ఉన్నాయి. రెండవ ప్రపంచయుద్ధం మూలాన రైల్వేల అస్తిపాస్తులకు ఎంతో నష్టం చాటిల్లింది. దరిమిలా దేశ విభజన ఫలితంగా మన రైల్వే వ్యవస్థ మరింత దెబ్బతిన్నది. అయితే ఆ వెంటనే రైల్వేలవారు దీక్షగా పూనుకుని, ఎన్నో కుగ్రావో జరగవలసివున్న మరమ్మతులు జరిపించడానికి, పాడై పోయిన వాటి బదులు కొత్తవి సమకూర్చడానికి కాక, ఉత్తరోత్తరా అవసరమయ్యే సరకు సామగ్రిలను ఇక్కడ మన దేశంలోనే తయారు చేసుకునేందుకుకూడ సమగ్రమైన ప్రణాళికలను రూపొందించుకుని పనికి ఉపక్రమించారు.

స్వయం సమృద్ధిని సాధించే సందర్భంలో ముందుగా దృష్టిని ఇంజన్లు, రైలు పెట్టెలు, వాగన్ల వైపు మళ్లించడమే అయింది. బ్లాడ్ గేట్ రైల్వేను లాగేందుకు అవసరమయిన అవిరి ఇంజన్లను తయారు చేయడానికిగాను చిత్తరంజన్ రైలింజన్ల కర్మాగారాన్ని 1950లో నెలకొల్పడం జరిగింది. ప్రమేదా ఈ కర్మాగారం ఆసియా మొత్తం మీదనే ఖ్యాతి గడించింది. విద్యుచ్ఛక్తితో నడిచే ఇంజన్లు కూడా ఇప్పుడు అక్కడ తయారవుతున్నాయి. ఇప్పటికి, అవిరితో నడిచే ఇంజన్లు 2000, ఎలక్ట్రిక్ ఇంజన్లు 101 ఈ కర్మాగారంలో తయారయ్యాయి.

ప్రణాళికాబద్ధంగా, దేశంలో ప్రగతి సాధనకు బాగా పెద్ద ఎత్తున 1950-51 నుంచి కృషి మొదలవడం మూలాన త్వరితగతిన ఆర్థికాభ్యున్నతిని సాధించడమూ, తత్ఫలితంగా

రైల్వే రాకపోకల రద్దీ ఆనాటి కొనాడు పెరుగుతున్నది. ఈ పెరుగుతున్న అవసరాలు తీర్చడానికి గాను సాధ్యమయినంత పాళ్ళుగా, రైల్వేను, డీసెల్ ఇంజన్లతోను, ఎలక్ట్రిక్ ఇంజన్లతోను నడపాలని సంకల్పించారు. ఇందుకు సుగుణంగానే, చిత్తరంజన్ కర్మాగారంలో అవిరితో నడిచే ఇంజన్ల తయారీని క్రమంగా తగ్గిస్తూ, 1970-71వ సంవత్సరం వచ్చే వరకి, ఎక్స్ ప్రిక్ ఇంజన్లు సాలీనా 150 దాకా తయారయ్యేట్లు చూడాలని నిర్ణయించారు. ఆ ప్రకారమే సని సాగుతున్నది.

డి సెల్ గేట్లు ఇంజనీరింగు వారసునిలోని కర్మాగారంలో ఏర్పాటుచేయబడ్డాయి. ఏర్పాటుయిన 1963 లోనే అయినా ఈ కర్మాగారంలో ఇప్పటికప్పుడే ఒక పందెంపై చిలుకు ఇంజనీరింగు వారసునిగా ఉంది. ఈ ఇంజనీరింగులో ఉపయోగించిన ఖాగాలు చాలావరకు ఈ కర్మాగారంలో స్వయంగా తయారు చేసినవే. ఇక్కడ తయారుచేసిన ఇంజనీరింగులో మారడం ఈ సంవత్సరం లాసరిలో జరుగబోతోంది. దాని తయారీకి ఉపయోగించిన సామగ్రిలో 50 శాతం మన దేశంలో తయారుచేసినవే.

ఇక, మీటర్ గేట్ రైల్వేకు వసరయిన ఆవిరి ఇంజనీరింగు పాఠశాల రంగంలోని కర్మాగారాలలో తయారు అవుతున్నాయి. ముండవ ప్రదేశానికి కాలంలో 320 ఇలాంటి ఇంజనీరు తయారు చేసి ఆయా కర్మాగారాల వారు, రైల్వేలకు అందజేశారు. రైల్వేల వారు బేరం ఇచ్చిన మరో 200 ఇంజనీరు తయారు అవుతున్నాయి. మీటర్ గేట్, నేరో గేట్ మార్గాలలో నడిచే డి సెల్ ఇంజనీరు, వారణాసి, చిత్తరంజన్ కర్మాగారాలలోని రైల్వే కార్పొరేషన్ వద్ద ఒకదానిలో తయారు చేసేందుకు పూనుకోవాలని ఆలోచన. ఓడరేవులలోనూ, ఉక్కు కర్మాగారాలు ఇంకా కొన్ని ఇతర పరిశ్రమలలోనూ ఉపయోగించే డి సెల్ ఇంజనీరు నైతం సమకూర్చేందుకు రైల్వేలవారిప్పుడు పూనుకున్నారు.

ప్రయాణికుల పెట్టెలనూ, సరుకులు చేరవేసే వాగ్లనూ తయారు చేసుకోవడంలో మన రైల్వేలు సాధించిన ఫలితాలు మరి గణనీయమైనవి. ప్రయాణికుల పెట్టెలను, పెరంబూరులోని రైలు పెట్టెల ఫ్యాక్టరీలోనూ, బెంగళూరులో ఉన్న భారత్ ఎర్త్ మూవర్స్ లిమిటెడ్ తాలూకు రైలు పెట్టెల విభాగంలోనూ, కలకత్తాలో ఒకానొక ప్రయివేటు కంపెనీలోనూ తయారు చేస్తున్నారు. రైల్వేలకు సంబంధించిన కొన్ని కార్పొరేషన్లలో కూడా, కొన్ని రకాల పెట్టెలు తయారువుతున్నాయి.

పెరంబూరులోని కర్మాగారానికి 1956 లో ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. ప్రపంచం మొత్తంమీద ఆ రకానికి చెందిన పెద్ద కర్మాగారాలలో ఒకటిగా తయారయింది. ఇక్కడ ఇంతవరకూ అయిదువేల పెట్టెలు తయారుచేసాయి. వాటిలో 3000 పై చిలుకు పెట్టెలకు, లోపల బల్లలు, దీపాలు, పంకాలువంటి హంగులన్నీటిని అమర్చడమయింది. బ్రాడ్ గేట్ మార్గాలలో నడిచే మూడవ తరగతి పెట్టె ఒకటి తయారు చేయడానికి 1956-57 లో 1,77,000 రూపాయలు ఖర్చయ్యేవి. అలాంటిది ఇప్పుడు, ఆ ఖర్చును 80,000 రూపాయలకు తగ్గించగలిగిపోయింది. ఇప్పుడిప్పుడిక, ప్రయాణికులలో పాటు సామాన్లు చేరవేసే రకం పెట్టెలనూ, బేర్క్ చేస్తూ, నిద్రపోయేందుకు ప్రత్యేక సదుపాయాలుగల పెట్టెలనూ, ఒకటి, మూడు తరగతులు రెండూ కలిపి ఉన్న పెట్టెలనూ, ఎయిర్ కండిషన్ చేసిన వాటినికూడా తయారు చేస్తున్నారు.

ఎలక్ట్రిక్ రైల్వేకు ఉపయోగించే 400 పై చిలుకు పెట్టెలను కూడా ఈ కర్మాగారంలో నిర్మించారు. మీటర్ గేట్ డి సెల్ రైలుకార్లు నిర్మించేందుకు నైతం పూనుకున్నారు.

సరుకులను చేరవేసే వాగ్లను, సాలీనా 40 వేలకు పైగా నిర్మించే స్ట్రోమతను సంపాదించగలిగాము ఇప్పుడు. వాగ్ల తయారీని చాలావరకూ ప్రయివేటు రంగంలోని కర్మాగారాలే చూస్తున్నాయి.

రైల్వేలకు కావలసిన మూలముల రకం సిగ్నలింగ్ పరికరాలన్నీ ఇప్పుడు మన దేశంలోనే తయారువుతున్నాయి. విద్యుచ్ఛక్తి సహాయంతో పనిచేసే సిగ్నలింగ్ యంత్రాల విడిభాగాల తయారీకూడా అంతకంతకు వుండుంటున్నది. అత్యాధునికమయిన ఈ ఎలక్ట్రిక్ సిగ్నలింగ్ పరికరాలను తయారు చేసేందుకు నెలకొల్పుతున్న కేంద్ర కార్పొరేషన్ త్వరలోనే ఉత్పత్తి ప్రారంభించగలదని భావిస్తున్నారు. నాల్గవ ప్రణాళిక కాలం ముగిసే సరికి, సిగ్నలింగ్ పరికరాలలో మరి మ.ఖ్యమైన ఏకొన్నిటిని మాత్రమే దిగుమతి చేసుకునేందుకు అవకాశం ఏర్పడగలదని ఆశిస్తున్నారు. టెలికమ్యూనికేషన్ సామాగ్రిని టెలిఫోన్ కర్మాగారంలోనూ, భారత్ ఎలక్ట్రానిక్స్ లోనూ తయారు చేస్తున్నారు. ఇవన్నీ ప్రపంచార్థమైన ఫలితాలే. అయితే రైల్వేలవారు ఇంతటితో తృప్తి చెందడంలేదు. ఇంకా గొప్ప అత్యాధునిక సాధించ సంకల్పించారు. స్వయం సమృద్ధి సాధనకు నిర్విరామంగా పాటుబడుతున్నారు. ఇందుకుగాను వివిధ స్థాయిలలో ఎన్నో ఏర్పాట్లు చేశారు.

రైల్వేలవారివిధంగా స్వయం సమృద్ధిని సాధించేందుకు కృషి జరుపుతూ ఉండటం మూలాన, విదేశీ మారక ద్రవ్యాన్ని కూడా చేసేందుకు వీలు కలుగుతున్నది. విదేశాల నుంచి సరుకు సామగ్రిల దిగుమతులు అంతకంతకు తగ్గి పోతున్నాయి. అవసరమయిన సరుకు సామగ్రిలను ఇక్కడ దేశంలోనే తయారు చేసుకోవాలనే పట్టుదల మూలంగా, మన పరిశ్రమలకూ సాంకేతిక సిబ్బంది శక్తి సామర్థ్యాలకూ మంచి ప్రోత్సాహం లభించినట్లువుతున్నది. మన రైల్వేలకు కావలసిన సామగ్రిని ఇక్కడ దేశంలోనే తయారు చేసుకునే విషయంలో ఇంతవరకూ లభించిన ఫలితాలనుబట్టి చూడగా ఒక్క విషయం స్పష్టమయింది తగిన తరిఫీదిచ్చి పని సాగించేందుకు అనువయిన పరిస్థితులను కనక కల్పించే పక్షంలో, మన దేశంలో పనివారు, సాంకేతిక సంబంధమైన నైపుణ్యంలోగానీ, ఉత్పాదక శక్తి స్థాయిలలోగానీ ప్రపంచంలో మరెవరికీ తీసిపోరు. పరిస్థితుల కణుగుణంగా సర్దుబాట్లు చేసుకుని కొత్తగా కొన్ని విధానాలనూ ప్రక్రియలనూ సృష్టించుకుని పని సానుకూల పడేట్లు చేయగల సామర్థ్యం భారతీయ కార్మికులకు ఉన్నది. ఈ శక్తి సామర్థ్యాలను ప్రజాసేవకోసం నద్దినయోగ పరిచేందుకు ఈ రైల్వేలు పూనుకున్నాయి.

మహాదేవి

సిల్కాగిరిపరిశ్రమ

రాఘవ సవరణ శాంతించినా అదే ధోరణితో సరోజ ఇంటి గుమ్మంముందు నిలబడి తొందరగా తలుపుతట్టి పిలిచాడు.

సరోజ అది విని వినగానే చరచరా కిందికి దిగివచ్చి అతన్ని చూడగానే ఎంతో ఉత్సాహపడి ఉప్పొంగుతున్న అభిమానంతో అహ్వనించింది.

“రండి : రండి : ఇప్పు డిప్పుడే మీకోసం కబురు వంది మని అనుకున్నాను. కాని సమయానికి ఇంట్లో ఎవ్వరు లేకపోవడం మూలాన్ని కుదరలేదు.”

రాఘవ అమెతోబాటు మేడమీది గదిలోకి వెళ్ళి కుర్చీలో చతికిలపడి రిపండ్ బొమ్మమీది విరిచి అడిగాడు.

“ఇంట్లో ఎవళ్ళు లేకపోవడం మేమిటి ? ఎక్కడికి వెళ్లారు ?”

“పనిమనిషి ఇంతికి మునుపే వెళ్ళిపోయింది ఆ తరివాత మా అమ్మ, చెల్లాయి సిగ్గిమాకి బయలుదేరారు.”

“ఓహో ! అలాగా !... ఏదో అత్యవసరమయిన పని ఉంటే తప్ప నేను జ్ఞాపకం రానులే !... ఇంకాకీ ఏమిటా వ్యవహారం !”

“అవేమిటి అలాగ మాట్లాడతారు !... పెద్ద పని ఏమిలేదు ! ఒక చిన్న సలహా అడగాలని ! అంతే !!”

“ఏమిటి చెప్పా : ఆ సలహా !”

“అబ్బే ఏమిలేదు !”

సరోజ అతనికేసి రెప్పవెల్పుకుండా చూసి, చిరునవ్వు చిందించి మాట్లాడ కూరుకుంది ఆనాడమె ముస్తాబయిన తీరు అతని కెంతో సరికొత్తగా మనోజ్ఞంగా సాక్షాత్కరించింది. తేనె

జరిగిన రథ

పార్థసారథికి నాటకాల పిచ్చి. రాఘవ నాట్యకళా మండలి ద్వారా నాటకాలు వేయిస్తుండేవాడు. నాటకాల రిహార్సల్స్ లో పడి తరచు రాత్రిళ్ళు అలస్యంగా యింటికి వచ్చేవాడు. భార్య భర్తల మధ్య ఈ విషయంలో పొరపొచ్చాలు వస్తుండేవి. ఒకసారి రాఘవనాట్యకళామండలిలో సభ్యుడు వెంకటనారాయణ అనే ఆయన వచ్చి రాఘవతో ప్రతిఫలం విషయంలో పార్థసారథి తన చేసున్న అన్యాయాన్ని గూర్చి చెప్పుకుని వాపోయాడు. ఆ విషయమేమిటో తెలుసుకుందామని రాఘవ సరోజ యింటికి బయలుదేరి వెళ్ళాడు

రంగు గల చీరమీద లేత పసుపుపచ్చ రంగు సిలుకు జాకెటు సరోజ చామనదాయ కొక వింత సోయగం కలిగించినదని అనుకున్నాడు. సిగల్ తురుముకొన్న ఎర్ర చంద్రకాంతాలతో మేళవించిన గులాబీల సువాసనల గుఱాళింపు లీలగా గాలిలో తేలి వచ్చి అతని వ్యాదయాని కల్ల చల్లని చక్కలిగింతలు పెట్టింది.

“ఏమిటలాగ ఆలోచిస్తున్నావు, అంతటి రహస్యమయితే నాతో చెప్పవద్దులే!”

“అబ్బే! అంత పెద్ద రహస్యమేమి కాదు, అయితే మీరి మాట ఇంకెవ్వరితోను అనకూడదు... ఆఖరికి పార్థసారథిగారికి కూడా తెలియనీయకూడదు.”

ఆ ధోరణి అతని కెంతయినా ఆశ్చర్యం కలిగించింది. “అంతటి ఆత్మీయత ఏర్పడిన పార్థసారథి! కూడా తెలియ కూడని ఆపరమ రహస్యం ఏమయి ఉంటుందా?” అని క్షణకాలం విస్తుపోయాడు, అటువంటి అమూల్య రహస్యం చెప్పి వేస్తున్న ఆమె యెడల అతనికి కొంత సామరస్యంకూడా కలిగింది.

“అలాగేలే! నువ్వు అంతరహస్యం అన్నప్పుడు నేనెందుకు చెబుతాను! సరేగాని, అంతటి రహస్యం విని దానికి తగిన చక్కని సలహా ఇచ్చినందుకు నా కేమి బహుమతి ఇస్తావు?”

సరిపోయింది! మీ కింతా వేశాకోళమే!... కాస్త నేనుచెప్పే సంగతి శ్రద్ధగా వినండి!”

సరోజ కనురెప్పలెత్తన వాల్చి. శిరస్సు కొంచెంవంచి బ్రతిమాలుకుంటున్న ధోరణితో అడిగింది.

“అలాగే వింటాను గాని ముందుగా బహుమతి సంగతి నిక్కచ్చిగా తేల్చిచెప్పు! లేకపోతే మరి నీ గొడవ నాకక్కరలేదు!”

“అలాగే ఇస్తానుగాని కొంచెంసేపు వేశాకోళం కట్టి పెట్టండి!”

‘ఏమిటిస్తావు బహుమతి!’

‘మీరేదీ కోరినా సరే! సరేనా!’

‘నిజమేనా? మాట తప్పకూడదు సుమా?...మరి కానీ!’

‘సరోజ చిరునవ్వు చిలకరిస్తున్న ఏ కాగ్రద్వప్తితో అతనిని పరిశీలిస్తూ గొంతు తగ్గించి తనరహస్య బయటపెట్టింది.

‘అబ్బే! ఏమిలేదు ఈ మధ్యన నాకొక సినిమా ఛాన్సు వచ్చింది.’

‘ఓహో! అలాగా! ఎక్కడినించి? ఎవరి దగ్గరినించి?’

‘మెట్రాన్ నించి ఒకాయన ద్వారా వచ్చింది.’

‘ఇంతకీ ఆమ్రోడ్యూసరెవరు? డైరెక్ట రెవరు? ఆకంపెనీ పేరేమిటి?’

‘ఆవివరాలేవి ఇంకా తెలియలేదు, కానీ అది చాలామంచి కంగపెనీ అని తెలిసింది.’

‘హీరోయిన్ వేషమా? లేక ప్రొటేసిదోనామాన్య వేషమా?’

‘హీరోయిన్ వేషంకాదు గాని ఇంచుమించుగా అలాంటిదే అనుకుంటాను’

‘అయితే ఇంతకీ ఏమాత్రం ముట్టజెపుతారు?’

‘ఏదీ ఇంకా ఏదీ ఉచ్చితంగా తేలలేదు. ఎంత అడిగితే బాగుంటుంది? మరి ఇక్కడ ఇవన్నీ విడిచిపెట్టి మెట్రాన్ వెళ్లడం మంచిదా? కాదా? నా కేమి పాలు పోవడంలేదు. ఇండుకనే మిమ్మల్ని అడగాలని అనుకున్నాను.’

‘అయితే మరి మన నాటకాబోలమా?’

‘ఏం ఏటికి సినిమా అడేముంది? కొంత కాలందాకా నాటకాల్లో వేషాలు వేస్తూ సినిమాలో నటించకూడదా?’

‘ఎందుకు నటించకూడదు? అయితే నాటకాలకి, సినిమాకి లంగరందాలి మరి...సరే దీనికేంగాని ఇంతకీ నీకీ సంగతులన్ని చెప్పిన మధ్యవర్తి ఎవరు?’

రాఘవతోగిచూస్తున్న జిజ్ఞాసతో పగ్గించాడు.

‘అయన ఇవన్నీ కొంతకాలందాకా అతిరహస్యంగా దాచుచున్నాడు మీకవన్నీ ఆతరువాత చెబుతానుగా! ఏమండీ మనం వదిలేసు వేల దాకా అడగవచ్చునా? ఎంత అడగాలో నాకేమి తెలియడం లేదండీ!’

సరోజ అసలు సంగతులేవి బయట పెట్టకుండా గుంబనగా దాచివేస్తున్నదని రాఘవ పసికట్టడానికి ఎంతోసేపు ప్రయత్నించాడు. అందుచేత అతనికి అమె మీద ఎంతయినా చిరాకు కలిగింది. అయినా అది రవంత అయినా పైకిపొక్కుకుండా ముఖావంగా అన్నాడు:-

‘వదిలేసు వేలేమిటి? ఇంకా ఎక్కువే అడగవచ్చును, మరి ఆ ప్రోడ్యూసరెవరో, డైరెక్ట రెవరో, ఆకంపెనీ ఎలాంటిదో

లిన్నగా తెలియందే ఎలాగ చెప్పడం? చెరువులో గేదెనట్టే బెట్టి కొమ్మలు చూపించి బేరమాడినట్టుంది నీ వ్యవహారం!’

రాఘవ ప్రశ్నలో విసుగు. చిరాకు పసికట్టిన సరోజ అతన్ని అన్యోన్యత తొటికినలాడుతున్న స్పృహస్వరంతో నెమ్మదిగా బ్రతిమాలింది.

‘అదేమిటంటే! అలాగమాటాడతారు! నాకుపూరి గా తెలిస్తే మీకుచెప్పకుండా దాచివేస్తానా? మీదగ్గర నాకుదాపరికం ఏమిటిచెప్పండి!..... అన్నట్లు వాళ్లు మీసంగతి కూడా అడిగారట! ముందుముందు మిమ్మల్ని కూడా తీసుకుంటారులా ఉంది?’

‘నిజమేనా?’

రాఘవ రవంత అనుమానపడి ఉడిగాడు.

‘నిజమే! మీకో అబద్ధం చెబుతానా?’

‘అబద్ధంచెబుతావని కాదు. ఉరికే వేళాకోళానికన్నా వేమో అని అనుకున్నాను.’

‘ఇలాంటి వ్యవహారంలో మీకో వేళాకోళం అడుతానా? అదేమిటండీ! అలాగంటారు!’

‘అయితే వాళ్లు పార్థసారథి మాట ఎత్తలేదా?’

‘ఎందుచేతనో ఆయన మాటే తలపెట్టలేదట!’

అసమాదానం విన్నతరువాత రాఘవకెంతో సంతోషం కలిగింది. రవంత సేపాలోచించి రెట్టించిన ఉత్సాహంతో ప్రోత్సహించాడు.

‘సరే మామాటకేంగాని ముందు సీసంగతి తేలినీ! ఆపెర నాదాకావస్తే అప్పటిమాట ఆలోచించ వచ్చునులే! ఆకంపెనీ అంతమంచినయితే, మొట్టమొదటిసారి కనక కొంత తక్కువ ముట్టిజెప్పినారే, మాట్లాడకుండా ఒప్పుకో! ఈ పిక్చర్ లో కొంత మంచిపేరు సంపాదించుకుంటే, అతరువాత గట్టిగా బిగించవచ్చును. అప్పుడు ఈనాటకాల గొడవలన్ని విడిచి పెట్టినా విడిచిపెట్టవచ్చును. అయితే సినిమాల్లో బాగా కాలనిలవ దొక్కుకునేదాకా మాత్రం ఇవి విడిచిపెట్టడం మంచిదికాదు! ఏం నేనుచెప్పిన సలహానచ్చిందా?’

‘అవును మీరుచెప్పింది మంచిసలహా! నాకు ఇంచు మించుగా ఇలాగేతోచింది గాని ధైర్యం చాలలేదు. అందుచేతే ఒక సారి మీకో ఆలోచించాలని అనుకున్నాను.’

‘అయితే మరినేను వెళ్లనా?’

రాఘవ గేవతోయాడు ‘వెళ్లండి! బాగా చీకటివడ్డటుంది! పాపంమీవాళ్లు రుచిపెట్టుకుంటారేమో!’

అంతలోనే రాఘవ దీపకాంతిలో శశతళ లాడుతున్న ఆమె చెక్కిళ్లపై లోలక్కులకేసి ఉణకాలం నిశ్చలంగాదూసి మంద్ర మధురస్వరంతో అరిచాడు.

‘అన్నట్లు నాబహుమతి మాట!’ రాఘవ కొంటిగాకన్ను గీటి అడిగాడు.

'ఏం బాటసారుమట!'

'అప్పుడేమరిచి పోయావా? మండి సలహా చెబితే నేను ఏ బహుమతి అడిగినా ఇస్తానన్నావుగా! ఇంతలోనే అంతమతిమరుసా!'

రాఘవ నెమ్మదిగా ఓర్చిలోనించిలేచి చిరునవ్వులు చిలకరిస్తూ చేతులు చాచి కొగలించుకోబోయాడు. అంతలోనే సరోజితటాలున కుర్చీలోనించిలేచి దూరదూరంగా తొలిగిపోయి నిమిషానికొకసారి తిరిగి చూడడం చేసింది. అవ్వెళి అతని కింతకన్న ఆశ్చర్యం కలిగించింది. అయినా అభావం చూచాయగానయినా వ్యక్తంకానీయక హేళనగా నవ్వుతూ వ్రచ్చింది.

'అదేమిటి సరోజా! అలాగకంగారు పడిపోతున్నావు! ఇంతకీ నేచేసినతప్పేమిటి?... అన్నమాట చెల్లించుకోమనేగా అడిగాను!... ఏమిచిత్రం! ఇంతలోనే పరాయి వాడయిపోయానా? అవునులే! ముందువచ్చిన చెవులకన్న వెనుకవచ్చిన కొమ్ములేవాడి!'

సరోజ ఇంకా అతని వైసలాగే నిశ్చలంగా చూస్తున్నప్పుడే పోయింది రాఘవ ఆమె సలాగా సూటిగా ఎత్తిపొడవదానికొక కారణంవుంది. మొట్టమొదట సరోజా పార్శ్వసారథిలకిదరికి ఒక రొకరితో పరిచయం కలిగించినవాడు రాఘవే! అయితే అంతకు మునుపే సరోజా రాఘవలయద్య కొంత దోస్తీకలిసింది కానిక్రమక్రమంగా అదిబాగా పాతబడిపోయింది.

రాఘవ మళ్ళీ అలాగే నవ్వుతూ ఎత్తిపొడిచాడు.

'ఏం అంతేనా? మాట్లాడవేం?'

సరోజ శిరస్సుకొంచెంపించి చిక్కగా ఎర్రబడిన చెక్కిళ్లతో మరింతగా మనోజ్ఞమయిన ముఖభంగిమతో క్రిగంటిచూపు ప్రసరింపజేసి మృదువుగా బ్రతిమాలకుంది.

'కొంచెం నామాటవినండి! ఇలాగంటున్నానని ఏమి అనుకోకండి. ఆవెనకటిరోజుల్లో అయిందేదో అయిపోయింది. ఇక అమాటతలపెట్టకండి! అర్ధం చిల్లరిదాన్నని సలుగురి నోళ్లలోను పడడం నాకిష్టంలేదు. పార్శ్వసారథిగాదికిగాని ఈగొడవతెలిస్తే బొత్తిగా బాగుండదు! పైగా దీని మూలాన్ని మననాటకాల వ్యవహారంకూడా మొదటికి వస్తుంది!... నామాటవినండి!'

సరోజ ఇంకాదూరంగా వెళ్ళి ఆగడిలో కుర్చీ వెనకాల మూలకానుకుని నిలబడింది ఆమెఅలాగతిరస్కరిస్తున్నకొద్ది అతని పట్టుదలమరింతగా గట్టిపడిపేరుకుంది. పైగా ఆ తిరస్కృతి అతని అహంభావానికొక దారుణమయిన ఆఘాతంగా పరిణమించింది. మరి భరించ లేక ఆమె దగ్గరికి వెళ్ళి తిరిగి బ్రతిమాల కున్నాడు.

"ఇంట్లో ఎవళ్ళూ లేరుగా! మరేం భయం లేదులే! నేనీ మాట పైకి పొక్కనివ్వనులే! ఇక పైవాళ్ళ కెలాగ తెలుస్తుంది?"

సరోజ అతని పట్టుదల గమనించి తటాలున తప్పించుకొని ఇంకొక మూల నిలబడింది! అయితే పైపైకి ఆమె పార్శ్వసారథి మీద వల్లమాలిన అభిమానము ఆత్మయత ఒకటి బోస్తున్నా రోలోపల మాత్రం మద్రాసు వెళ్ళి పోవాలని పన్నాగాలు

పన్నుతున్నదని, అదంతా వట్టిబటనే అని గ్రహించడానికి రాఘవ కెంతో సేపు పట్టలేదు. కాని ఆమె ధోరణిని బట్టి ఒక వేళ తన ఊహ నిజం కాదేమోనని ఊహ కాలం తటపటా యించాడు. కాని మరు నిమిషంలోనే సాహసించి ఆమెనక్కన చేర్చుకుని చెక్కిలి ముడు పెట్టుకో దోయాడు. అంతలోనే ఆమె అతని కొగిలి పట్టు విడిపించుకోవాలని శాయ శక్తులా వ్రయస్సించి ధును ధును లాడుతూ రుసరుస లారంభించింది.

'అబ్బా! ఏమిటి మోటు సరసం! మా అమ్మ, చెల్లాయి నీని హనుంచి వచ్చే వేళయింది! విడిచి పెట్టండి!'

అయినా అత దామె మాట లక్ష్యపెట్టలేదు. మరింత గాఢంగా కొగలించుకున్నాడు.

'ఇంకా తొమ్మిదయినా కాలేదు! అప్పుడే రారులే! మరేం కంగారు లేదులే!'

కాని ఆమె తన పెనుగులాట విరమించలేదు.

'నినిమాగాని బాగుండకపోతే మధ్యలోనే బయలుదేరి వచ్చేస్తారు. అదిగో వీధి తలుపు తట్టిన చప్పుడు వినిపిస్తుంది. ఒక వేళ సచ్చారేమో! చూసి వస్తాను! నన్ను వెళ్ళవివ్వండి! విడిచి పెట్టండి!'

కాని రాఘవ తన బిగి కొగిలి రవంతయినా నడలించలేదు.

'ఏదీ నాకెక్కడా ఆ చప్పుడు వినబడడం లేదే! అమ్మ దొంగా ఊరికే తమాషాకని అన్నావు! అవునా!'

సరోజ యిక తన పెనుగులాట విరమించి అవునని అంగీకరించక తప్ప లేదు. నెమ్మదిగా అతని రొమ్ము మీద చెక్కిలి చేర్చి మరింతగా ప్రాధేయపడుతున్నట్టు ముఖం పెట్టింది.

అవును వేళాకోళానికి అన్నాను. అంతే.

"అలాగ దారికిరా!"

రాఘవ చిరునవ్వు పువ్వులతో చెక్కిలిమీద చిటికెవేసి కుర్చీలో కూర్చుని ఏకాగ్రదృష్టితో సరోజ ముఖం పరిశీలించాడు.

నువ్వు ఎంతటి దానివి! ఇన్నాళ్లనించి ఏమో అనుకున్నాను. నటనలో మేమిదరముకూడా నీదగ్గర తీసికట్టే! సరోజ తిరిగి నెమ్మదిగా తన కుర్చీలో కూర్చుని చెరిగిన ముంగురులు నవ్వి, దుకుంటూ బుంగిమూతి పెట్టి గట్టిగా కనుదుకుంది.

'చాలు! చాలు లెండి! నేర్చుకున్నారు మాటలు! ఇదంతా మీరు నేర్పిన విద్యే!'

'కనకనే గురుదక్షణ పూర్తిగా రాబట్టుకోవాలని తాన శ్రయ పడుతున్నాను!'

ఆ ఛలోక్తితో సరోజ ముఖం కంకుమ రక్తిమతో తళతళ లాడింది. అదేక్షణంలో రాఘవ తిరిగి అందుకున్నాడు.

'అవునుగాని సరోజా! చిన్నొకమాట అడుగుతాను గాని ఏమి అనుకోవు గదా!

'ఇంక మీదగ్గర అనుకోదానికేం మిగిలింది : దానికేం ? అడగండి !'

'పార్లసారథి ఈ మధ్యన మనవాళ్ళలో కొందరికి ఎక్కువ డబ్బు ముట్టజెప్పి పాపం వెంకటనారాయణ కొంచెం ఎక్కువ ఇమ్మని అడిగితే కసిరికొట్టివేళాట ! నువ్వుకూడా పూర్వంకన్న మూడింతలు ఎక్కువ పెచ్చుకుంటున్నావుట ! నిజమేనా ?'

'ఎవరు చెప్పారు మీకీ మాటలు ?'

'ఒకరు చెప్పారేమిటి ? నేనామాత్రం గ్రహించుకో లేనా ?'

ఆ సమాధానం విని సరోజ రవంతసేపు ఆశ్చర్యపడింది. ఆ తరువాత ఆ వ్యవహారంలో జరిగిన సంగతులన్నీ సంగ్రహంగా అతనికి వివరించింది. చిట్టెమ్మకి, వెంకయ్యకి, ఇంకొక ఇద్దరికి పార్లసారథి కొంచెం ఎక్కువ సొమ్ము ఇచ్చిన మాట నిజమేనని అంగీకరించింది. అయితే వాళ్ళేవో ఇబ్బందుల్లో చిక్కుకున్నామని మాటిమాటికి ప్రాధేయ పడినందువల్లనే పార్లసారథికి మరికొంత సొమ్ము ముట్టజెప్పక తప్పలేదని నెమ్మదిగా నచ్చజెప్పింది. కాని తాను మూడురెట్లు ఎక్కువ తీసుకుంటున్న సంగతి వట్టి పచ్చి అబద్ధమని కొట్టిపారేసింది ఏదో అత్యవసరం మీద కొంత అప్పుగా తీసుకున్న మాట మాత్రం నిజమేనని నీళ్ళు నమిలింది. అయితే రాఘవకామే మాటలమీద అంతగా నమ్మకం కలగలేదు. కొంచెం వెటకారంగా నవ్వుతూ అడిగాడు.

'నిజమేనా?'

'నిజమే! మీకు నా మాటమీద నమ్మకం కలగకపోతే మరి నేనేమి చేసేది?'

కాని రాఘవ మనస్సులో అనుమానం మాత్రం వేడించడం మానలేదు. అయినా ఆ సంగతికప్పించి వెంకటనారాయణ వ్యవహారం ప్రస్తావించాడు.

'సరేలే! దీనికేంగాని, పాపం వెంకటనారాయణ అంత నోరు విడిచి అడిగినప్పుడు కాస్త చేత్తో లేదంటే ఏంపోయింది?'

'ఏదో కొంచెం ముట్టజెబుతామనే అన్నారట! కాని ఆయన ఇంకా ఎక్కువ కావాలని ఢీకొంటుకుని కూర్చున్నారట!'

'అలాగా! నాకీసంగతి తెలియనేరేదే!'

దానిమీద సరోజ కొంచెం దురుసుగా సమాధానం చెప్పింది.

'ఎలాగ తెలుస్తుంది? ఆ వెంకటనారాయణగారే మీకీ లేని పోని గొడవలన్ని కల్పించి చెప్పినట్టున్నారు ! అలాంటప్పుడు ఆయన జనలోటు బయటపెట్టుకుంటాడా?'

ఆ వ్యవహారంలో పార్లసారథి తన మాటే తలపెట్టలేదని రాఘవ మనస్సులో అట్టుడికినట్టుడికి పోతున్నాడు : కాని ఆ

మాటే ఎత్తుకోవడం మూనివేసి తిరిగి వెంకటనారాయణనే సమర్థించాడు.

'పోనీ, అతగాడు కొంత ఎక్కువే అడిగాడనుకో! మిగిలిన వాళ్ళలాగే అతనివీకూడా సంతోషపెడితే ఏంపోయింది?'

సరోజ గొంతులో చిరాకు చిటపటలాడింది.

'సంతోష పెట్టడం అంటే మాటలా! మీకేం? మీరిలాగే మాట్లాడతారు ! మధ్యన మీ సొమ్మేం పోయింది ? ఆయన ఈ మధ్యన మన నాటకాల బిరుదులకని మూడెకరాల భూమి తణఖ పెట్టాడు! ఇవ్వని ఎవరికి కావాలి?'

'ఇదేమిటి? ఈ వేళ పార్లసారథినిలాగ వెనక వేసుకు వస్తున్నావు! ఒకవేళ నీకుకూడా లాటాల్లో వాటా ఉండేమిటి?'

రాఘవ వెటకారంగా నవ్వుతూ అడిగాడు.

'అమాత్రం తెలివితేటలుంటే నేనీపాటికి సినిమా స్టార్ నే అయి ఉండను!'

సరోజ మరింతగా రుస రుసలాడుతూ ముఖం వేరొక వక్కకి తిప్పివేసుకుంది.

రా వ ఆ వైఖరి గమనించి క్రమ క్రమంగా గొంతు స్థాయి హెచ్చిస్తూ కస్తుమన్నాడు.

'సరేలే! దీనికేంలేగాని, ఇన్నాళ్ళనించి అతనుగాని నువ్వు గాని నాకొక చిన్న బహుమతి అయినా యివ్వాలని అనుకున్నారా? ఇంతకు మునుపెన్నడయినా ను మీదగ్గర సొమ్ము మాట తల పెట్టానా? అవును ! ఇంత ఎత్తగా ఉండబట్టి మీరిద్దరు ఏకమై నన్ను బొత్తిగా ఎందుకు పనికిరాని వాడికింద జమకట్టివేశారు! పోనీ, అతడుగాని, నువ్వుగాని, మాటవరుసకయినా మిగిలిన వాళ్ళకింత ఇస్తున్నామని నాతో చెప్పారా ? చెబితే నాకుకూడా సొమ్మని అడుగుతావనేగా మీఖయం ? లేకపోతే ఈ వ్యవహారం మీరిద్దరు ఇంత గుంభనగా దాచివెయ్యవలసినంత అవసరం ఏమివచ్చింది? మీకిద్దరికీ ఇంత పైవాణ్ణి అయినప్పుడు నేనింక ఈ మండలిలో ఎందుకుండాలి ? నాకేమన్నా గతిగాని కడుక్కుపోయిందా ? సరే, ఇక నాదారి నేను చూసుకుంటానులే!'

పోనుపోను రాఘవ గొంతులో అక్కస్తు కస్తుమని బునకొట్టింది. వెనువెంటనే అతడక్కడినించి వెళ్ళిపోయే ఉద్దేశంతో తటాలున కేచినిలుచున్నాడు. మరుక్షణంలోనే ఆ అభిప్రాయం గమనించిన సరోజ త్వరగా అతనిదగ్గరికి వెళ్ళి చేతులు రెండు పట్టుకుని బ్రతిమాలుకుంది.

'వెళ్ళిపోకండి ! నేను చెప్పేమాట కాస్త వినండి ! మేమెన్నడు మిమ్మల్ని మోసగించాలని అనుకోలేదు! కాస్త మన మండలి రాబడి పెరిగిన తరవాత మీకు అందరికన్న ఎక్కువగానే ఇవ్వాలని అనుకున్నాము. సరే, ఆ సంగతి ఇప్పటినించి చెప్పడం ఎందుకని మాట్లాడ కూరుకున్నాము. అంతేగాని, ఆయనగాని,

నేనుగాని మీకు చేసిన అన్యాయమేమిలేదు! అనవసరంగా మామీద అపోహ పడకండి! నామాట నమ్మండి!

■ నిధంగా ప్రాధేయపడిన తరవాత అంతకుమునుపు ఆమెమీద అతనికేర్పడిన కోపం కొంతవరకు శాంతించింది కాని సరోజ మాటల్లో ఉన్న విజంబితో తిన్నగా తెలియలేదు! అయినా పైపైకి బాగా సంతృప్తిపడతే నటించి ఆమెనక్కన జేర్చుకుని ముగ్గురులు నవరిస్తూ మృదువుగా ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

‘నిన్నుగాని, అతన్నిగాని నేను అనుమానించలేదు సరోజా! పోనీ ఈ వ్యవహారం కొంచెం ముందుగా నాచెవివేస్తే ఏం పోయిందని అనకున్నాను. అంతే! పోనీ, ఆ వెంకటనారాయణ్ని ప్రస్తుతానికి నేనే ఏదోకొంచెం ముట్టజెప్పి నెమ్మదిగా బుజ్జగిస్తాను! ఆ తరవాత అతనికేదో ఏర్పాటు చెయ్యవచ్చును! దానికేంలే!... సరే దీనిమాటకేంగాని ఆ కంపెనీ పేరేమిటి? ఆ మధ్యవర్తి ఎవరు? అంతటి రహస్యం అయితేమాత్రం చెప్పవద్దు! ఊరికి కొంచెం తెలుసుకోవాలని అడిగాను! అంతే!’

రామవ ఉట్టి పడుతున్న అన్యోన్యతతో జిజ్ఞాసతో సరోజ వైపు చూశాడు. ఆమె చిరునవ్వులు విరజిమ్ముతున్న చూపులతో తిరిగి అలవోకగా అతని గుండెమీద వాలి అనునయ ధోరణితో తియ్య తియ్యని మాటలతో సమాధానం చెప్పింది.

‘నిజంగానే నా కాసంగతులేవి తిన్నగా తెలియవు! పైగా ■ పెద్దమనిషి ఈ వ్యవహారం అంతా పూర్తిగా శేలేదాకా అతి రహస్యంగా ఉంచమని మరీ మరీ చెప్పారు! కొద్ది రోజులలో అన్నీ బయట పడతాయిగా! అప్పుడు మీకు చెప్పకుండా ఇంకెవ్వరికి చెబుతాను! ఇందుకనేగా ఈ సంగతి మొట్టమొదటగా మీతో ఆలోచించాను! మీరుకూడా ఆ సీనీమాలో చేరుదురగాని! ■ కంపెనీవాళ్ళు మీ సంగతికూడా ఆలోచిస్తున్నారు! కొంచెం నామాట నమ్మండి! అనవసరంగా అపోహపడకండి!’

ఆ సీనీమా వ్యవహారం సరోజ వేలు విడిచిన మేనమామ వెంకటకృష్ణయ్య అమెపేర వ్రాసిన ఒక కవరులో సంగ్రహంగా, చూదాయగా ప్రస్తావించాడు. తిరిగి అడిగిన తరువాత సరోజ రామవకి ఆ సంగతి కాస్తా బయటపెట్టాలనే అనుకుంది. మాట నోటి చివరిదాకా వచ్చింది. కాని అంతలోనే ఆ అభిప్రాయం మార్చుకుని అమాయకమయిన నిశ్చల దృష్టితో అతని ముఖ కవళిక పరిశీలించింది. ఆ సమాధానంవిన్న తరువాత రామవ చాలావరకు సంతృప్తిపడ్డాడు.

‘పోనీ, అన్నీ తెలిసిన తరవాతే చెబుదువుగానిలే! దాని కేం! ఆ కంపెనీ మంచిదవునో కాదో అని అడిగాను! అంతే! అన్నట్టు మీవాళ్ళు తిరిగివచ్చే వేళయినట్టుంది. మరినేను వెళ్ళనా?’

‘అవును! మాటల్లోపడి మరిచిపోయాను! చూవాళ్ళు తిరిగి వచ్చేవేళయింది! మరి మీరు వెళ్ళండి! ఇదిగో! ఒక్కమాట! ఈ సీనీమా సంగతిమాత్రం మరి రెండోకంటే వాడికెవడికి తెలియ సీయకండేం? పార్థసారథిగారికసలే తెలియసీయవద్దు! తెలిసిందా?’

‘అలాగే! నువ్వు ఇంత రహస్యంగా ఉంచమన్నప్పుడు నేనెందుకు చెబుతాను! నేనన్న మాటలుకూడా అతినితో చెప్పకేం?’

‘అలాగే!’ అని అంగీకరించిన తరవాత రామవ ఇంకొక సారి ఆమెనక్కన జేర్చుకుని చెక్కిలి ముద్దుపెట్టుకుని అక్కడి నించి బయలుదేరాడు. ఆటై శషఖిషలేవి లేకుండా తిరిగి అమె అవిధంగా తనకెంతో సన్నిహితురాలయినదని రామవ ఎంతయినా ఉప్పొంగిపోయాడు! కాని ఆ మధ్యవర్తి పేరయినా చెప్పకుండా గుంభనగా దాచివెయ్యడం మాత్రం అతనికింతగా సంతృప్తి కలిగించలేదు. కాని అనాటి అపూర్వ సుమటనతో పారసారథి మీద అతనికేర్పడిన ఈర్ష్య, అసూయ, ఆగ్రహము కొంతవరకు శాంతించాయి. (సతీషం)

ఫోటోలు పంపించండి

ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికలో ప్రకటనారంభ కళాత్మకంగా ఉండే ఫోటోలు పంపించండి. మీరు పంపే ఫోటోలు మీరే స్వంతంగా తీసినవై వుండాలి. ఫోటోపేరు, మీ చిరునామా వివరంగా ఫోటో వెనక వ్రాయాలి. ప్రచురింపబడిన ఫోటోకు తగిన విధంగా పారితోషికంయివ్వబడును. ఫోటోలు శ్రీ ఎన్.వి. గోపాలాచారి, సంపాదకుడు, (ఇంగ్లీషు) ఆంధ్రప్రదేశ్ మాస పత్రిక, సమాచార పౌరసంబంధశాఖ, హైదరాబాదు, చిరునామాకు పంపించండి. తగినన్ని స్థాంపులు ఐతపరచినప్పుడే ఫోటోలు తిరిస్స పంపించడం జరుగుతుంది.

పంచతంత్రము

కప్పగంతుల లక్ష్మణశాస్త్రి

పూర్వవిద్ధిగాని, అత్యంతము చేయచున్న శత్రువును గాని నమ్మగూడదు. ఎట్లనగా :—

దక్షిణ దేశమునందు 'మహిళా రోషము.' అను పట్టణము కలదు. దాని ననుచునుండు అనేక కాటలతోను, దట్టముగా నిండిన అడులతోను, శోభించుచున్న మట్టిపెట్టు కలదు. అప్పుడము నందు 'మేఘవర్షడు' అనువాయసరాజు సవరివారిముగా నుండెను. అచట తన సంరక్షణమునకు తగిన వ్యవసరము కొనుచు పరిజనుముతోపాటు కాలమును గడుపుచుండెను. ఆ సమీపమునందే పర్వత గుహలను ఆశ్రయించుకొని 'అశిశుర్దనుడు' అను ఉలూక రాజు ఉండెను. ఆ గుడ్డగుది తన పరివారముతో ప్రతిదినమురాత్రి కాకులు ఉన్న పట్టి పట్టము చుట్టు తిరుగు చుండును. తనకు దగ్గరగా వచ్చిన కాకిని చంపిపోవు చుండును. ఈ విధముగా ప్రతిదినము వాయసములను చంపుచు కొన్ని నాళ్లలోనే ఆ పట్టమునందు కాకులు లేకుండ చేసెను. శత్రువునుగాని, రోగమునుగాని విర్లక్ష్యము చేసిన యెడల ఇట్లేయగునుగదా!

ఇట్లుండగా నొకనాడు వాయసరాజు తన మంత్రులను పిలిచి యిట్లనెను:—

“ఓయీ! మనకు ప్రబల శత్రువు దావరించి మన జాతి నంతటిని నశింపజేయు చున్నదే. దానికి ప్రతిక్రియ మనమేమి చేయుదుము? మనకు రాత్రి కిన్నులు కొనరావు. పగలు గుడ్డగుది గుహను కనిపెట్ట లేక పోవుచున్నాము. కనుక ఉలూకములను హతమార్చుటకు ఉపాయమేదియు గోచరించుటలేదు. కనుక ఇప్పుడు మనము అవలంబించ వలసిన ఉపాయమును మీరు విచారించి త్వరగా చెప్పుడు” అమాటకు మంత్రులిట్లు బదులు చెప్పిరి:—

ఉజ్జీవి:— బలవంతునితోపాటు విరోధము చేయగూడదు వానితో నంధి చేసుకొనవలెను.

సంజీవి:— శత్రువుతో నంధి చేసికొనుటకు నేను అంగీకరించను. ఇంతయేకాక, గుడ్డగుది అతిక్రూరుడు, మిక్కిలి బుట్టుడు, అధర్మపరుడు. అందుచేత గూడ అతనితో నంధి చేయగూడదు. అతనితో మనము యుద్ధమునే చేయవలెనని నా మతము.

ఆనుజీవి:— దేవా! మన శత్రువు బలవంతుడు, మర్యాదలేని వాడు. అందుచేత అతనితో నంధిగాని, విరోధము గాని చేయ గూడదు. యానము చేయవలెను, అనగా శత్రువు బలాబలములను కనిపెట్టి వానికి తగినట్లుగా నుండి సమయము కనిపెట్టి శత్రువుపై దాడి సలుపుట యానమనబడును.

ప్రజీవి:—

నంధి, విగ్రహ, యానములు మూడును సరియైనవి కావు. ఇప్పుడు మనము 'ఆననము' అను నుపాయమునే అవలంబించ వలెను. మనచోటనే మనము ఆననమువేసుకొని స్థిరముగా కూర్చొనవలెను. మన సానమునకు ఎంతగొప్ప శత్రువువచ్చినను నక్కను గజమును నీటిలోనికి ఈడ్చినట్లు శత్రువులులాగ వచ్చును.

చిరంజీవి:—

ఇప్పుడు మనము అవలంబించవలసినది 'సంశయము.' కనుక మంచినమద్దని మనమిప్పుడు ఆశ్రయించవలసియున్నది. సహాయము లేకున్నచో వాయు సహాయము లేక అగ్నిజ్వలించినట్లు మన ప్రళయము పనికిరాదు. కనుక మనకు సత్సంగ త్యము అవసరము. అది యెంతచిన్నదైనను పరిపైరు మొలచుటకు బియ్యపుగింజను పండించుటకు యెంత అవసరమో అదికూడ అంతఅవసరము. ఈ విధముగా నలుగురుమంత్రులు తమతమకు తోచిన సలహాలను చెప్పగా మేఘవర్షడు, తనతండ్రికి మంత్రియైన 'స్థిరజీవి' యను వృద్ధుని అడిగెను.

స్థిరజీవి:—

అందరును తమతమకు తోచిననీతిని 'నంధి, విగ్రహ, యాన, ఆననములు,' అనుఉపాయములను సూచించిరి. కాని యిప్పుడుమనకు ద్వైధీభావమే' అనుసరింప దగిన ఉపాయము. అనగా అనుమానముతోనుండుట. శత్రువును విశ్వసించజేసి అతని చిత్రములనుకనిపెట్టి మట్టుబెట్టుటకు యోచించుచుండవలెను.

మేఘ:—

శత్రువు విషయమే మనకు తెలియదే, అతని చిత్రము లెట్లు కనిపెట్టగలము.

స్థిర:—

శత్రువుసానమును, అతని చిత్రములను చారులద్వారా సులభముగా కనిపెట్టవచ్చును. రాజులకు చారులే చక్షువులు కాక! వారిద్వారా తీర్థములను కనుగొన వలెను.

మేఘ:—

తీర్థములనగా నేవి? అవియెన్ని? వానిని కనిపెట్టు చారు లెట్లుండువలెను?

స్థిర:—

శత్రుపక్షమునందు పదునెనిమిది, స్వపక్షమునందు పదునైదు తీర్థములు కలవని పూర్వము నారదుడు యుద్ధిష్ఠిరునకు చెప్పెను. శత్రుపక్షమునందు ముగ్గురిని, స్వపక్షమునందు ముగ్గురిని గుప్తచారులను వియోగించి తీర్థములను కనిపెట్టవలెను. వారి ద్వారా స్వపక్షపరపక్షములను వశ్యముచేసికొన

వచ్చును. 'తీర్థ' మనగా శత్రువును జయించుట అనువైన ఉపాయమును తెలియుట. అట్లు తెలిసికొను చారునికర్మ కుత్సితము-కపటమైనచో అది ప్రభువు యొక్క వినాశమునకు కారణమగును. అది మంచి దై నచో ప్రభువుయొక్క అభివృద్ధికి హేతువగును. తీర్థములేవనగా:-మంత్ర, పురోహితుడు, సేనాపతి, యువరాజు, ద్వారపాలకుడు, అంతఃపురాధ్యక్షుడు, ఉన్నతవ్యాయాధిారి. ప్రభుత్వధనమును సేకరించు కరగ్రాహివంటివాడు. సలహాలను ఇచ్చువాడు. వార్తను మరియొకచోటికి తీసికొని పోవువాడు, నైస్యప్రయాణ సౌకర్యములను కల్పించువాడు, గజ పాలకుడు, కోశాధ్యక్షుడు (ఖజానాదారు), దురరక్ష కుడు, పన్నులను సరిగా సేకరించువాడు సరిహద్దుల రక్షకుడు-ఈ మొదలైనవారు రాజ్యరక్షణము నందు ప్రధానులు. వీరు 'తీర్థములు' అనబడుదురు. వీరిలో చీలికలు కలిగించి వరస్సరము బేద భావము కలిగించినచో త్వరగా శత్రువును పశపరచుకొన వచ్చును ఇవి శత్రుపక్షములోనితీర్థములు.

ఇక స్వతీర్థము లేవనగా:-రాణి, రాజమాత, అంతః పురసేవకుడు (కంచుకీ), పుష్పమాలలు చేయువాడు, రాత్రి వేళలలో శయ్యలను రక్షించువాడు, సుగంధ ద్రవ్యముల రక్ష కుడు, గుప్తచారుల అధ్యక్షుడు, వైద్యుడు జ్యోతిషుడు, పాము లను పట్టుకొని ఆడించువాడు, పిచ్చివాడు, నీరుమోయువాడు, తాంబూలపు పెట్టెను మోయువాడు, ఆచార్యుడు (గురువు), అంగరక్షకుడు, స్నానముయొక్క మంచి చెడుగులను కనిపెట్టు చుండువాడు, గొడుగుపట్టువాడు, వేశ్యత్రీ-ఈ మొదలైన సవారితో విరోధముచేసినచో న్యవక్షమునకు హాని సంభవించును. అదివిని మేఘవర్షుడు, 'కాకులకు, గుడ్లగూబలకు ప్రాణాంతకమైన విరో ధము ఎందుకు వచ్చినది.' అని స్థిరజీవిని అడిగెను. ఆమాటకు స్థిరజీవి యీ కథ చెప్పబోడగెను:-

"పూర్వముకప్పుడు పక్షిలన్నియు కలిసి ఒక సభచేసెను. అవి మిక్కిలి దుఃఖించుచు ఈవిధముగా చింతింపసాగెను:-

"మనకు గరుత్మాంతుడు రాజు. ఆయన విష్ణు భక్తుడు. మనను గూర్చిన చింతయే ఆయన పట్టించుకొనడు. అట్టివ్యర్థుడైన ప్రభువు వలన మనకేమి ప్రయోజనము? ప్రతిదినము కిరాతుల వలలలో చిక్కుకొనుచున్నమనను ఆయన రక్షింపడు. కనుక మనమందరము యోచించి ఆయనను విడిచి మరియొకనిని రాజుగా ఎన్నుకొందుము! అని చెప్పి వారిలో అందగాడైన గుడ్లగూబను చూచి అందరును ఒక్కమాటగా, 'గుడ్లగూబయే మనకు రాజుగా నుండగలదు కనుక పట్టాభిషేకమునకు సామగ్రిని తెండు' అని చెప్పెను ఆమాట ప్రకారమే పట్టాభిషేక సంఘాతము లన్నియుకూర్చ బడి భార్యతోపాటు గుడ్లగూబను రాజ్యసింహాసనం నందు అభిషేకము చేయుటకు అరంభించుచుండిరి. ఇంతలో ఎక్కడినుండియో యొక కాకివచ్చి, 'పక్షిలన్నియు ఇక్కడ ఎందుకు చేరియుంగ వచ్చును.' అని చింతించెను. 'పక్షిలలో కాకి బుద్ధికాల్పిగనుక అతనితో

యోచింతము.' అని ఆ పక్షిలందరు నిశ్చయించుకొనిరి. అప్పుడు కాకిని అడిగిరి.

కాకి:- ఏల యీ హావేశమును చేయుచున్నారు?

పక్షిలు:-పక్షిలకు రాజులేడని యీగుడ్లగూబను పక్షిరాజ్యమునకు అధిపతినిగా చేయుచున్నాము. వీయభిప్రాయమును గూడ తెలుపుము.

కాకి:- (నవ్వుచు) హంస మొదలగు ఉత్తమ పక్షిలు ఎన్నియో యుండ... పగలు గ్రుడ్డిదైన గుడ్లగూబను రాజుగా చేయుట యుక్తముగాదు. ఇంతియేకాక, మనకు గుర్తుం దుడు రాజుగానుండగా ఈదివాంధ పక్షియే? ఇంకా 'కవేళ గుణవంతుడైనను, ఒకడు పూర్వమే నిరీతుడై. యుండగా మరియొక రాజును నిర్ణయించుట తగదు. 'గరుడు మనకు రాజు. అని' వీనిసంరమాత్రముననే శత్రువులందరు దెదరిపోవుదురుగదా! పెద్దవారి సంబంధము ఉన్నంత మాత్రమున మనకార్యములన్నియు సిద్ధించును. శశి(చంద్రుని) సంబంధముచేత శశములకు (కుందేళ్లకు) సుఖములభించుటలేదా! అలాగే మనముగూడ గరుడ సంబంధముచేత సమస్త సుఖములను అనుభవించవచ్చును. ఈ విషయముతో ఒక్క కథచెప్పెదను విడుచు. అని ఆ కథయిట్లు చెప్పబోడగెను:-

"ఒకానొక పసమునందు 'చతుర్దంతము' అనునొక మహాగజము తనపరివారముతో విపనించుచుండెను. ఆపసమునందు ఒకప్పుడు గొప్ప నావృష్టి అనేక సంవత్సరముల వరకు ఎర్రదెను. ఆ కరివుచేత జలాశయము లన్నియు ఎండిపోయెను. అప్పుడు ఏనుగు లన్నియు తమ రాజుతో 'దేవా! ఏనుగు గున్నలు దప్పిగొని మృత ప్రాయములై పడియున్నవి. గజములు కొన్ని ఉచ్చినవి, జలము సమృద్ధిగా ఉభయ చోటును వెదక వలెను. అని చెప్పెను. ఆమాటకు చతుర్దంతుడు చాల సేపు చింతించి యిటనెను, 'ఒక విజన ప్రదేశము నందు పాతాళ గుహతో పరి పూర్తమైన యొక పెద్ద కొలను ఉన్నది అక్కడికి అందరు పొందు.' అని చెప్పెను. ఆమాట విని గజములన్నియు అయిదు దినములు ప్రయాణము చేసి ఆకొలను చేరి అందులో స్వేచ్ఛగా స్నానము చేసి సాయంకాలమునకు వెలువలికి వచ్చెను. ఆకొలను చుట్టు కుందేళ్ల బిలములు అనేకములు ఉండెను. ఆబిలము లన్నిటిని అచ్చట తిరుగుచున్న గజములు భగ్గుము చేసెను. కుందేళ్లు కొన్ని కాళ్లు శిరస్సులు నిలిపి పడిపోయెను కొన్ని మరణించెను. గజములచ్చట నుండి తిరిగిపోయిన వారు వాత కుందేళ్లు దుఃఖించి ఒకచోచేరి పరస్పరము యీ విధముగ అలోచించెను. వేరు చోట జలము లేనందు వలన యాయేనుగులు ప్రతి దిన మిక్కడకు వచ్చి మనకు నాశము కలిగించు చున్నవి దీని కే దైన యుపాయము మనము యోచించ వలెను," ఒక కుందేళ్ల యిటనెను! "మనకిక్కడ అవధ వచ్చినది గజుల యాచేశమును విడచి పోవుదము. మనకు గత్యంతరము లేదు," అదివిని యితర శశకములు యిట్లు చెప్పెను:-" ఓయీ! మనము తండ్రి

తాతల కొలము నుండి యిచ్చు ఉన్నాము యీ స్థానమును విడువలేము. కాబట్టి మనము యిక్కడనే ఉండి ఏమగులు యీ ప్రాంతమునకు రాకుండా ఉండుటకు వాటికి భయోత్పాతమును కలిగించు ఉపాయము కనిపెట్ట వలెను. "అమాట విని మరి కొన్ని కుందేళ్లు యిట్లనెను:" అగజము ఇక్కడకు రాకుండా వాటికి ఔదరు కలిగించుటకు ఒక మంచి ఉపాయమున్నది. మనము ఒక దూతను గజయాధము వద్దకు పంపవలెను. అతని వెంట ఒక వార్త చెప్పి పంపవలెను. అది ఏమనగా, మాప్రభువు విజయ దత్తుడను ఒందేలు చంద్రమండలములో నివసించు చున్నాడు. చంద్రుడు తన సేవకులైన కుందేళ్లను మీరుసశింపజేయుచున్నందు వలన యిక పైన అకొలని వద్దకు మీరు రాకూడదని నిషేధించు చున్నాడు. అని చెప్పినచో చంద్రాజుకు భయపడి గజములు మన వద్దకు రాక పోవచ్చును. అమాట విని యిది మంచి ఉపాయమని కుందేళ్లన్నియు అంగీకరించి దూతకర్మ చేయుటలో మంచి వాత్సర్యము గల లంఖ కర్డుని మనము పంపుదము. అతడీవని నెరవేర్చుకొని రాగలడని నిశ్చయించుకొనెను. అన్ని కుందేళ్లు అంగీకరించి లంఖకర్డుని గజయాధము కడకు పంపెను. అత డక్కడకుపోయి ఓడుష్ట గజమా! మీ పరివార మికపైన కుందేళ్లకు నివాసమైన చంద్రసరస్సుకు రాకూడదు. ఇది చంద్రుని యాజు. అని చెప్పెను. అమాటవిని అశ్వర్యపడి గజము 'నీ వెనడవు?' అనెను నేను చంద్రమండలమున నివసించు లంఖకర్డును కుందేటి రాజును మాప్రభువు చంద్రుడుదూతగా నన్ను మీ కడకు పంపెను. "చంద్రుని సందేశమేమి?" యని గజమడిగెను. "నిన్న మీరు కొలనికిపోయి మా సేవకులయిన కుందేళ్లను చంపితిరి. మీకు

ప్రాణములపై ఆశయున్నచో నికమీర ఎప్పుడుకూడ అకొలనికి పోవకుడు" అని చంద్రుని యాజు అని లంఖకర్డు చెప్పెను. అ మాటకు గజము "యిప్పుడు ప్రభువు చంద్రుడెక్కడనున్నాడు?" అని యడిగెను శశకము "మీ యానాధముచేత గాయపరచబడిన కుందేళ్ల జీవుమును తెలిసికొనుటకు చంద్రుడు కొలని కడకే వచ్చినాడు. నన్ను మీకడకు యీ సందేశము చెప్పిపంపినాడు" అని చెప్పెను. అది విని గజము "అట్లయినచో మీ ప్రభువు దర్శనము నాకుచేయింపుము. నేను నమస్కరించి వచ్చెదను" అనెను. అది విని శశకము "నా వెంట ఒంటరిగారమ్ము మా ప్రిభువును చూపెదను" అని చెప్పి రాత్రివేళ ఆ గజమును కొలని గట్టు తీసుకునిపోయి జలములో పగిలిబిందిన చంద్రునిచూపి యిట్లనెను. మాప్రభువు జలమధ్యములో సమాధిలో ఉన్నాడు. నద్దుచేయక దూరమునుండియే నమస్కరించిపొమ్ము ఆయన సమీపిభంగమైనచో కోపించి మిమ్మునశింపజేయును." అని చెప్పెను. గజ మా మాటవిని భయపడి దూరమునుండియే చంద్రునికి నమస్కరించి వెడలిపోయెను. కుందేళ్లు అనాటినుండి సపరివార ముగా సుఖముగా తమ స్థానములలో నివశించుచుండెను.

అని యీ కథచెప్పి కాకి పెదల సాంగత్యముచేత తప్పక జీవుము కలుగును అనిపైకథవలన మీరు తెలుసుకొంటిరి. కనుక జీద్రుడైన గుడ్ల గుఱును మనకు ప్రిభువుగా చేసుకొనకూడదు. పూర్వము వికజీదుగ్గైన రాజును కొలిచి ఒక కుందేలు, ఒక కపింజలము అనువక్షి రెండును మరణించెనని కథ చెప్పదొడగెను.

(నశేషము)

అతి స్వల్ప వ్యయంతో ఎక్కువకాలం
మన్నగల ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిగాంచిన
27 H. P. ఎయిర్ కూల్డ్
డిసెల్ ట్రాక్టర్

మన్నికలోను నాణ్యములోను
నమ్మకమైన ట్రాక్టరు
అతి స్వల్ప వ్యయం

1 గంటకు 1 నుండి 1 1/4 లీటరు ఆయిల్ ఖర్చుమాత్రమే	1 1/2 నుండి 2 ఎకరములు
మెట్ర దుక్కి గంటకు	3 నుండి 1 ఎకరము
ప్లవ్ దుక్కి ..	1 1/2 నుండి 2 ఎకరములు
దమ్ము దుక్కి ..	

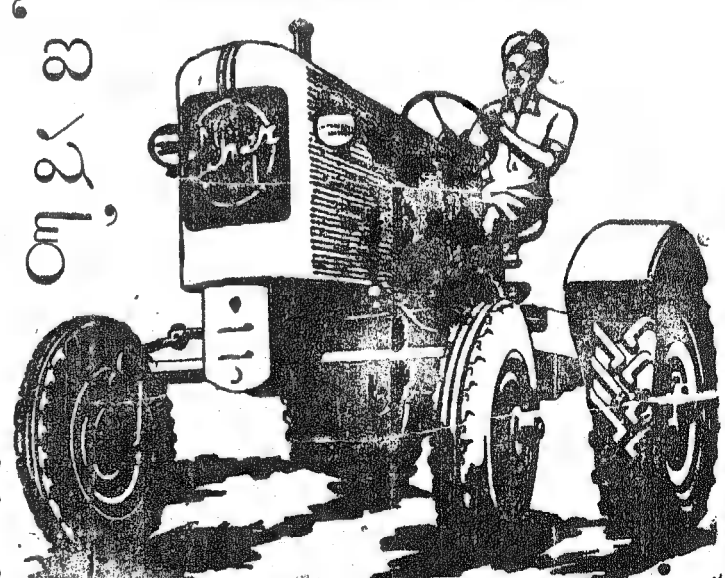
రోడ్డుపై గంటకు 15 నుండి 17 మైళ్ళ వేగముతో 3 నుండి 10 టన్నుల బరువు తాగును

ఈ రోజుననే వివరములకు వ్రాయండి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

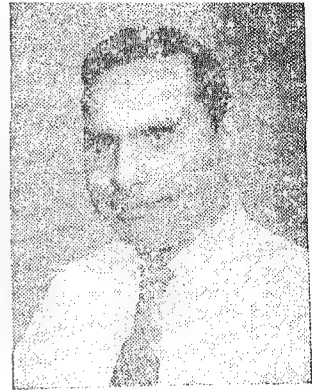
రమణా కార్పొరేషన్

ఫోన్ : 37719 3-5-926/10, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-21 గ్రామ్స్ : TRACTORS

టో కి యో లే ఖు లు

అట్లూరి వెంకటేశ్వరరావు

[శ్రీ అట్లూరి వెంకటేశ్వరరావు ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుచ్ఛక్తిశాఖలో డివిజన్ లో ఇంజనీరుగా పని చేస్తున్నారు. శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు అవోసెన్స్ ప్రెస్టెస్సెడ్ కాంక్రీట్ అనే ఒక కొత్తరకం కాంక్రీటు మిశ్రమాన్ని కనుగొని, యీ నీదాది రిపబ్లిక్ దినోత్సవ సందర్భంలో కేంద్ర పరిశ్రమలశాఖ అవార్డును పొందారు. వీరిని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 1963-64లో తొమ్మిది నెలలపాటు ఉన్నత సాంకేతిక శిక్షణ నిమిత్తం జపానుదేశానికి పంపించింది. జపానులో వుండగా అదేశంలో వివిధ రంగాలలోని పరిస్థితులను గూర్చి విల్లలకు విజ్ఞాన వికాసాలను కలిగించేవిధంగా వారి కుమారులకు వ్రాశారు. వీరి పుత్రులు శాలశాలికలకు అత్యంత ప్రయోజనకరంగా, అసక్తికరంగా వుండి చిన్నారి మనసుల్లో కొంగ్రొత్త విజ్ఞాన లోకాలను తెరుస్తాయనడంలో ఎట్టినందేహమూలేదు. వీరి లేఖలను "ఆంధ్రప్రదేశ్" లో భారావాహికంగా ఈ నెలనుంచి ప్రచురిస్తున్నాము.

—సం.]

విమాన ప్రయాణం

చిరంజీవులయిన పెద్దబాబు చిన్నబాబులకు మీనాన్న దీపించి వ్రాయునదీ ఏమనగా—

మన వాళ్ళందరివద్ద తెలపుతీసికొని మన ఊరినుండి బయల్దేరిన పిదప హైదరాబాదు వచ్చాను. ఈ నెల ఒకటవ తేదీన హైదరాబాదు నుండి విమానంలో బయలుదేరి రెండవ తారీఖు రాత్రి టోకియో మహాపట్టణంలో అడుగు పెట్టాను. ఈ విమాన పర్యాణాన్ని గూర్చి విపులంగా ఈలేఖలో వివరిస్తాను.

ఇక్కడి విమానశ్రయంలో—ప్రతిరోజు ఢిల్లీనుండి మదరాసుకు ఒక విమానం ప్రయాణం చేస్తుంటుంది. ఆ విమానం హైదరాబాదులో ఆగి మదరాసు వెళ్ళే ప్రయాణీకులను తీసికొని వెళ్తుంది. ఆ విమానము రావడానికి ఒక గంటముందుగానే ప్రయాణీకులందరు విమానశ్రయం చేరుకొంటారు. విమాన శ్రయంలో ప్రయాణీకుల సామాను లన్నింటిని తూకం వేస్తారు. టికెట్లను పరిచూసిన తరువాత విమానం లోపలికి ప్రవేశించడానికి అనుమతి పత్రాలను ఇస్తారు. ఈ పత్రాలను పొందినతరువాత విమానంబయలుదేరేవరకు విమానశ్రయంలో వేచి ఉండవలెను. విమాన కంపెనీతాలూకు కూలీలు నా సామానులన్నిటిని విమానం రాగానే దాని లోపలికి ఎక్కించారు. విమానంబయలు

దేరడానికి ఐదు నిమిషాలముందు ప్రయాణీకులను విమానం లోనికి రమ్మని పిలిచారు. అక్కడ ఉన్న బంధుమిత్రుల నుండి వీడ్కోలు పొందిన పిదప విమానములోకి వెళ్లి అందులో నాకు నిర్ణయించిన సీటులో కూర్చున్నాను.

విమానంలోని విశేషాలు—ఈ విమానంలో 44 సీట్లు ఉన్నవి. ఈ విమానాన్ని నడిపేవారు నలుగురు. విమానంలోని ప్రయాణీకుల సౌకర్యాలను చూడడానికి వారికి కావలసిన సహాయము చేయుటకు ఇద్దరు స్త్రీలు కూడ ఉండిరి. వీరిని ఎయిర్ హోస్టెస్లు అందురు. విమానము బయలుదేరుటకు ముందు ఒక ఎయిర్ హోస్ట్ ప్రయాణీకులందరికి, ప్రయాణము జరిగిన యెడల అనుసరించదగు విధులనుగూర్చి ప్రయాణములో తీసికొనవలసిన జాగ్రత్తలను గూర్చి విపులంగా వివరించి చెప్పింది. విమానం బయలుదేరేముందు ప్రతి ప్రయాణీకుడు తన సీటులోని బెలును గట్టిగా బిగించుకొనవలెను. చెవులలో దూది పెట్టుకొనవలెను. సీటుబెలు బిగించని యెడల విమానము ఎగురునప్పుడు అటూ ఇటూ పడే అవకాశం వున్నది. చెవులలో దూదిపెట్టుకోకపోతే గాలి పీడనశక్తిలోని వ్యత్యాసం వలన చెవులలో నొప్పి వచ్చే ప్రమాదం ఉంది. విమానం పైకి వెళ్ళిన పిదప బెలును తీసివేయవచ్చును. అట్లే చెవిలో దూదిని కూడ తీసివేయవచ్చును. ఈ రెండు ముందుజాగ్రత్తలు విమానము పైకి వెళ్ళినప్పుడు క్రిందికి దిగునప్పుడు తప్పక తీసుకొనవలెను.

ఆంధ్రప్రదేశ్

5-7

మా విమానము భూమినుండి ఐదువేల మీటరుల ఎత్తులో ప్రయాణం చేసింది. ఆ ఎత్తుచేరిన వెంటనే సీటు బెల్టును చేపులలో ఉన్న దూదిని తీసివేసితిని. అంత ఎత్తులో ప్రయాణం చేయునప్పుడు ధ్వని, గాలి మొదలయినవి లోపలికి రాకుండా విమానములో చాల ఏర్పాట్లు ఉన్నవి. విమానంలోపలి ప్రయాణీకులకు హాయిగా ఉండుటకు గాను విమానంలో చాల సౌకర్యాలున్నవి. విమానము పైకి వెళ్లిన కొద్దినేటికి ప్రయాణీకులందరికీ బిస్కెట్లు, కాఫీ, తదితర పానీయాలు మొదలయిన పదార్థాలను ఎయిర్ హోస్టులు అందించారు. మా సీటు వద్దనే టిఫిను కాఫీ తీసుకొనుటకు కావలసిన ఏర్పాట్లు ఉన్నవి. సప్రయానలేకుండానే మనము భూమి మీద ఉన్నట్లుగానే ఫలహారాలను తీసికొనవచ్చును. సుమారు ఒకటిన్నర గంటలు ప్రయాణం చేసిన పిదప మా విమానము మదరాసులోని మీనంబాకం విమానాశ్రయంలో దిగింది. అక్కడినుండి వేరోక విమానములో కలకత్తాకు ప్రయాణము చేయవలెను. ఆ విమానము వచ్చేవరకు అక్కడే వేచి ఉన్నాను. నా సామానులన్నింటిని విమాన కంపెనీతాలాకు కూలీలే హైదరాబాదునుంచి వచ్చిన విమానంలో నుండి దింపి, వేరోక విమానంలో ఎక్కించడానికి ఏర్పాట్లు చేశారు. కొంతసేపటికి మా విమానం వచ్చింది. ఆ విమానం కూడ హైదరాబాదు నుండి వచ్చిన విమానం వంటిదే. ఇందులోని ఏర్పాట్లు కూడ ఇంతకు ముందు ఉన్నట్లుగానే ఉన్నవి. సుమారు మూడున్నర గంటలు ప్రయాణం చేసిన పిదప మా విమానం మదరాసు నుండి కలకత్తా చేరుకొన్నది. కలకత్తా చేరునప్పటికి సాయంత్రం ఆరున్నర గంటలు అయింది.

కలకత్తా కబుర్లు — కలకత్తా విమానాశ్రయం పట్టణానికి సుమారు ఎనిమిది మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నది. దానిపేరు డండం విమానాశ్రయం. అక్కడినుండి హోటలుకు వెళ్లడానికి విమాన కంపెనీ వారి ఏర్పాట్లు చేశారు. విమానంలోనుండి నా సామానులను తీసికొని కారులో, నాకు బస ఏర్పాటు చేసిన గార్మిడ్ హోటలు చేరుకున్నాను. గార్మిడ్ హోటలు కలకత్తాలో ఉన్న పెద్ద హోటళ్ళలో ఒకటి. ఆ హోటల్లో రాత్రి బసచేసి రెండవలేది ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు తిరిగి విమానాశ్రయం వెళ్లాను. అక్కడ విమాన కంపెనీతాలాకు సిబ్బంది నా సామానులు చూచి వాటికి కాగితాలు కట్టి కస్టమ్స్ ఆఫీసుకు పంపించారు. కస్టమ్స్ ఆఫీసులో మన దేశపు ప్రయాణీకులు పట్టుకొని వెళ్ల సామానులన్నింటిని చూచి, అత్యంతర కరమయినవి లేవని తెలిసిన పిదప సర్టిఫికెట్లు ఇస్తారు. కస్టమ్స్ వారి తనిఖీ అయినతరువాత విమాన కంపెనీ తాలాకు సిబ్బంది నా సామానులను జపాను దేశం వెళ్ల విమానంలో ఎక్కించారు.

మనవి రూపాయలు జపానువి ఎన్నులు — మన దేశంలో వాడే డబ్బు విదేశాలలో చెల్లదు. అందువలన నావద్ద ఉన్న డబ్బును విమానాశ్రయంలో ఉన్న బ్యాంకులో ఇచ్చి జపాను దేశములో వాడే డబ్బును అంటే ఎన్నులను తీసికొన్నాను. డబ్బు సౌరకము అయిన పిదప పోలీసు డిపార్టుమెంటువారు నా పాస్ పోర్టును తనిఖీ చేశారు. హిందూదేశం నుండి విదేశాలకు వెళ్ల

ప్రయాణీకులందరు మన ప్రభుత్వపు అనుమతి పొందవలెను, ఆ అనుమతి పత్రమునే పాస్ పోర్టు అందురు. పత్రి ప్రయాణీకుని వద్ద, మరచి, కలరా జబ్బులు రాకుండా ఇంజక్షనులు తీసికొన్నట్లు ఆధారము చూపు పత్రమునుకూడ ఉండవలెను. అట్టి పత్రములు లేని యెడల విదేశ ప్రయాణాలను అనుమతించరు. ఈ రెండు పత్రములు కాక జపాను ప్రభుత్వమువారు, ఆ దేశమునకు వచ్చుటకు అనుమతించిన పత్రముకూడ ఉండవలెను. ఈ పత్రమును వీసా అందురు. ఈ ఆర్డాలన్నిటిని ఎంతోమంది ప్రభుత్వ దోస్థులు తనవీ చేసిన పిదపనే నన్ను విమానం వద్దకు వెళ్ళ విచ్చారు.

ఖ్యాతిగాంచిన కాంచనజంగ

సుమారు పదిగంటలకు, అమెరికా దేశంలోని న్యూయార్కు పట్టణంనుండి బయలుదేరి జపాను దేశంలోని టోక్యో నగరానికి వెళ్ళే బొయింగ్ విమానం కలకత్తా చేరింది. ఈ విమానం పేరు కాంచన జంగ. ఈ విమానం ఇదివరకు మాస్కో నగరంనుండి బొంబాయివరకు ఎక్కడా ఆగకుండా ప్రయాణంచేసి ప్రఖ్యాతి పొందింది. ఇంతవరకు ఏ విమానం ప్రపంచములో ఇంత దూరము ఆగకుండా ప్రయాణము చేయలేదు. దీని సిబ్బందిలోని వారందరు చాల నేర్పుగలవారు. ఈ విమానంలో సుమారు 150 మందికి సీట్లు ఉన్నవి. విమాన కంపెనీ తాలాకు సిబ్బంది వారువచ్చి నా సామానులను విమానంలో ఎక్కించారు. విమానం బయలుదేరడానికి పదిహేను నిమిషాలుముందు విమానం ఎక్కి, నాకు నిర్ణయించిన సీటులో కూర్చున్నాను.

ఇంతలో ఎయిర్ హోస్టులువచ్చి అందరు ప్రయాణీకులకు ప్రమాద సమయంలో తీసుకొనవలసిన చర్యలనుగూర్చి వివరించి చెప్పి, ప్రయాణానికి కావలసిన సౌకర్యాలన్నీ సమకూర్చారు. ఇంతకు పూర్వం ప్రయాణం చేసిన విమానము ఐదువేల మీటరుల ఎత్తులో ఎగురగా ఈ విమానము పదివేల మీటరుల ఎత్తులో

విమానంలో భోజనం చేస్తున్న ప్రయాణీకులు

ప్రయాణం చేసింది. అంత ఎత్తులో ఎగరడంవల్ల ఈ ప్రయాణం ఇదివరకటి ప్రయాణాలకంటె చాల హాయిగా ఉన్నది. సుమారు

పన్నెండు గంటలకు ఎయిర్ హోస్టలు ప్రయాణీకులకు భోజనం ఏర్పాటు చేశారు. పెద్ద విందులో ఏర్పాటు చేసినన్ని వజ్రాలు వడ్డించారు. కూర్చున్నచోటనే భోజనం చేయడానికి వీలున్నది. ముందుపేజీలోని ఛాయాచిత్రంలో భోజనం చేస్తున్న ప్రయాణీకులను చూడవచ్చును. భూమిమీద ఉన్నప్పుడు భోజనం చేసినట్లుగానే పదివేల మీటరుల ఎత్తులోనూద నిమిత్తంగా భోజనం చేయవచ్చును. భోజనం పూర్తయ్యేలోపల బ్యాంకాంక్ చేరుకొన్నాం బ్యాంకాంక్ థాయిలండ్ దేశానికి ముఖ్య పట్టణం. ఇక్కడ విమానం 30 నిమిషాలు ఆగి పెట్రోలు నింపుకొని తిరిగి ప్రయాణం కొనసాగించింది.

మనకంటే మూడున్నర గంటలు ముందు

మా విమానం తూర్పు దిక్కుగా ప్రయాణంచేయడంవలన ప్రతి దేశంలోని టయిము మన టయిముకంటే ముందుగావుంటుంది. అందువల్ల జపాను దేశంలోని టయిము మనదేశపు టయిము కన్న మూడున్నర గంటలు ముందుగా ఉంటుంది. అనగా మన దేశంలో మధ్యాహ్నము ఒక గంట అయినప్పుడు జపాను దేశంలో సాయంత్రం నాలుగున్నర గంటలు అవుతుంది. అందువలన ప్రయాణీకులు తమ గడియారాలను ముందుకు త్రిప్పకొనవలసి ఉంటుంది మన దేశం నుండి జపాను దేశానికి సుమారు పది గంటల ప్రయాణం. మన దేశంలో సుమారు మధ్యాహ్నం 11 గంటలకు బయలుదేరాం. అందుచేత మన టయిము ప్రకారం రాత్రి తొమ్మిది గంటలకు టోక్యో చేరాం. కాని అప్పుడు వారి టయిము ప్రకారము రాత్రి పన్నెండున్నర గంటలు; అంటే 3 వ శాతీఖన అక్కడ చేరామన్న మాట.

టోక్యో వచ్చింది

బ్యాంకాంక్ నుండి బయలుదేరిన విమానం హాంకాంగ్ లో ఆగింది. అక్కడ తిరిగి పెట్రోలు నింపుకొన్న తరువాత

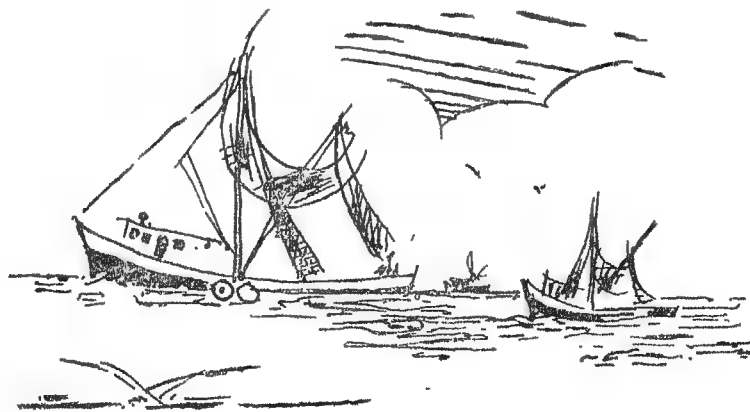
ప్రయాణం సాగించింది. ఇప్పటికే రాత్రి అయింది. చీకటిలో ప్రయాణం ఎంతో వింతగా ఉంటుంది. రాత్రి జపాను టయిము ప్రకారము ఎనిమిదిన్నర గంటలకు భోజనం ఏర్పాటు ఉంది. ప్రయాణీకులందరూ భోజనాలు పూర్తిచేసి కూర్చున్న సీట్లలో విద్రవోయారు. నేనుకూడ కొంచెంపేపు విద్రవోయాను. ఇంతలో టోక్యో వచ్చిందని విమాన కంపెనీ సిబ్బందివారు తెలియపర్చారు. క్రిందికిమాస్తే విద్యుద్దీపాలతో వెలుగుతున్న టోక్యో ఒక పెద్ద కాంతి పుంజంవలె కనబడింది. విద్యుద్దీపాల అలంకారంతో టోక్యో పట్టణం చుక్కల ఆకాశంవలె, దివ్యేల కడలివలె కనుపించింది. అదొక మరువరాని దృశ్యం. టోక్యో విమానాశ్రయంలో మా విమానం దిగింది.

విమానాశ్రయానికి నా స్నేహితులు వచ్చారు. విమానం దిగగానే నన్ను చూసి దూరంనుండే వాళ్ళు సంతోషంతో కేకలు వేసారు. మిత్రుల్ని చూడగానే అంతులేని ఆనందం కలిగింది. అప్పుడే వాళ్ళు నాదగ్గరికి రాకూడదు. విమానాశ్రయపు నిబంధనలను అనుసరించి కలకత్తాలో జరిగిన తనిఖీలాంటి తనిఖీ పూర్తయ్యే వరకు బయటకు వెళ్ళకూడదు. నా సామానులను కస్టమ్స్ వారు తనిఖీచేశారు. ఆరోగ్య సరిఫీకేటాలను ఆరోగ్య సిబ్బంది తనిఖీచేసింది. అన్ని తనిఖీలు పూర్తయిన తరువాత నా సామానులను తీసికొని బయటకు వచ్చి స్నేహితులను కల్చు కొన్నాను. మేమంతా కలిసి కారులో, నాకు ఐన ఏర్పాటుచేసిన హోటలు చేరుకున్నాము. ప్రియాణపు బడలికవలన వెంటనే ఉత్తరం వ్రాయలేకపోయాను. ఇక్కడి విశేషాలను తెలుపుతూ విపులంగా తరువాత ఉత్తరం వ్రాయగలను.

ఇట్లు,

మీ ప్రయమయిన

నన్ను

దేశోద్ధారక, విశ్వదాత

కళాప్రపూర్ణ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

దేశోద్ధారక, విశ్వదాత, కళాప్రపూర్ణ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు కృష్ణాజిల్లా ఎలకుర్రు గ్రామంలో జన్మించారు. స్వళక్తితో, స్వీయ ప్రతిభావ్యుత్పత్తులతో, తానుచేపట్టిన వాణిజ్య రంగంలో లక్షలు ఆర్జించి, ఆ ధనాన్ని ప్రజోపయోగ కార్యాలకు వెచ్చించారు. రెండోకంటికి తెలియకుండా దానధర్మాలు చేశారు. లెక్కకుమించి నాగేశ్వరరావుగారు చేసిన గుప్తదానాలే వారి వదాన్యతకు తార్కాణం. నాగేశ్వరరావుగారి వితరణ శీలానికి, మాతృదేశాభిమానానికిమెచ్చి మహాత్మాగాంధీ ఆయనకు 'దేశోద్ధారక' అన్న బిరుదాన్ని ప్రసాదించారు. ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయం నాగేశ్వరరావుగారి కళాభిరుచికి, కళాపోషణకూ గుర్తింపుగా 'కళాప్రపూర్ణ' అన్న బిరుదునిచ్చి సత్కరించింది. వీరునెలకొల్పిన ఆంధ్ర పత్రిక ఆంధ్రదేశాన్ని చైతన్యమయం చేసింది. ఆంధ్రులు తమ గతకాలపు సంస్కృతి విభవాన్ని పరిరక్షించుకోవడానికి, సుందర భవిష్యత్తుకు రూపకల్పన చేసుకోవడానికి వీరు నెలకొల్పిన పత్రికలు ఎంతగానో తోడ్పడ్డాయి.

సాహితీ వేదికపైనిలిచి జాతిని జాగృతంచేసినమనత వీరికి దక్కింది. అంతేగాదు ప్రౌఢమైన వచన రచనలో వీరు సిద్ధ హస్తాలు. గీతకు వీరుచేసినభాష్యం ఒక ఉత్కృష్టమైన రచనగా పేర్కొనవచ్చు. నాగేశ్వరరావుగారు గాంధీజీకి అచ్చమైన అనుయాయి. స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో జాతిని నడిపించిన నాయకులలో ఒకరువీరు.

నాగేశ్వరరావుగారికి, ఆంధ్రోద్యమానికి అవి నా భావ సంబంధం వుంది. నాగేశ్వరరావుగారు లేండే ఆంధ్రోద్యమమేలేదు. స్వయంశక్తితో పైకివచ్చిన వ్యక్తి ఆయనే. ఆయన ఒక మహా సంస్థ. వారిలాంటి నాయకుల కృషివల్లే ఆంధ్రులలో రాజకీయ, సాంస్కృతిక ఏకత్వం సాధించడానికి వీలయ్యింది. తెలుగుగడ్డలో ఆయన ఆశించిన ఆశయాలపంటపండి, ఫలితాల పళ్ళు కాపుకు వచ్చాయి. ఆయన ధన్యజీవి.

ఇంతకూ ఆపాత పల్లెటూరి పద్ధతిలో అమ్మచేసిపెడితే తినడానికి అలవాటైనవారికి, గృహశాస్త్ర కళాశాలలో ఆధునిక పద్ధతులు నేర్చుకున్నవారివంటి ఏమిరుచిస్తుందిలేండి. నిజంగా ఆహారపు అలవాట్లలో ఎంత వెనుకబడి, అజ్ఞానంలోవున్నారో మీరు! ఇన్ని సంవత్సరాలుగా మీ శ్రీమతిగారు మీకు ఆహార శాస్త్ర విషయాలు నూరిపోస్తున్నప్పటికీ ఏమీ అభివృద్ధి లేనేలేదు. ఉప్పు మీ ఒంటికి చాలామంచిదని మీకు యంతవరకు తెలియక పోయేగదా ' అని మీశ్రీమతి విచారం వెలిబుచ్చుతుంది. "అంతగా చెమటపోసే ఒంటికి రోజుకు మూడు సార్లైనా స్నానం అవసరం. మనిషిదగ్గర ఒకటేవాసన!" యిలా యిలా యింతెంత దూరమో సాగుతుంది.....ఉప్పు ఎక్కువైందన్నందుకు చూశారా యిప్పుడు కారం ఎక్కువైంది. మల్లెపూలమూడ్ పోయి మిరపకాయల "మూడ్" వచ్చింది!

గెలుపు మీదికాదు

ఇంకో ఉదాహరణ చెప్పివదిలేస్తాను. అదివారం ఒక మంచి సినిమాకు వెళామని మీఅంతట మీరే సూచనచేస్తారు. కాదు "పిక్నిక్" అని తీర్పుచెప్పుంది మీ శ్రీమతి. సాపం, మీరేంచెయ్యగలరు. తప్పదురా భగవంతుడా అని ఒప్పుకుంటారు సరే ఒక మంచి ఉద్యాన ప్రదేశానికి వెళ్ళివచ్చుంటారు. భోజన పదార్థాలు బైటికి తీస్తారు. వెంటనే సృష్టి అంతా మీ వెనకాలే అక్కడికి వచ్చినట్లనిపిస్తుంది. ఇద్దరో ముగ్గురో ముష్టివాండ్లు వచ్చి ఎదురుగానుంచుంటారు. చుట్టుప్రక్కలకాకులన్నీ గుమికూడి సంగీతం పాడుతుంటాయి. అప్పుడే చీమలవైద్యం వచ్చి అన్నం మీద దాడి ప్రారంభిస్తుంది. సరే యీగల దండు అంతకుముందే వచ్చిదిగింది, అంతవరకూ, మీరు తన మాట విని "పిక్నిక్"కు

వచ్చారనే సంతృప్తితో మల్లెపూల 'మూడ్'లో వున్న మీశ్రీమతి యిప్పుడు మాత్రాత్మగా మిరపకాయల 'మూడ్'లో ప్రవేశిస్తుంది. అమె చెప్పిన మాట వినినట్లేనట్లేది, మీరే యీ అసౌకర్యాలన్నీ కలిగించానీ-అంటే అటువంటి చోటికితెచ్చారని ఆమె మనస్సులో అనుకుంటుంది చరచరా పరుగెత్తి వెళ్ళి కారులో ఎక్కి "యిక చాలే వెళ్ళదాం రండి" అని కేకేస్తుంది. ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళేటప్పుడు కారులోవుంటుంది మీనని, అనలు "పిక్నిక్"కు అనుకూలమైనచోటు నిరయించటమే మీకు చేతకాదు. మీరు ఆవిషయంలో పట్టి అరచురులు! పైగా ఏదోద్రవ పదార్థంపడి చూడండి మీశ్రీమతి చీర ఎలాపాడైందో! ఇక అన్నీ మీతప్పులే. అవతల మనిషి కారాలు మిరియాలునూరుతుంటే, మీకు కారాలు మిరియాలు సములుతున్నట్లుంది గదా!

ఇలా, మెరుపు మెరిసినంతటిలో మల్లెల 'మూడ్,' కారాల 'మూడ్'గా మారిపోయే ఉదాహరణలు ఎన్నైనాచూపించవచ్చు. హత్యా నేరంమోపబడి జైలులోవున్న వాడికైనా నిరోషి నని రుజువుచేసుకునే అవకాశంయిస్తారు, యిక్కడ 'అదేమిలేదు. నిన్నెందుకు శిక్షించకూడదు? అని అడగడమేలేదు. ఈ "మూడ్" యంతమాత్రంగా, అపయత్నంగా ఎందుకు మారిందో మీరు కనుక్కోనేలేరు. ఎప్పుడూ మల్లెల 'మూడ్' నుంచి కారం 'మూడ్'కే మార్పు. ఈ ఒక వైపు ప్రయాణమే నా అనుభవం అటువైపునుంచి యిటువైపులేనేలేదు. మీయింట్లో ఏమైనావుంటే చెప్పండి.

[అంగవ్యాసానికి కుదుర్తి తెలుగునేత]

ఒక తరం కథ

చరిత్రలో అత్యంత పగ్గానమైన సమయంలో నివసిస్తున్నాం మనం. ఈనాడు భారత దేశం ఆదర్శవంతమైన తోకికరాజ్య సృష్టిలో నిమగ్నమై వుంది. విపులంగా పరిశీలించి, చర్చించి నిర్ణయాలు తీసుకొనవలసిన అనేక జాతీయ, అంతర్జాతీయ సమస్యలు నేడు మనముందు నిలిచి వున్నాయి.

మనం సృష్టిస్తున్న ఈ మహోజ్జ్వల చరిత్రమ్మ గూర్చి మీరు తెలుసు కోవాలంటే

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

సచిత్రి మాస పత్రిక చదవండి

ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఉర్దూ, హిందీ భాషలలో పరిచురింప బడుతున్నది.

వెల : విడిపత్రి 30 పైసలు

గోదావరిపై రెండు కొత్త వంతెనలు

గోదావరి నదికి కాబ అయిన వసిష్టకు అదంగా తణుకు సమీపంలో సిద్ధాంతం వద్ద రూ. 95 లక్షల వ్యయంతో నిర్మించిన వంతెనకు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కాసుబ్రహ్మానంద రెడ్డి ఏప్రిల్ 20 వ తేదీన ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఈ వంతెనకు స్వర్ణీయ కళా వెంకటరావుగారి పేరు పెట్టారు. గోదావరి నది రెండు కాబల మధ్య ప్రాంతమైన కోనసీమకు ఈ వంతెన వరప్రసాదం. 644 చదరపు మైళ్ళ విస్తీర్ణంగల ఈ ప్రాంతం జనాభా 7 లక్షలు. ఇక్కడి భూమి చాలా సారవంతమైనది. రెండు లక్షల ఎకరాలలో వరి పండిస్తారు. 60,000 ఎకరాల మేరలో కొబ్బరి తోటలున్నాయి. తమ ఉత్పత్తులను నది ఆవలి గట్టుకు సునాయాసంగా రవాణా చేయడానికి ఇచ్చటి ప్రజలకు ఈ వంతెన వల్ల ఇప్పుడు అవకాశం ఏర్పడింది. ఇంతవరకు నదనలు మాత్రమే ఇందుకు ఉపయోగిస్తుండేవి.

వసిష్టవంతెనకు రెండు చివరలలోని స్తంభాలుకాక 21 ప్రధాన స్తంభాలున్నాయి. 200 టన్నుల హెచ్. టి ఉక్కును, 350 టన్నుల సాధారణ ఉక్కును, 4600 టన్నుల సిమెంటును వంతెన నిర్మాణానికి వినియోగించారు.

వంతెన పనులకు 1960 జనవరి 4 వ తేదీన శంకుస్థాపన జరిగింది. 20-4-67 న ఆలమూరు సమీపంలో గోదావరి నది మరోపాయ గొతమీ నది పై నిర్మించబడిన వంతెనకు కూడా ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభోత్సవం చేశారు. దీనికి "కళావంతెన" గా నామకరణం చేశారు.

ఈ ప్రారంభోత్సవానికి అధ్యక్షత వహించిన పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖామంత్రి శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు ప్రసంగిస్తూ భారతదేశంలోని రోడ్డు వంతెనలలో యిది అతిపొడవైన రెండవ వంతెన కావడం మూలంగా, ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభోత్సవంచేసిన యీ సంఘటన దేశంలోని వంతెనల నిర్మాణ చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో లిఖించబడుతుందని ఆయన వర్ణించారు.

రు.1.8 కోట్ల ఖర్చుతో నిర్మించబడిన యీ వంతెనకు ఒక్కొక్కటి 160 అడుగుల (మధ్యఎడం) చొప్పున 48 కమానులు ఉన్నాయి. కొత్తపేట, రాజోలు, అమలా పురం నివాసులకు యిది చాలా ప్రయోజనకరమైనది. కీ.శే. కళావెంకట్రావు యీ వర్తకానికి ప్రధానకారకులు.

గొతమీవంతెన నిర్మాణానికి 682 టన్నుల హైటెన్సిల్ ఉక్కు, 450 టన్నుల మెల్డ్ ఉక్కు, 16500 టన్నుల సిమెంటు ఉపయోగించారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్

